

ИЗВЈЕШТАЈ

о стању у банкарском систему
Републике Српске

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ИЗВЈЕШТАЈ

**о стању у банкарском систему Републике Српске
за период 01.01.2021 – 31.12.2021. године**

Бања Лука, април 2022. године

Садржај

Скраћенице	1
Списак табела	2
Списак графикана	3
САЖЕТАК РЕГУЛАТОРНИХ ЗАХТЈЕВА	4
РЕЗИМЕ	6
УВОД	11
I МАКРОЕКОНОМСКО ОКРУЖЕЊЕ И ПРЕГЛЕД ПОСЛОВАЊА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА	12
1. МАКРОЕКОНОМСКО ОКРУЖЕЊЕ И ПРЕГЛЕД ПОСЛОВАЊА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА	13
1.1. Међународно економско окружење и пословање банака у ЕУ	13
1.2. Макроекономска кретања у Републици Српској	18
1.3. Утицај макроекономских кретања на банкарски сектор	19
1.4. Регулаторни оквир банкарског сектора	22
II БАНКАРСКИ СЕКТОР	25
1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О БАНКАРСКОМ СЕКТОРУ	26
1.1. Организациона структура	26
1.2. Власничка структура	26
1.3. Кадровска структура	27
2 ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНАКА	29
2.1. Биланс стања	29
2.3. Ризици пословања банака	50
3 КАПИТАЛ И АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА	58
3.1. Адекватност капитала	59
3.2. Финансијска полуга	60
4 ЛИКВИДНОСТ	61
5 ПЛАТНИ ПРОМЕТ	65
6 ПРЕПОРУКЕ ЗА БАНКАРСКИ СЕКТОР	67
III СЕКТОР МИКРОКРЕДИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА (МКО)	69
1 СТРУКТУРА МКО	70
1.1 Кадрови	70
2 ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА МКО	71
2.1. Биланс стања МКО	71
2.2. Капитал МКО (капитал МКД и улози МКФ)	73
2.3. Квалитет кредитног портфолиа	74
2.4. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе	79
2.5. Биланс успјеха	80
2.6. Препоруке за микрокредитни сектор Републике Српске	82
IV СЕКТОР ДАВАЛАЦА ЛИЗИНГА	83
V СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИСТИЧКИХ АКТИВНОСТИ	86
ПРИЛОЗИ	89

Скраћенице

БиХ	Босна и Херцеговина
ДЛ	Даваоци лизинга
ЕВА	Европско регулаторно тијело за банкарство (енгл. <i>European Banking Authority</i>)
ЕКС	Ефективна каматна стопа
ЕССВ	Европски систем централних банака (енгл. <i>European System of Central Banks</i>)
ЕУ	Европска унија
ЕСЛ	Очекивани кредитни губитак (енгл. <i>Expected Credit Loss</i>)
ИСААР	Поступак интерне процјене адекватности капитала у банкама (Internal Capital Adequacy Assessment Process)
ИЛААР	Поступак интерне процјене адекватности ликвидности у банкама (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process)
КМ	Конвертибилна марка
ЛСР	Коефицијент покрића ликвидности (енгл. <i>Liquidity Coverage Ratio</i>)
МКД	Микрокредитно друштво
МКО	Микрокредитна организација
МКФ	Микрокредитна фондација
МРС	Међународни рачуноводствени стандарди
МСФИ	Међународни стандарди финансијског извјештавања
НПЛ	Неквалитетни кредити (енгл. <i>Non-performing Loans</i>)
ПОС	Терминал за картично плаћање (енгл. <i>Point of Sale</i>)
РОАА	Поврат на просјечну активу (енгл. <i>Return on Average Assets</i>)
РОАЕ	Поврат на просјечан капитал (енгл. <i>Return on Average Equity</i>)
SRP	Поступак надзорног прегледа и оцјене банака (енгл. <i>Supervisory Review and Evaluation Process</i>)
ХОВ	Хартије од вриједности
ННН	Hirschmann-Herfindahl Index
СР	Концентрацијска стопа (енгл. <i>Concentration Ratio</i>)

Списак табела

Табела 1: Одабрани макроекономски показатељи*	17
Табела 2: Основни макроекономски показатељи – Република Српска	18
Табела 3: Однос макроекономских и показатеља банкарског сектора Републике Српске	21
Табела 4: Банке РС и организациони дијелови банака из ФБиХ у РС	26
Табела 5: Структура акционарског капитала	26
Табела 6: Тржишно учешће банака у укупној активи, капиталу и депозитима	27
Табела 7: Биланс стања	29
Табела 8: Структура пасиве	32
Табела 9: Структура укупног билансног капитала	33
Табела 10: Секторска структура депозита	34
Табела 11: Рочна структура депозита	35
Табела 12: Кредити и штедња становништва	35
Табела 13: Структура билансне активе (брuto)	37
Табела 14: Структура ванбилансне активе	38
Табела 15: Структура новчаних средстава	38
Табела 16: ХОВ према врсти	40
Табела 17: ХОВ према емитенту и поријеклу емитента	40
Табела 18: Секторска структура укупних кредита	41
Табела 19: Рочна структура кредита	43
Табела 20: Задуженост становништва по кредитима (осим кредита за обављање дјелатности*)	47
Табела 21: Прикупљени депозити и пласирани кредити	47
Табела 22: Биланс успјеха банкарског сектора РС	48
Табела 23: Укупна финансијска имовина према начину вредновања и ECL	50
Табела 24: Укупна финансијска имовина према нивоима кредитног ризика	51
Табела 25: Преглед кредита правним и физичким лицима према нивоу кредитног ризика и припадајући ECL	52
Табела 26: Показатељи кредитног ризика	54
Табела 27: Нето пондерисана позиција банкарске књиге по валути	55
Табела 28: Просјечне пондерисане каматне стопе на кредите	56
Табела 29: Просјечне пондерисане каматне стопе на депозите	56
Табела 30: Просјечне пондерисане каматне стопе на прекорачења и депозите по виђењу	57
Табела 31: Структура капитала	58
Табела 32: Показатељи адекватности капитала	60
Табела 33: Стопа финансијске полуге	60
Табела 34: Рочна структура депозита по преосталом доспијећу	62
Табела 35: Заштитни слој ликвидности	64
Табела 36: Нето ликвидносни одливи	64
Табела 37: Показатељи ликвидности	64
Табела 38: Унутрашњи платни промет	65
Табела 39: Девизни платни промет (противвриједност у КМ)	66
Табела 40: Мјењачки послови банака (противвриједност у КМ)	66
Табела 41: Биланс стања МКО	71
Табела 42: Рочна структура узетих кредита/ зајмова МКО	72
Табела 43: Структура капитала / улога МКО	73
Табела 44: Нето кредити МКО Републике Српске	75
Табела 45: Секторска и рочна структура кредита МКО	75
Табела 46: Секторска и рочна структура укупних кредита организационих дијелова МКО са сједиштем	76
Табела 47: Укупан износ микрокредита пласираних физичким лицима	77
Табела 48: Потраживања МКО и одговарајућа резервисања према данима кашњења у отплати	77
Табела 49: Просјечне пондерисане каматне стопе МКО	79
Табела 50: Биланс успјеха МКО сектора Републике Српске	80
Табела 51: Структура потраживања по основу лизинга	84
Табела 52: Просјечне пондерисане каматне стопе лизинг накнаде	85
Табела 53: Пријављене трансакције	88
Табела 54: Пријављене сумњиве трансакције	88
Табела 55: Пријављени сумњиви клијенти	88

Списак графикана

Графикон 1: Кључни показатељи пословања банака из Републике Српске.....	8
Графикон 2: Главне каматне стопе водећих централних банака (ЕЦБ и FED)	15
Графикон 3: NPL и стопе укупног капитала банака у ЕУ	16
Графикон 4: Профитабилност банкарског сектора Републике Српске	20
Графикон 5: Кредитни раст банкарског сектора Републике Српске	20
Графикон 6: Однос бруто кредита и депозита	22
Графикон 7: Структура акционарског капитала према земљама поријекла	27
Графикон 8: Квалификациона структура запослених	28
Графикон 9: Актива по запосленом	28
Графикон 10: Укупна актива банкарског сектора Републике Српске	30
Графикон 11: Учешће група банака у укупној активи, капиталу, депозитима и броју запослених	30
Графикон 12: NHI (Hirschmann-Herfindahl индекс).....	31
Графикон 13: CR ₃ концентрацијска стопа	32
Графикон 14: Структура пасиве	33
Графикон 15: Структура депозита по валути	34
Графикон 16: Кредити и штедња становништва	36
Графикон 17: Секторска структура укупно прикупљених депозита	36
Графикон 18: Структура билансне активе	37
Графикон 19: Гранска структура кредита	41
Графикон 20: Нето кредити	42
Графикон 21: Рочна структура кредита	43
Графикон 22: Однос доспјелих кредитних потраживања и укупних кредита	44
Графикон 23: Секторска структура кредита банака Републике Српске и пословних јединица банака из Федерације БиХ	45
Графикон 24: Структура кредита становништва	46
Графикон 25: Намјенска структура кредита становништву за општу потрошњу	46
Графикон 26: Коефицијенти профитабилности.....	49
Графикон 27: Кредити по нивоима кредитног ризика са припадајућим стопама покривености	53
Графикон 28: Учешће NPL-а у кредитима	53
Графикон 29: Преглед дуге и кратке позиције за EUR.....	55
Графикон 30: Укупна изложеност банкарског сектора ризику	59
Графикон 31: Укупна новчана средства банака	61
Графикон 32: Рочна усклађеност финансијске активе и пасиве мјерена по преосталом року доспијећа	62
Графикон 33: Коефицијент покрића ликвидности - LCR.....	63
Графикон 34: Квалификациона структура запослених у МКО Републике Српске (2017 –2021)	70
Графикон 35: Позиције биланса стања МКО Републике Српске (2017 –2021)	72
Графикон 36: Укупни капитал и улог МКО Републике Српске (2017 – 2021).....	74
Графикон 37: Кретање просјечне пондерисане ЕКС МКО Републике Српске (2012 – 2021).....	79
Графикон 38: Позиције биланса успјеха МКО сектора Републике Српске (2017 – 2021)	81

САЖЕТАК РЕГУЛАТОРНИХ ЗАХТЈЕВА

Минимални износ уплаћеног оснивачког капитала - 15 милиона КМ	Члан 34. став (1) ЗоБ ¹
Стопа редовног основног капитала - 6,75%	Члан 34. став (1), тачка 1) Одлуке о израчунавању капитала банке ²
Стопа основног капитала - 9%	Члан 34. став (1), тачка 2) Одлуке о израчунавању капитала банке
Стопа регулаторног капитала - 12%	Члан 34. став (1), тачка 3) Одлуке о израчунавању капитала банке
Заштитни слој за очување капитала у облику редовног основног капитала - 2,5% укупног износа изложености ризику	Члан 39. став (1) Одлуке о израчунавању капитала банке
Стопа финансијске полуге - 6%	Члан 37. став (2) i (9) Одлуке о израчунавању капитала банке
Коефицијент покрића ликвидности (LCR) - $\geq 100\%$	Члан 17. став (2), Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке ³
Рочна усклађеност финансијске активе и финансијских обавеза	Члан 77. став (8) Одлуке о управљању ризиком ликвидности банке, Банка мора испуњавати услове у погледу рочне усклађености преосталих рокова до уговорених доспијећа инструмената финансијске активе и обавеза, при чему мора да: 1. најмање 65% извора средстава са роком доспијећа до 30 дана ангажује у пласмане (инструменте активе) са роком доспијећа до 30 дана, 2. најмање 60% извора средстава са роком доспијећа до 90 дана ангажује у пласмане (инструменте активе) са роком доспијећа до 90 дана и 3. најмање 55% извора средстава са роком доспијећа до 180 дана ангажује у пласмане (инструменте активе) са роком доспијећа до 180 дана.
Ограничење за индивидуалну девизну позицију преко-ноћи банке, осим у ЕУР-има - највише до 20% признатог капитала банке	Члан 7. став (2), тачка 1) Одлуке о управљању девизним ризиком банке ⁴

¹ „Службени гласник РС“, број 4/17, 19/18 и 54/19² „Службени гласник РС“, број 74/17, 114/17, 48/19, 114/20, 120/21 и 26/22³ „Службени гласник РС“, број 62/21 и 65/21⁴ „Службени гласник РС“, број 12/03, 53/03, 85/04, 74/17 и 56/20

Ограничење за индивидуалну девизну позицију преко-ноћи у ЕУР-има - највише до 40% признатог капитала банке	Члан 7. став (2), тачка 2) Одлуке о управљању девизним ризиком банке
Ограничење за укупну девизну позицију - највише до 40% признатог капитала банке	Члан 7. став (2), тачка 3) Одлуке о управљању девизним ризиком банке
Однос промјене економске вриједности банкарске књиге и регулаторног капитала $\leq 20\%$	Члан 7. Одлуке о управљању каматним ризиком у банкарској књизи ⁵
Herfindahl-Hirschman индекс - HHI	Представља најчешће кориштену мјеру концентрације у европском и америчком економском систему. HHI је збир квадрата процентних удјела конкретне величине (нпр. активе, депозита, кредита) свих тржишних учесника у систему. Ако је вриједност HHI мања од 1000, сматра се да на тржишту није присутна концентрација, за вриједност индекса између 1000 и 1800 јединица на тржишту је присутна умјерена концентрација, ако је вриједност HHI изнад 1800, то је показатељ постојања високе концентрације.
Концентрацијска стопа - CR	CR је показатељ концентрације у банкарском сектору и представља укупно учешће највећих банака у сектору у одабраним релевантним категоријама: у активи, кредитима и депозитима. Означава се према броју банака које се укључују у израчунавање, нпр. CR 3. Не постоји јединствен и општеприхваћен став о интерпретацији добивених резултата концентрацијског омјера. Ако је већа вриједност, већа је концентрација тржишта.
Однос кредити/депозити и узети кредити	Показује однос најважнијих банкарских агрегата, кредита, на страни активе и депозита и узетих кредита, на страни извора средстава. Што је стопа већа, то је слабија позиција ликвидности банке. Искусвени стандарди су: мањи од 70% - низак, 70%-79,9% - средње низак, 80%-110% - средње висок, изнад 110% висок.
Минималан износ основног капитала МКД - 500.000 КМ	Члан 27. став (1) Закон о микрокредитним организацијама ⁶
Минималан износ основног капитала МКФ - 50.000 КМ	Члан 37. став (1) Закон о микрокредитним организацијама

⁵ „Службени гласник РС“, број 75/17⁶ „Службени гласник РС“, број 64/06 и 116/11

РЕЗИМЕ

Основни показатељи пословања банкарског сектора Републике Српске са 31.12.2021. године

Банкарски сектор Републике Српске чини 8 банака, са 285 организационих јединица и 2.928 запослених.

Бруто билансна актива банкарског сектора износи 9,9 милијарди КМ и биљежи раст од 1 милијарду КМ или 11% у односу на крај 2020. године. Највећи утицај на раст, имала су новчана средства која су већа за 43% и кредити са растом од 4%.

Нето билансна актива банкарског сектора Републике Српске износи 9,6 милијарди КМ и већа је за 1 милијарду КМ или 12%. Поред раста бруто кредита, на раст нето активе утицало је смањење исправки вриједности за 10%.

Укупни ванбиланс износи 1,4 милијарде КМ и већи је за 74,5 милиона КМ или 6% у односу на крај 2020. године. У структури ванбиланса брже су расте гаранције (7%) у односу на неопозиве кредитне обавезе (3%).

До повећања укупног билансног нивоа дошло је највећим дијелом због раста депозита, на чије је повећање значајан утицај директно или индиректно имао прилив по основу емисије обвезница Републике Српске на међународном тржишту и прилив по основу кредитних трансакција са ММФ-ом.

Укупни билансни капитал банака износи 1,1 милијарду КМ, чини 11,7% укупне пасиве и биљежи раст од 62,2 милиона КМ или 6% у односу на крај 2020. године, углавном због остварене добити текуће године и докапитализације у једној банци. Акционарски капитал износи 696 милиона КМ и већи је за 22 милиона КМ или 3%, а нераспоређена добит 294 милиона КМ и већа је за 54,8 милиона КМ или 23% у односу на крај 2020. године.

Регулаторни капитал износи 1 милијарду КМ и мањи је за 12,4 милиона КМ или за 1% у односу на крај 2020. године. Основни капитал износи 962 милиона КМ и већи је за 39,1 милион КМ или 4%, док допунски капитал износи 43,8 милиона КМ и мањи је за 51,5 милиона КМ или за 54% у односу на крај 2020. године. До промјена у кретању свих категорија капитала дошло је због смањења допунског капитала, односно општих исправки вриједности по захтјеву нове регулативе, амортизације субординисаног дуга и повећања основног капитала због докапитализације и укључења дијела остварене добити из 2020. године.

Стопа регулаторног капитала банкарског сектора Републике Српске износи 19,2% и за 0,1 процентних поена је мања у односу на крај 2020. године, али је за 7,2 процентна поена већа од законом прописаног минимума од 12%. На нивоу банкарског сектора Републике Српске, остале стопе капитала значајно су веће у односу на прописане минималне стопе, стопа редовног основног капитала износи 19,2%, а основног капитала 18,2%.

Стопа финансијске полуге на нивоу банкарског сектора Републике Српске износи 9,7% и мања је за 0,7 процентних поена у односу на крај 2020. године, те је за 3,7 процентних поена већа од регулаторно прописаног минимума од 6%.

Укупна изложеност банака или укупна финансијска имовина на дан 31.12.2021. године износи 10,9 милијарди КМ, од чега се 9,7 милијарди КМ односи на билансне изложености, а 1,2 милијарде КМ на ванбилансне изложености.

Стопа ECL на укупну финансијску имовину износи 3,3% и мања је за 0,7 процентних поена у односу на крај 2020. године. Уколико посматрамо финансијску имовину разврстану према нивоима кредитног ризика, покривеност ECL за изложености распоређене у ниво кредитног ризика 1 износи 0,7% и мања је за 0,1 процентних поена у односу на крају 2020. године, покривеност за изложености распоређене у ниво кредитног ризика 2 смањена је са 10,8% на 10,5%, а за изложености распоређене у ниво кредитног ризика 3 имамо повећање са 81,5% на 81,9%, у односу на крај 2020. године.

Укупни кредити износе 5,7 милијарди КМ и већи су за 211,3 милиона КМ или 4% у односу на крај 2020. године. Највеће учешће у укупним кредитима од 49% и даље имају кредити дати становништву

који износе 2,8 милијарди КМ и већи су за 220,3 милиона КМ или 9%, док кредити дати приватним предузећима чине 34,6% укупних кредита и исти су већи за 59,6 милиона КМ или 3% у односу на крај 2020. године. Пад кредита имамо код кредита датих влади и владиним институцијама за 52,3 милиона КМ или 8%, јавним и државним предузећима за 10,7 милиона КМ или 4%, небанкарским финансијским институцијама за 1,3 милиона КМ или 2% и остало за 2,6 милиона КМ или 26%.

Неквалитетни кредити, односно кредити разврстани у ниво кредитног ризика 3 (NPL) износе 226,8 милиона КМ и у односу на крај 2020. године мањи су за 60,7 милиона КМ или 21%.

У 2021. години банке су извршиле рачуноводствени отпис главнице кредита у износу од 54,2 милиона КМ и трајни отпис главнице кредита у износу од 6,4 милиона КМ.

Учешће NPL у укупним кредитима је смањено са 5,2% колико је износило на крају 2020. године, на 4%.

Учешће NPL правних лица у укупним кредитима правних лица износи 4%, што је мање за 1,5 процентна поена, а учешће NPL физичких лица у укупним кредитима физичких лица износи 3,9%, што је мање за 1 процентни поен, у односу на крај 2020. године.

Стопа покривености укупних кредита ECL сходно МСФИ износи 5,7% и мања је за 0,9 процентних поена у односу на крај 2020. године.

Стопа покривености укупних NPL са ECL сходно МСФИ износи 81,6% и већа је за 0,8 процентних поена у односу на крај 2020. године.

Привременим мјерама због обољења „COVID-19“, обухваћено је 13% укупних бруто кредита које су одобриле банке које имају сједиште у Републици Српској и банке које имају сједиште у Федерацији БиХ, а имају пословне јединице које послују на подручју Републике Српске. На извјештајни датум 31.12.2021. године, активно је још 122,8 милиона КМ или 1,3% укупних кредита који су под посебним мјерама, од којих се на грејс период односи 27,7 милиона КМ, на додатни износ кредита 73,6 милиона КМ и на остало 21,5 милион КМ.

Новчана средства укупно износе 2,8 милијарди КМ и већа су за 825,2 милиона КМ или 43% у односу на крај 2020. године. Најзначајнији дио новчаних средстава у износу од 1,9 милијарди КМ или 69,2% се налази на рачунима резерви код Централне банке БиХ, при чему су иста већа за 576,5 милиона КМ или 44% у односу на крај 2020. године, од чега се 798,2 милиона КМ или 42% укупних средстава на рачуну резерви односи на средства обавезне резерве, а 1,1 милијарда КМ или 58% на средства изнад обавезне резерве.

Улагања у хартије од вриједности износе 1,1 милијарду КМ, мања су за 56,2 милиона КМ или 1% у односу на крај 2020. године. У структури дужничких ХОВ доминантно учешће имају ХОВ које су емитовале државе и владе од 93,9%. Дужничке ХОВ износе 1 милијарду КМ и мање су за 5,7 милиона КМ или 1% у односу на крај 2020. године. У структури дужничких ХОВ које су емитовале државе и владе доминантно учешће имају ХОВ које је емитовала Република Српска од 78% са стопом раста од 2%, односно у износу од 16,8 милиона КМ и државе чланице ЕУ са учешћем од 14,1% и падом од 36,4 милиона КМ или 19% у односу на крај 2020. године.

Депозити као најзначајнији извор финансирања банака са учешћем од 77,8% у укупној пасиви износе 7,5 милијарди КМ и забиљежили су раст од 983,3 милиона КМ или за 15% у односу на крај 2020. године. Највећи утицај на раст депозита има раст депозита владе и владиних институција због прилива од емитованих обвезница, као и повучених транши од ММФ-а. Посредни утицај ових прилива види се и на осталим секторима који су имали раст, изузев банака и банкарских институција које су мање за 133,2 милиона или 37% у односу на крај 2020. године. Депозити владе и владиних институција већи су за 350,7 милиона КМ или 56%, депозити државних и јавних предузећа за 131,6 милиона КМ или 41%, депозити приватних предузећа за 236,7 милиона или 25%, депозити становништва за 324,1 милиона КМ или 8%, непрофитних организација за 19,8 милиона КМ или 19%, небанкарских финансијских институција за 45,5 милиона КМ или 16% и осталих депозита за 8,1 милиона КМ или 49% у односу на крај 2020. године.

Штедња становништва, укључујући и текуће рачуне, износи 4 милијарде КМ и већа је за 389,1 милиона КМ или 11% у односу на крај 2020. године. Орочена штедња чини 71,2% укупне штедње и задржала је

исти ниво, а штедња по виђењу без текућих рачуна грађана чини 26,2% укупне штедње грађана и већа је за 14% у односу на крај 2020. године. Штедња грађана по виђењу и средства на текућим рачунима континуирано кроз више извјештајних периода имају раст, док учешће орочене штедње опада.

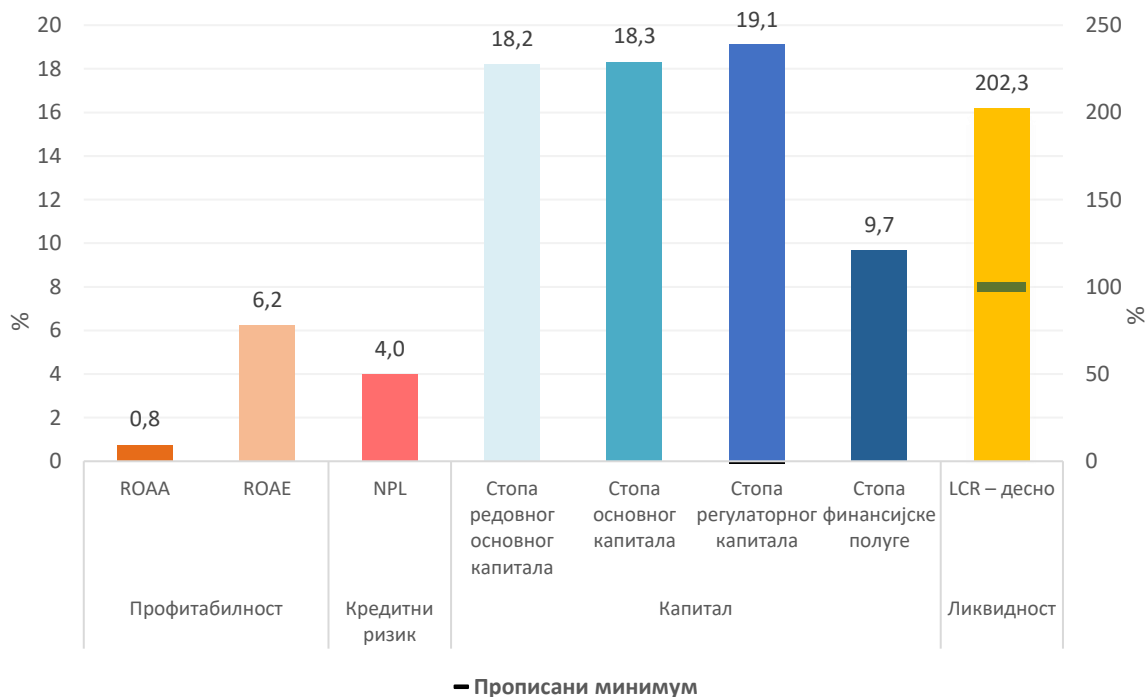
Укупне обавезе по узетим кредитима износе 681,5 милиона КМ са учешћем од 7,1% у укупној пасиви и задржале су исти ниво у односу на крај 2020. године.

Имајући у виду **основне показатеље ликвидности**, квалитативне и квантитативне захтјеве, као и друге факторе који утичу на позицију ликвидности банака, може се закључити да је ликвидност на нивоу банкарског сектора Републике Српске на задовољавајућем нивоу, а LCR на нивоу банкарског сектора је 202% (прописани минимум је 100%).

Финансијски резултат који су банке оствариле у 2021. години је позитиван и износи 115,5 милиона КМ. У односу на крај 2020. године већи је за 119% или 62,7 милиона КМ. Седам банака исказало је нето добит (брuto добит умањена за обрачунати порез) у укупном износу од 122,8 милиона КМ која је већа за 62 милиона или 102%, а једна банка је исказала нето-губитак у износу од 7,3 милиона КМ који је мањи за 2% или 700 хиљада КМ у односу на крај 2020. године.

На сљедећем графикону дајемо приказ кључних показатеља пословања банкарског сектора банака из Републике Српске:

Графикон 1: Кључни показатељи пословања банака из Републике Српске

У Републици Српској, седам банака са сједиштем у Федерацији БиХ имају 52 организационе јединице, те су исти пласирали кредите у укупном износу од 1,7 милијарди КМ или 22,9% укупних кредита пласираних у Републици Српској и имају раст од 6% у односу на крај 2020. године. Наведени организациони дијелови су прикупили депозита у Републици Српској у укупном износу од 1,1 милијарду КМ или 13,7% укупних депозита прикупљених у Републици Српској са стопом раста од 11% у односу на крај 2020. године.

Банке са сједиштем у Републици Српској имају 27 организационих јединица које послују у Федерацији БиХ, пласирале су 269,7 милиона КМ кредита и имале су пад 1% у односу на крај 2020. године, а прикупиле су 447,9 милиона КМ депозита који су порасли за 24% у односу на крај 2020. године.

Сви сегменти банкарског сектора обрађени су детаљно у поглављу II.

* * * *

Микрокредитни сектор Републике Српске са стањем на дан 31.12.2021. године чини 13 МКО, од чега 11 МКД, које као профитне организације могу пласирати микрокредите максимално до 50 хиљада КМ и 2 микрокредитне фондације (МКФ), које као непрофитне организације могу пласирати микрокредите максимално до 10 хиљада КМ. МКО Републике Српске су пословале преко 159 организационих дијелова, те су запошљавале укупно 615 радника, са стопом раста запослених од 11%, односно за 59 радника више у односу на крај 2020. године.

Такође, у Републици Српској је пословао и 121 организациони дио МКО у оквиру 9 МКО (7 МКФ и 2 МКД) чије је сједиште у Федерацији БиХ, те су запошљавали укупно 339 радника (са 31.12.2020. године исти су запошљавали 342 радника). Финансијски показатељи ових организационих дијелова су укључени у билансе матичних МКО.

Основни показатељи пословања микрокредитног сектора Републике Српске са стањем на дан 31.12.2021. године

Укупна актива (брuto) МКО са сједиштем у Републици Српској је износила 476,1 милион КМ и већа је за 11% или за 47,5 милиона КМ у односу на стање са крајем 2020. године.

Бруто кредити су износили 399,2 милиона КМ или 84% укупне бруто активе и расли су по стопи од 14% или у износу од 50,5 милиона КМ, од чега кредити без кашњења у отплати износе 384,7 милиона КМ или 96,4% укупних кредита.

Доспјела потраживања износила су 2 милиона КМ или 0,51% укупних кредита са падом од 46% у односу на крај 2020. године.

Просјечна пондерисана ефективна каматна стопа на укупне кредитне МКО је 34,4% и већа је за 10,85 процентних поена у односу на 2020. годину (када се из обрачуна просјечне пондерисане ЕКС искључе краткорочни кредити једног МКД са појединачним износом кредита до 400 КМ и са роком отплате до 3 мјесеца, просјечна пондерисана ЕКС на укупне кредитне износи 21,84%, што је за 1,71 процентних поена мање у односу на 2020. годину).

Капитал МКО (капитал МКД и улози МКФ) износио је укупно 153,4 милиона КМ или 33% пасиве са растом по стопи од 10% или у износу од 13,7 милиона КМ у односу на стање са 31.12.2020. године, а односи се на капитал МКД у износу од 152 милиона КМ и улоге МКФ у износу од 1,4 милиона КМ.

Укупне обавезе МКО по узетим кредитима/зајмовима су износиле 279,4 милиона КМ или 60% пасиве са растом по стопи од 9% или у износу од 23,1 милион КМ у односу на стање са 31.12.2020. године (256,3 милиона КМ).

МКО су оствариле позитиван **финансијски резултат** у укупном износу од 18,5 милиона КМ, што је више за 49% или за 6,1 милион КМ у односу на исти исказан са 31.12.2020. године.

Са 31.12.2021. године стање кредита организационих дијелова МКО са сједиштем у Федерацији БиХ који послују у Републици Српској износи укупно 182,1 милион КМ са растом по стопи од 6% у односу на крај 2020. године, од чега кредити без кашњења износе 177,9 милиона КМ или 97,7% укупних кредита.

Сви сегменти пословања микрокредитног сектора детаљније су обрађени у поглављу III.

* * *

У току 2021. године у Републици Српској нису пословале штедно-кредитне организације.

* * *

У току 2021. године није било регистрованих давалаца лизинга (ДЛ) са сједиштем у Републици Српској.

Дозволу Агенције за обављање послова лизинга имају 3 пословне јединице ДЛ које послују у Републици Српској, а исте су у саставу 3 друштва за послове лизинга са сједиштем у Федерацији БиХ. Билансне позиције ових организационих јединица укључене су у билансе матичних ДЛ.

Такође, једна пословна јединица банке са сједиштем у Федерацији БиХ обавља послове финансијског лизинга у Републици Српској (ДЛБ), који су укључени у биланс стања исте.

Основни показатељи пословања ДЛ и ДЛБ са 31.12.2021. године

Пословне јединице ДЛ (три организациона дијела) чије је сједиште у Федерацији БиХ, а које послују у Републици Српској запошљавале су укупно 7 радника.

Потраживања по основу финансијског и оперативног лизинга пословних јединица ДЛ и финансијског лизинга ДЛБ са 31.12.2021. године укупно износе 131,5 милиона КМ са стопом раста од 11,8% или у износу од 13,8 милиона КМ у односу на стање са 31.12.2020. године.

Финансијски лизинг пословних јединица ДЛ и ДЛБ је износио укупно 117,5 милиона КМ или 89% укупног лизинга са стопом раста од 12,6% или у износу од 13,2 милиона КМ у односу на стање са 31.12.2020. године.

Оперативни лизинг пословних јединица ДЛ износио је 14 милиона КМ или 11% укупног лизинга са растом по стопи од 5% или у износу од 0,7 милиона КМ у односу на стање са 31.12.2020. године.

Потраживања према примаоцу лизинга најзначајнија су код правних лица у укупном износу од 118,5 милиона КМ или 90% укупног лизинга са растом по стопи од 11% или у износу од 12,1 милион КМ у односу на стање са 31.12.2020. године.

Просјечна пондерисана ефективна каматна стопа лизинг накнаде (ЕЛИН) по основу финансијског лизинга пословних јединица ДЛ и ДЛБ у овом извјештајном периоду је 9,32% и мања је за 0,18 процентних поена у односу на 2020. годину.

Сви сегменти пословања сектора давалаца лизинга детаљније су обрађени у поглављу IV.

* * *

На нивоу банкарског система Републике Српске укупне кредите становништву чине кредити банкарског сектора, микрокредитног сектора и потраживања по основу финансијског лизинга, који су са стањем на дан 31.12.2021. године укупно износили 3.691,4 милиона КМ⁷ или 3.249,5 КМ по становнику Републике Српске. Према објави Завода за статистику Републике Српске број становника је 1.136.000⁸.

⁷ Због измијењеног начина праћења кредита становништву за потребе израчунавања кредитне задужености по становнику, од 31.12.2019. године показатељ је умањен за кредите који су дати самосталним радњама за обављање дјелатности.

⁸ Од 31.12.2021. године умјесто броја становника по попису из 2013. године, узима се број становника из објаве Завода за статистику РС : https://www.rzs.rs.ba/static/uploads/saopstenja/stanovnistvo/procene_stanovnistva/2013-2020/Procjene_Stanovnistva_2013_2020.pdf

УВОД

Банкарски систем Републике Српске у смислу Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 59/13 и 4/17) обухвата банке, микрокредитне организације, даваоце лизинга и друге финансијске организације чије се оснивање и пословање уређује посебним законима у којима је прописано да Агенција издаје дозволе или одобрења за рад, надзире пословање и врши друге послове у вези са њима.

У оквиру редовног извршавања законом прописаних надлежности Агенција сачињава и на интернет страници објављује кварталне информације о стању у банкарском систему које претходно усваја Управни одбор Агенције.

Извјештај о стању у банкарском систему Републике Српске са 31.12.2021. године обухвата извјештај о макроекономском окружењу и преглед пословања банкарског сектора, извјештај о стању у банкарском сектору, сектору микрокредитних организација и сектору давалаца лизинга, као и посебан сегмент спречавања прања новца и финансирања терористичких активности који се односи на све секторе, а сачињен је на основу извјештаја који су достављени у форми коју је прописала Агенција и на основу других информација које су доступне Агенцији кроз редовни надзор.

Овај извјештај обухвата детаљан извјештај о финансијским показатељима пословања на извјештајни датум 31.12.2021. године.

I МАКРОЕКОНОМСКО ОКРУЖЕЊЕ И ПРЕГЛЕД ПОСЛОВАЊА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА

1. МАКРОЕКОНОМСКО ОКРУЖЕЊЕ И ПРЕГЛЕД ПОСЛОВАЊА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА

Пословање банкарског сектора Републике Српске је током 2021. године обиљежило изузетно турбулентно регионално и глобално окружење, прије свега захваљујући наставку пандемије и произашлог незапамћеног економског шока, док су са друге стране геополитичка превирања на истоку Европе имала значајан утицај на економска кретања нашег региона, првенствено кроз кретања цијена енергената и посљедично раст општег нивоа цијена, економску неизвјесност те повећану склоност ка штедњи.

Међународни монетарни фонд (ММФ) је у октобру 2021. године публиковао економски преглед (*World Economic Outlook*) назвавши документ *Опоравак током пандемије*⁹ прогнозирајући значајан раст економске активности на глобалом нивоу од 5,9% за 2021. годину, што представља изузетан опоравак свјетске економије након пада од -3,1% у 2020. години. Ажурираним документом¹⁰ значајан економски раст (4,4%) је прогнозиран и за 2022. годину, што би могло бити доведено у питање имајући у виду трендове кретања цијена енергената те посљедично инфлације током првог квартала текуће године, а све у свјетлу ескалације сукоба на истоку Европе.

Упркос веома изазовном пословном окружењу, банкарски сектор Републике Српске је и током 2021. године одржао ликвидност на задовољавајућем нивоу што се посебно одражава високим коефицијентом покрића ликвидности (LCR), као и висином средстава изнад обавезне резерве код ЦББиХ. Такође, стабилност Сектора се огледа и у повољним кретањима осталих показатеља пословања, прије свега кроз пораст износа депозита, нето кредита, коефицијената ROAA, ROAE и др.

Нето билансна актива, упркос неповољним околностима пословања, повећана је за 12% у поређењу са крајем 2020. године, уз побољшање квалитета активе, првенствено кроз значајно смањење учешћа неквалитетних кредита, како правних, тако и физичких лица и пораста стопе њихове покривености. Банкарски сектор Републике Српске је у 2021. години такође одликовао и значајан пораст добити, у поређењу са претходним годинама.

У наставку овог поглавља Извјештаја анализирани су међународно економско окружење, макроекономска кретања у Републици Српској и њихов утицај на банкарски сектор Републике Српске, затим макроекономски показатељи и њихова повезаност са показатељима пословања банака, као и значајније измјене регулаторног оквира банкарског сектора током 2021. године.

1.1. Међународно економско окружење и пословање банака у ЕУ

Економски опоравак на глобалом нивоу током 2021. године је био условљен пандемијом и новим сојевима вируса COVID-19, константним изазовима на тржишту рада, дуготрајним ограничењима у ланцима снабдијевања те растућим инфлаторним притисцима. Након глобалног смањења од 3,1% у 2020. а потом и пројектоване експанзије од 5,9% у 2021. години, што представља највећу стопу привредног раста у више од 40 година, негативни ефекти пандемије мјерени кроз смањење свјетског БДП-а су добрим дијелом поништени.

Снажан опоравак у 2021. години подстакнут је порастом потрошње и спољнотрговинске размјене (раст обима свјетске трговине од 9,7%) захваљујући порасту имунизације те подстицајним мјерама у великом броју земаља. Међутим, услед растућих инфлаторних притисака, поремећаја у ланцима снабдијевања на глобалном нивоу, и даље великом броју случајева COVID-19 и строгих ограничења повезаних с пандемијом у неким земљама, темпо узаостопне експанзије БДП-а је изгубио почетни замаха уз мање успоравање у трећем кварталу 2021. године.

⁹ Recovery During a Pandemic, IMF, October 2021 <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/10/12/world-economic-outlook-october-2021>

¹⁰ World Economic Outlook Update, IMF, January 2022 <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/01/25/world-economic-outlook-update-january-2022>

Током 2021. године Европска централна банка (ЕЦБ) је, као и у претходном периоду, задржала каматну стопу на ниском нивоу, чиме се наставио притисак на каматне стопе у банкама земаља зоне евра, а самим тим и у банкама земаља окружења, као и код нас. Просјечна висина шестомјесечног *EURIBOR*-а је током 2021. године износила -0,523% (највиша -0,505%, најнижа -0,554%), уз занемариве флукуације током периода.¹¹ С друге стране, америчке Федералне резерве (*FED*) су, након смањења почетком 2020. године кренуле са даљим обарањем каматне стопе, да би иста до краја 2020. године имала вриједност 0,1%, гдје се задржала и током цијеле 2021. године.¹²

У овако ванредним условима, а што је било очигледно током 2020. и 2021. године, каматне стопе не представљају довољно снажан монетарни инструмент, због чега су централне банке широм свијета увеле додатне мјере, при чему се мисли на *ECB*-ов програм *TLTRO III (Targeted Longer-Term Refinancing Operations)* те увођење нових и проширење постојећих инструмената као помоћ у условима пандемије (нпр. *PELTRO – Non-Targeted Pandemic Emergency Longer-Term Refinancing Operations*, *PEPP – Pandemic Emergency Purchase Programme*, *APP – Asset Purchase Programme*). Амерички *FED* је увео могућности откупа ХоВ одређених инвестиционих фондова (*ETF*-ови, енг. *Exchange Traded Funds*), као и могућност директног кредитирања великих корпорација, а *ECB* је напустио начело капиталног кључа, што значи да при откупу обвезница појединих држава чланица еуро зоне флексибилно интерпретира националне квоте које произилазе из учешћа појединих држава у капиталу централне банке.

ECB је два пута проширивала програм откупа ХоВ у оквиру *PEPP* програма. Овај програм, као нестандартна монетарна мјера са циљем супротстављања озбиљном ризику механизма преноса монетарне политике (енг: *Monetary Policy Transmission Mechanism*) и изгледима за зону евра услед пандемије, покренут је у марту 2020. године у износу од 750 милијарди евра, да би у јуну био проширен за још 600 милијарди евра, те у децембру са додатних 500 милијарди евра, а у децембру 2021. године најављен је његов завршетак за крај марта 2022. године. Главница и камате на обвезнице које се наплате у међувремену ће се реинвестирати најкраће до краја 2024. године.¹³

Ранији програм откупа државних обвезница (*APP – Asset Purchase Programme*) је такође настављен уз рекалибрацију крајем 2021. године са најављеним темпом откупа од 40 милијарди евра у другом кварталу 2022. године, 30 милијарди у трећем кварталу, те 20 милијарди евра мјесечно, почев од октобра 2022. године.¹⁴

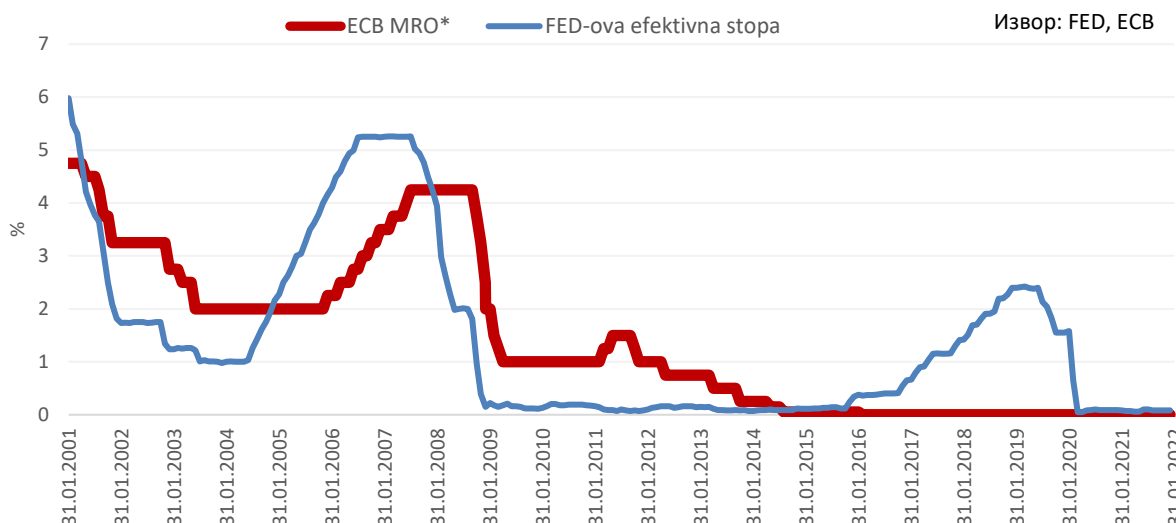
¹¹ <http://www.global-rates.com/interest-rates/euribor/2021.aspx>

¹² <https://fred.stlouisfed.org/series/FEDFUNDS>

¹³ [https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/pepp/html/index.en.html#:~:text=The%20ECB's%20pandemic%20emergency%20purchase,\(COVID%2D19\)%20outbreak.](https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/pepp/html/index.en.html#:~:text=The%20ECB's%20pandemic%20emergency%20purchase,(COVID%2D19)%20outbreak.)

¹⁴ <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/app/html/index.en.html>

Графикон 2: Главне каматне стопе водећих централних банака (ECB и FED)

Услед изражене монетарне експанзије у претходном периоду те тржишних поремећаја канала дистрибуције добара узрокованих пандемијом, током 2021. године изражени су инфлаторни притисци, како у земљама Уније, тако и у САД-у, а што је посљедично довело до пораста цијена и на нашем тржишту. Просјечна годишња инфлација у земљама зоне евра до 2021. године се налазила испод декларисаног прага ЕЦБ-а од 2%. Међутим, од почетка године долази до пораста инфлације, тако да је индекс потрошачких цијена у овим земљама током 2021. године износио 2,2%, уз напомену да је исти у европским земљама у развоју достигао ниво од 8,4%.¹⁵

Европско надзорно тијело за банкарство (енг. *EBA – European Banking Agency*) је провела стрес тестове банака за 2021. годину чији је неповољан сценарио подразумијевао наставак пословања у условима пандемије уз ниске каматне стопе. С кумулативним падом БДП-а у трогодишњем раздобљу од 3,6% у ЕУ те негативним кумулативним падом БДП-а сваке државе чланице, неповољан сценарио за 2021. годину се може сматрати озбиљним.

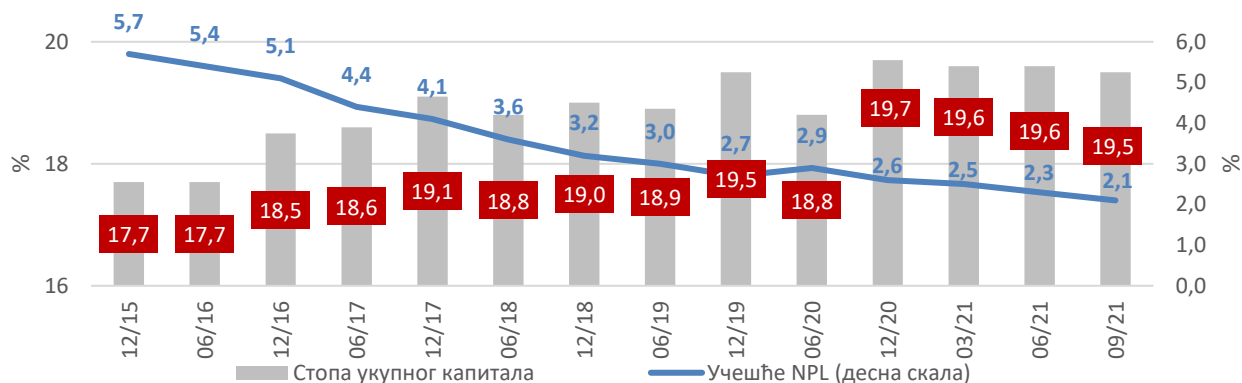
Према неповољном сценарију, банкарски систем ЕУ-а у цјелини би доживио смањење стопе редовног основног капитала (СЕТ1) за 485 базних поена на бази пуног оптерећења након три године, уз задржавање стопе изнад 10%. Резултати такође показују и дисперзију по банкама, тако да банке које су више усмјерене на домаће активности или оне с нижим нето каматним приходом показују лошије резултате стрес теста. Извјештајем је обухваћено 50 банака из 15 земаља, што чини нешто више од 70% укупне aktive банкарског сектора Уније.¹⁶

Стопе адекватности капитала банака у Европској унији се већ дуже вријеме држе на релативно високом просјечном нивоу од око 19%, а коефицијент учешћа лоших у укупним кредитима (енг: *NPL – Nonperforming Loans*) се наставио побољшавати, те је крајем трећег квартала 2021. године достигао ниских 2,1%.

¹⁵ Recovery During a Pandemic, *IMF*, October 2021

¹⁶ <https://www.eba.europa.eu/eba-publishes-results-its-2021-eu-wide-stress-test>

Графикон 3: NPL и стопе укупног капитала банака у ЕУ

Извор: Risk Dashboard Data as of Q3, 2021, EBA

Капитал банака у овако снажној кризи, као што је посљедња изазвана пандемијом, представља један од значајнијих елемената очувања стабилности банкарског система. Међутим, ново кредитирање зависи од процјена ризика које су у кризним условима веома тешке, те се због тога током пандемије велики број држава одлучио за увођење специјалних гарантних шема којим су владе преузеле значајан дио ризика нових кредита, док се банке самим тим излажу кредитном ризику у мањем обиму.

Према посљедњем Извјештају о ризику EBA-e¹⁷, стопа редовног основног капитала банака (*CET1 ratio*) у Европској унији је благо смањена са 15,9% крајем 2020. на 15,7% са крајем трећег квартала 2021. године. Стопа регулаторног капитала (*Total capital ratio*) износи 19,5% и такође је незнатно нижа у поређењу са крајем 2020. године (19,7%), док је учешће некавалитетних кредита (*NPL ratio*) у константном паду и у поређењу са крајем 2020. године је смањено са 2,6% на 2,1%. Према посљедњим расположивим подацима, учешће некавалитетних у укупним кредитима банака у Србији је износило 3,49%¹⁸, а у Хрватској 4,70%¹⁹.

Према истом извјештају (EBA), однос кредита и депозита крајем трећег квартала 2021. године износио је 108,2% (децембар 2020: 112,2%), LCR 174,7% (децембар 2020: 171,0%) а стопа поврата на капитал у банкама које су под надзором EBA-е биљежи значајнији раст и износи 7,7% (децембар 2020: 1,9%).

Када се ради о макроекономским показатељима, очекивани раст БДП-а у 2021. години у САД-у износи 5,6% на годишњем нивоу (Табела 1) а, за разлику од претходне године, током 2021. године уочљив је константан раст БДП-а уз мање заостајање у трећем кварталу.²⁰ У Европској унији (ЕУ) процјене говоре да се очекује раст економске активности за 5,2% у 2021. години, као и у земљама зоне евра.²¹

Подаци за четврти квартал 2021. године говоре о порасту БДП-а ЕУ од 4,8% у односу на исти квартал претходне године (Аустрија и Француска 5,4%, Италија 6,4%, земље зоне евра 4,6%, Њемачка 1,4%)²².

¹⁷ Risk Dashboard Report; European Banking Authority, Q3 2021

https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Risk%20Analysis%20and%20Data/Risk%20Dashboard/Q3%202021/1025829/EBA%20Dashboard%20-%20Q3%202021%20v2.pdf?retry=1

¹⁸ https://www.nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/finansijska-stabilnost/prezentacije/prezentacija_invest.pdf (податак за децембар 2021. године)

¹⁹ <https://www.hnb.hr/-/savjet-hnb-a-nastavljen-trend-pada-udjela-losih-kredita-u-ukupnim-kreditima-banaka> (податак за трећи квартал 2021. године)

²⁰ U.S. Bureau of Economic Analysis

²¹ WEO Update – Rising Caseloads, a Disrupted Recovery and Higher Inflation, IMF, January 2022

²² Eurostat

Према извјештајима ММФ-а²³, глобални економски раст за 2021. годину процијењен је на 5,9%. Претходне пројекције из октобра 2021. су у јануару 2022. године кориговане како код дијела развијених, али и земаља у развоју (енг. *Emerging and Developing Countries*), првенствено услед веће стопе имунизације становништва те посљедишно смањеног ширења пандемије "COVID-19", а у вези с тим и економским опоравком (пораст размјене добара и услуга, отварања економија, привредних објеката, раст мобилности роба и услуга, успостављање ланаца снабдијевања, пораст обима производње и потрошње и сл.). Међутим, упркос оптимистичким процјенама, у наредном периоду је реално за очекивати да се свјетска економија суочи са додатним ограничењима везано за раст БДП-а те кретање индекса потрошачких цијена.

Табела 1: Одабрани макроекономски показатељи*

%

ОПИС	2017	2018	2019	2020	2021
Раст бруто домаћег производа (БДП)					
Свијет	3,8	3,6	2,8	-3,1	5,9
Развијене економије	2,5	2,3	1,7	-4,5	5,0
САД	2,3	2,9	2,3	-3,4	5,6
ЕВРО зона	2,6	1,9	1,5	-6,4	5,2
Европска унија ²⁴	3,0	2,3	1,9	-5,9	5,2
Словенија	4,8	4,4	3,3	-4,2	6,3
Хрватска	3,4	2,8	2,9	-8,0	6,3
Земље у развоју	4,8	4,6	3,7	-2,0	6,5
Европске земље у развоју ²⁵	4,1	3,4	2,5	-1,8	6,5
Србија	2,1	4,5	4,2	-1,0	6,5
Босна и Херцеговина	3,2	3,7	2,8	-4,3	2,8
Република Српска ²⁶	3,1	3,9	2,5	-2,5	5,4
Федерација БиХ ²⁷ **	3,2	3,8	2,8	-3,6	---
Промјене потрошачких цијена (CPI), годишњи просјек					
Развијене земље	1,7	2,0	1,4	0,7	3,1
Европске земље у развоју	5,6	6,4	6,6	5,4	8,4
ЕВРО зона	1,5	1,8	1,2	0,3	2,2
Босна и Херцеговина	0,8	1,4	0,6	-1,1	1,8
Најважније каматне стопе***					
6M EURIBOR	-0,2	-0,3	-0,2	-0,3	-0,5
FED Effective Rate	1,3	2,4	1,6	0,1	0,1

Подаци о пројектованом расту БДП-а у ФБиХ за 2021. годину у тренутку израде Извјештаја нису били доступни *Податак за период односи се на EURIBOR на први радни дан у години. Подаци за FED стопу се односе на крај године (year close)

Као посљедица позитивних економских трендова, очигледан је наставак опоравка свјетске економије (почев од трећег квартала 2020. године), упркос и даље снажном утицају пандемије и негативних друштвено-економских ефеката које узрокује. С тим у вези, кључни покретач раста током 2021. године, осим стопе вакцинације становништва те посљедишно отварања економије, и даље је приватна потрошња, уз континуирану експанзивну монетарну политику вођену путем политике ниских каматних стопа (од стране ЕЦБ-а али и FED-а). Значајно је примјетити да су и (енг.

²³ IMF WEO (Oct. 2021, Update Jan. 2022) <https://www.imf.org/en/Publications/WEO>

²⁴ Од извјештаја WEO из априла 2020. године, Велика Британија је искључена из групе Европска унија

²⁵ Према наведеном извјештају ММФ-а, под европским земљама у развоју и економијама у настајању (енг. *Emerging and Developing Europe*) се подразумевају Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарска, Хрватска, Мађарска, Косово*, Црна Гора, Сјеверна Македонија, Пољска, Румунија, Србија и Турска.

²⁶ Подаци за 2017-2020: Републички Завод за статистику Републике Српске, билтен *Национални рачуни 2021*. Податак за 2021: *Програм економских реформи Републике Српске за период 2022-2024. године*, Влада Републике Српске, Министарство финансија (Сл. гласник Републике Српске, број 121/21)

²⁷ Подаци Федералног завода за статистику, Статистички билтен бр. 339. У тренутку израде Извјештаја, пројекције за 2021. годину нису биле доступне

Gross Fixed Capital Formation) након пада у 2020. години, током 2021. године имале значајан раст у развијеним економијама.²⁸

Раст свјетске економије током 2021. године је очигледан, а прогнозе су да ће се исти наставити и током наредних година, али слабијим темпом. Ипак, не треба изгубити из вида чињеницу да су претпоставке које су биле основа економских прогноза у значајној мјери измијењене најновијим дешавањима на истоку Европе са глобалним посљедицама, те је за очекивати већ у априлу 2022. године ревизију постојећих прогноза економског раста за наредни период.

1.2. Макроекономска кретања у Републици Српској

На основу доступних података, а имајући у виду чињеницу да још увијек нису објављени коначни подаци о свим макроекономским показатељима за 2021. годину већ пројекције, очекује се да је под утицајем пораста стопе имунизације, отварања тржишта те посљедично већег обима спољнотрговинске размјене и тражње дошло до пораста обима економске активности, тако да се у 2021. години у Републици Српској очекује економски раст по стопи од 5,4%.

Табела 2: Основни макроекономски показатељи – Република Српска

ОПИС	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Раст БДП - реално	3,1	3,9	2,5	-2,5	5,4*
Индекс потрошачких цијена	100,5	101,2	100,5	98,8	101,7
Остварене инвестиције (индекс)	96,7	116,5	95,2	109,5	102,0
Увоз (индекс)	110,7	106,6	91,6	93,5	130,5
Извоз (индекс)	121,2	107,6	96,5	94,0	124,8
Покривеност увоза извозом	71,0	71,7	75,5	75,9	79,4
Стопа незапослености (LFS)	21,0	17,2	11,7	12,9	14,6
Просјечне нето плате (КМ, нето)	831	857	906	956	1.005
БДП per capita (КМ)	8.759	9.322	9.848	9.795	10.529*

* Пројекције за 2021. годину

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске (тематске публикације), Програм економских реформи Републике Српске за период 2022-2024. године, Влада Републике Српске

Током 2021. године предвиђен је пораст учешћа потрошње становништва у Републици Српској, у првом реду услед смањења економске неизвјесности узроковане ограничењима која је привреда трпила током јачих рестрикција у вријеме пандемије. Такође, евидентан је пораст просјечних нето зарада у 2021. години као и повећање обима спољнотрговинске размјене уз пораст покривености увоза извозом.

Како су неке привредне гране попут туризма, угоститељства, саобраћаја и сл. биле највише погођене негативним утицајем кризе изазване пандемијом током 2020. године, охрабрују подаци о њиховом опоравку са крајем 2021. године. Осим тога, константан раст активности сектора грађевинарства и инвестиција, тражње, јачање сектора туризма, одлуке републичких органа власти да не уводе додатне мјере закључавања као одговор на нове сојеве вируса COVID-19 као и кредитна активност банака су утицали на раст обима укупних инвестиција у Републици Српској током 2021. године, што је за резултат имало пораст БДП-а. С друге стране, како су мјере Владе Републике Српске за ублажавање негативних ефеката пандемије, односно мјере у циљу њеног сузбијања, подршке привреди те порасту издвајања за јавно здравство имале највећи обим током 2020. године, до краја 2021. године се очекује смањење овог сегмента јавне потрошње уз значајнији пораст потрошње становништва.

²⁸ WEO, Oct. 21

С обзиром на допринос базне инфлације²⁹, те имајући у виду чињеницу да увозне цијене највише утичу на кретање цијена осталих добара, на раст индекса потрошачких цијена током 2021. године (трошковна/увезена инфлација) су утицали прије свега негативни шокови на страни понуде, односно раст цијена нафтних деривата на свјетском тржишту (просјечан пад цијена сирове нафте на свјетском тржишту у 2021. години је износио преко 55%³⁰), раст увоза и домаће тражње повезане са растом просјечних плата и смањењем ограничења везано за пандемију те раст цијена превоза и хране, односно основних животних намирница. С тим у вези, евидентно је нормализовање економских токова уз значајнији раст индустријске производње те БДП-а током 2021. године.³¹ Међутим, имајући у виду структуру привреде и негативне стопе раста бруто додате вриједности у сектору пољопривреде те пораст увоза хране у протеклој години уз постојећу увезену инфлацију, за очекивати је даљи пораст индекса потрошачких цијена као и даље интервенције републичких органа у циљу очувања животног стандарда становништва Републике Српске, које су већ начиниле одређене кораке са почетком 2022. године.

Влада Републике Српске, односно Републички штаб за ванредне ситуације, још од прве појаве вируса корона, поред бриге за здравље становништва које је први приоритет у овој ситуацији, посебну бригу је посветила анализи стања у привреди, с акцентом на оне дјелатности које су директно погођене одлукама Републичког штаба за ванредне ситуације. С тим у вези, а у циљу заштите привреде и становништва од негативних ефеката пандемије, и током 2021. године био је евидентан ангажман институција Републике Српске у борби против ширења епидемије и очувања стабилности здравственог система и стабилности привреде, те су Влада Републике Српске и Републички штаб за ванредне ситуације донијели већи број аката (одлука, закључака и мјера) с циљем побољшања стања у привреди те амортизовања негативних утицаја пандемије на економску активност у Републици Српској.

Имајући у виду све претходно наведено, као и детаље извјештаја о стању у банкарском систему Републике Српске у 2021. години посебно у дијелу који се односи на капитализованост и ликвидност и прилагођавање пословања у условима пандемије вируса "COVID-19", може се закључити да банкарски сектор Републике Српске показује константну стабилност као и могућност финансијског праћења те активне подршке и учешћа у економском развоју Републике Српске.

1.3. Утицај макроекономских кретања на банкарски сектор

Банкарски сектор Републике Српске на крају 2021. године има укупну активу (билансну и ванбилансну) 10,9 милијарди КМ, што је 91% пројектованог БДП-а, што представља пораст овог показатеља од 3,7 процентних поена у поређењу са претходном годином.

Према расположивим подацима, током посматраног периода (2017-2021. година), бруто домаћи производ (БДП) је имао сложену годишњу стопу раста (CAGR) од 4,23%, док је укупна актива за осам банака Републике Српске имала стопу раста од 7,57%, а кредити 4,85% (становништво: 6,37%). Како за 2021. годину током израде Извјештаја нису били објављени коначни подаци о БДП-у, потребно је напоменути да исти представљају пројекције од стране Министарства финансија Републике Српске.³²

Профитабилност банкарског сектора Републике Српске током сва четири квартала 2021. године биљежи значајан пораст (посебно у посљедњем кварталу). Међутим, захваљујући порасту просјечне нето активе и укупног капитала, коефицијенти ROA и ROE се, након иницијалног пораста у првом кварталу, током године нису значајније мијењали, задржавајући вриједности изнад истих остварених претходне године.

²⁹ Када се из индекса потрошачких цијена искључе регулисане цијене, цијене воћа и поврћа и цијене нафтних деривата, добија се основа за мјерење базне инфлације (енг. *core inflation*). Другим ријечима, базна инфлација не обухвата цијене сезонских роба и услуга, као ни цијене роба које су под било којим режимом регулације.

³⁰ <https://www.macrotrends.net/2516/wti-crude-oil-prices-10-year-daily-chart>

³¹ Републички завод за статистику Републике Српске, саопштење бр. 417/21 (прва три квартала 2021. године) и 418/21

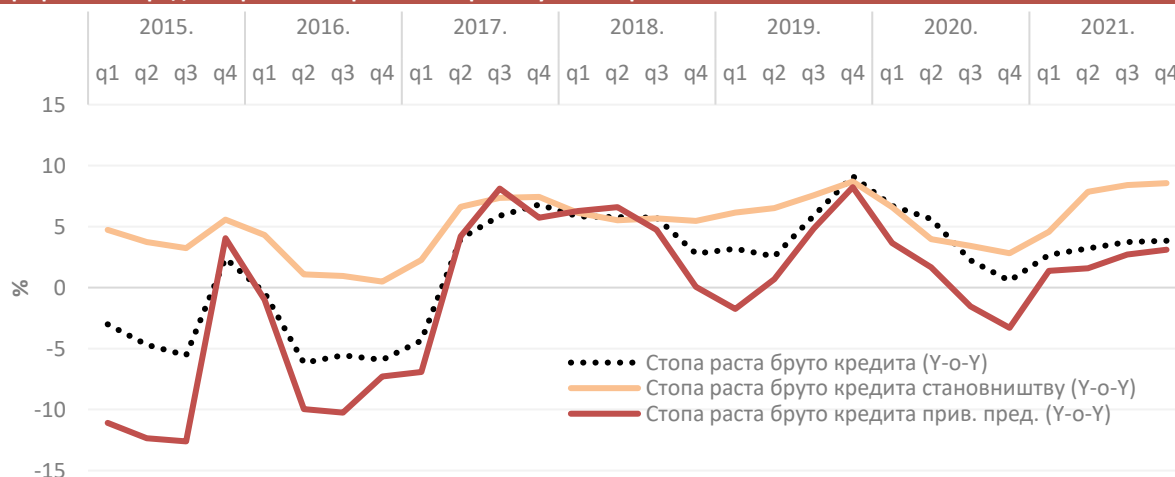
³² Програм економских реформи Републике Српске за период 2022-2024. године, Влада Републике Српске

Графикон 4: Профитабилност банкарског сектора Републике Српске

Анализирајући пословање банкарског сектора Републике Српске, евидентно је да је под утицајем пандемије током 2020. године дошло до смањења кредитне активности банака, као најзначајнијег сегмента њиховог пословања. Међутим, током 2021. године долази до опоравка посебно током прва два квартала, као што се може видјети из наредног графика.

Графикон 5: Кредитни раст банкарског сектора Републике Српске

Имајући у виду да су током посматраног периода кредити становништву имали нешто већу просјечну стопу раста од укупних кредита, закључујемо да кредити становништву највећим дијелом и даље представљају генератор раста укупних кредита, а самим тим и активе банкарског сектора. Уколико посматрамо само 2021. годину, и овдје се потврђује дугорочни тренд бржег раста кредита становништву у поређењу са трендом раста кредита предузећима, односно трендом раста укупних кредита.

Кредитна активност банкарског сектора у 2021. години се може окарактерисати као задовољавајућа, имајући у виду да није прекинут дугогодишњи тренд раста овог сегмента пословања. Оваква кредитна активност (раст за 4% у поређењу са претходном годином) која се може окарактерисати повољном али недовољном, је резултат прије свега још увијек негативног утицаја пандемије на укупну економску активност земље, неизвјесности по питању њеног завршетка и нормализације економских активности те посљедице ниске склоности ка задуживању, високе граничне склоности ка штедњи (раст укупних депозита од 15% у поређењу са 2020. годином) и као и других фактора, што се одразило и на пословање овог сегмента банкарског сектора Републике Српске. Такође, битно је напоменути да кредити банака са сједиштем у ФБиХ у

Републици Српској чине 22,9% укупних кредита те биљеже пораст од 6%, док кредити банака са сједиштем из Републике Српске у ФБиХ имају учешће од 3,8% у укупним кредитима, уз смањење од 1% у односу на претходну годину.

Укупни депозити на нивоу банкарског сектора су током посматраног периода имали нешто вишу просјечну стопу раста од показатеља кредитирања и износила је 8,83% (становништво 8,21%). Међутим, овдје је евидентан негативан утицај пандемије, имајући у виду да су у 2020. години укупни депозити расли скромних 2%, док пораст истих у 2021. години износи читавих 14%.

Табела 3: Однос макроекономских и показатеља банкарског сектора Републике Српске

ОПИС	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	CAGR (%)
Бруто домаћи производ (мил. КМ)	10.077	10.680	11.251	11.130	11.894	4,23%
Укупна актива (мил. КМ)	8.084,8	8.781,8	9.433,8	9.721,2	10.823,5	7,57%
Кредити (мил. КМ)*	5.899,3	6.145,1	6.721,3	6.814,6	7.129,1	4,85%
од чега кредити - становништво (мил. КМ)***	2.539,4	2.724,4	2.970,4	2.997,6	3.251,0	6,37%
Број становника (мил.)	1,15	1,15	1,14	1,14	1,14	-0,22%
Просјечна нето плата (КМ)	831,0	857,0	906,0	956,0	1.005,0	4,87%
Укупно депозити (мил. КМ)**	5.821,7	6.512,7	7.016,1	7.158,3	8.165,5	8,83%
од чега депозити - становништво (мил. КМ)	3.279,5	3.608,6	3.966,0	4.149,5	4.497,2	8,21%
Укупна актива/ БДП (%)	80,2	82,2	83,8	87,3	91,0	3,20%
Кредити/ БДП (%)	58,5	57,5	59,7	61,2	59,94	0,59%
Кредити стан./ број стан. (кред. стан. <i>per capita</i> (КМ))	2.208,2	2.369,0	2.605,6	2.629,5	2.852	6,60%
Кредити <i>per capita</i> / просј. нето плата	2,7	2,8	2,9	2,8	2,84	1,66%
Укупни депозити/ БДП (%)	57,8	61,0	62,4	64,3	68,65	4,41%
Депозити стан./ број стан. (деп. стан. <i>per capita</i> (КМ))	2.851,7	3.137,9	3.478,9	3.639,9	3.945	8,45%
Депозити стан. <i>per capita</i> / просј. нето плата	3,4	3,7	3,8	3,8	3,93	3,42%

Извори: Републички завод за статистику Републике Српске – разне публикације (становништво, зараде, БДП, запослени)

Подаци банкарског сектора: Годишњи извјештаји о стању у банкарском систему Републике Српске за 2017, 2018, 2019. и 2020. годину

Програм економских реформи Републике Српске за период 2022-2024. године

Властите калкулације

Напомена:

* Под укупним кредитима се подразумевају кредити које су банке из Републике Српске пласирале у Републици Српској умањено за њихове пласмане у ФБиХ и увећано за пласмане банака са сједиштем у ФБиХ које послују у Републици Српској.

** Под укупним депозитима се подразумевају депозити банака из Републике Српске, умањени за њихове депозите у ФБиХ и увећани за депозите банака са сједиштем у ФБиХ које послују у Републици Српској.

*** Износ кредита становништву је исказан без кредита за обављање дјелатности

CAGR – Сложена годишња стопа раста

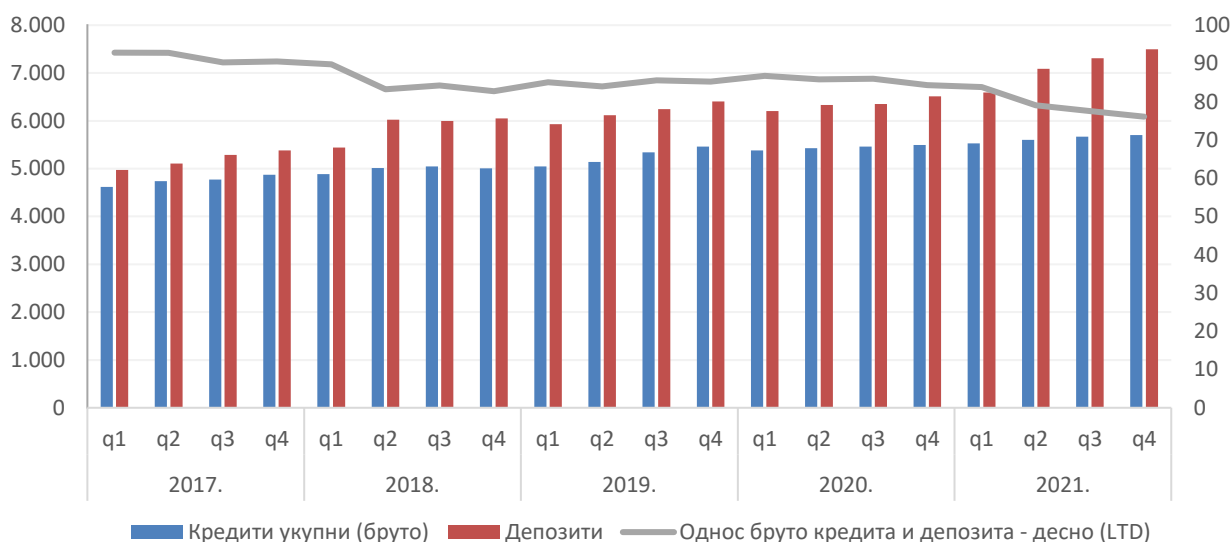
Уколико посматрамо релативне показатеље, може се оцијенити да је током периода 2017-2021. година однос укупне активе и БДП-а растао по просјечној стопи од 3,20%, док је однос кредита и БДП-а током истог периода растао по просјечној стопи од 0,59%. Као и претходних година, из представљених података можемо закључити да привредни раст није у потпуности био генерисан кредитним задужењима, већ дијелом и на друге начине (нпр. залихе ликвидних средстава).

С друге стране, однос кредита пласираних становништву банкарског сектора и укупног броја становника Републике Српске говори о просјечној задужености становника Републике Српске код банкарског сектора, односно о износу кредита становништву *per capita*. Током посматраног периода уочљив је раст овог показатеља и то по просјечној стопи од 6,60% и крајем 2021. године износи 2.861,8 КМ.

Уколико ставимо у однос депозите грађана и број становника, видимо да овај показатељ има вишу просјечну стопу раста (8,45%) од стопе раста кредита становништву *per capita* (6,60%), дакле, депозити становништва расту брже од пораста његове задужености, иако су се током посматраног периода каматне стопе и на депозите и на кредите задржале на ниском нивоу. Наведени податак

нам говори о константном побољшању ликвидносне позиције банака у Републици Српској, али и о већој резерви неангажованих кредитних средстава.

Графикон 6: Однос бруто кредита и депозита

Узроке бржег раста депозита од задужености становништва, односно пласмана банака у посматраном периоду треба тражити и у ниској склоности становништва ка задуживању из разлога несигурности у будуће догађаје, посебно у временима кризе (неизвјесност посла, већа гранична склоност ка штедњи становништва и др). Такође, узроци би се могли потражити у, још увијек, недовољно диверзификованој постојећој понуди производа банкарског сектора, њиховој неприлагођености тренутним условима или недостатку нових производа или постојећих производа по повољнијим условима, којима би се већи дио депозита становништва усмјерио ка кредитима. Иако банке располажу значајним вишком новчаних средстава (износ преко обавезне резерве код ЦББиХ), евидентно је да у довољној мјери није изражено кредитирање којим би се креирао значајан и одржив економски раст уз повећану тражњу за домаћим производима, што би имало за резултат позитивне ефекте на укупни економски развој Републике Српске (БДП, запосленост, производња, покривеност увоза извозом и др.).

1.4. Регулаторни оквир банкарског сектора

Током 2021. године настављене су активности на реформи оквира за пословање и надзор банака са циљем унапређења постојећег регулаторног оквира и усклађивања са најбољим европским и међународним праксама.

У оквиру поменутих активности, усвојен је већи број подзаконских аката, од којих издвајамо сљедеће:³³

- Одлука о систему управљања у банци,
- Одлука о управљању ризиком ликвидности, укључујући пратеће Упутство за извјештавање о коефицијенту покрића ликвидности,
- Одлука о допуни Одлуке о израчунавању капитала банака,

³³ Регулаторни оквир за пословање банкарског сектора Републике Српске доступан је на интернет страници Агенције за банкарство Републике Српске <https://abrs.ba/sr/category/c122>

- Одлука о облику и садржају извјештаја које банке достављају Агенцији за банкарство Републике Српске, укључујући Инструкцију за финансијско извјештавање (FINREP) и пратеће обрасце,
- Одлука о стављању ван снаге Одлуке о привременом начину извјештавања Агенције за банкарство,
- Инструкција за примјену појединих одредаба Одлуке о израчунавању капитала банака,
- Инструкција за третман кредита укључених у Гарантни програм подршке привреди за ублажавање посљедица пандемије болести COVID 19 изазване вирусом SARS-COV-2.

Основни циљ доношења нове *Одлуке о систему управљања у банци* је детаљније дефинисање захтјева у погледу успостављања и надзора над провођењем корпоративне културе и културе ризика, успостављања ефикасне и транспарентне организационе структуре, кадровске политике и спречавање сукоба интереса, савјесног поступања органа управљања банке, успостављања и провођења система унутрашњих контрола, дефинисања програма тестирања отпорности на стрес и његовог провођења, као и коришћења резултата тестирања отпорности на стрес за потребе доношења стратешких одлука, испуњавања критеријума подобности органа управљања на појединачној и колективној основи, нарочито у дијелу који се односи на процјену расположивог времена за обављање дужности чланова органа управљања, структуре чланова и предсједника одбора надзорног одбора, односно Одбора за ризике и Одбора за накнаде, обезбјеђења независности контролних функција и њиховог статуса и др.

Основни циљ доношења нове *Одлуке о управљању ризиком ликвидности* је прописивање захтјева у погледу коефицијента нето стабилних извора финансирања (у даљем тексту: NSFR) као обавезног квантитативног захтјева. Банке ће почети да извјештавају Агенцију о NSFR-у почев од извјештајног датума 31.12.2021. године, док се поштовање ограничења овог коефицијента од 100% прописује почев од 31.12.2022. године. Ступањем на снагу обавезе одржавања NSFR-а као обавезног квантитативног показатеља престаће да важе тренутно прописани захтјеви у погледу одржавања рочне усклађености.

Поред наведеног, имајући у виду погоршање епидемиолошке ситуације и мјере које су надлежни органи и институције Републике Српске донијели са циљем заштите од продубљивања здравствене и социо-економске кризе, Агенција је у марту 2021. године усвојила *Одлуку о измјенама Одлуке о привременим мјерама банкама за ублажавање негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем "COVID-19"* којом је продужила рокове за подношење захтјева за одобрење посебних мјера клијентима банака чији су приходи, односно извори за отплату и даље смањени као посљедица утицаја пандемије, чиме је отежано, онемогућено или ће бити онемогућено њихово измиривање обавеза према банкама. Циљ Одлуке је, прије свега, пружање могућности клијентима банке који се суочавају са негативним економским посљедицама, усљед поновног погоршања епидемиолошке ситуације, да подносе захтјеве за посебним мјерама и током 2021. године, при чему је мораторијум на отплату обавеза према банци могао бити одобрен са истеком до 30.06.2021. године, а грејс период са истеком до 31.12.2021. године.

Одлуком о допуни одлуке о израчунавању капитала банака, изложеностима према Гарантном фонду Републике Српске са иницијалним роком доспијећа дужим од три мјесеца додијељен је повољнији пондер ризика за потребе израчунавања ризиком пондерисане активе за кредитни ризик, односно пондер ризика 50% умјесто досадашњег пондера 100%.

Одлуком о облику и садржају извјештаја које банке достављају Агенцији за банкарство Републике Српске прописује се обавеза достављања нових извјештаја о имовини, обавезама, капиталу, приходима и расходима, те осталом укупном резултату на прописаним обрасцима. Такође, прописана је обавеза достављања новог Извјештаја о процјенама проведеним од стране екстерних и интерних процјенитеља са роком 30.04.2022. године.

Одлуком о стављању ван снаге одлуке о привременом начину извјештавања Агенције за банкарство Републике Српске банкама се налаже да достављају све извјештаје прописане новом

Одлуком о облику и садржају извјештаја које банке достављају Агенцији за банкарство Републике Српске, Одлуком о извјештавању о адекватности капитала и Одлуком о ликвидности.

Инструкцијом за примјену појединих одредаба Одлуке о израчунавању капитала банака од 27.03.2020. године банке су могле у допунски капитал укључити опште исправке вриједности у прописаним износима на датуме пресека стања током 2021. године, с тим да на 31.12.2021. године опште исправке вриједности буду у потпуности искључене из допунског капитала. Све банке су поступиле у складу са инструкцијом.

Инструкцијом за третман кредита укључених у Гарантни програм подршке привреди за ублажавање посљедица пандемије болести COVID 19 изазване вирусом SARS-COV-2 безусловном гаранцијом Владе Републике Српске сматра се да је обезбијеђено 50% изложености, умјесто досадашњих 21%. Такође, инструкцијом се предлаже да се 50% (умјесто досадашњих 21%) кредита сматра признатом техником смањења ризика и умањује износ изложености. При томе, тај износ улази у укупно ограничење изложености према Влади Републике Српске, Влади ФБиХ и Влади Брчко дистрикта од 300% признатог капитала. Осим тога, гаранција на износ до 50% кредита се сматра прихватљивим колатералом за потребе израчунавања исправки вриједности. Ова инструкција је донесена у циљу стимулisaња коришћења гаранција у наредном периоду (коришћење је дозвољено до 31.12.2022. године).

Посебно је потребно истаћи да је Европска Комисија дана 01.10.2021. године донијела одлуку којом се потврђује еквиваленција надзорног и регулаторног оквира у Босни и Херцеговини у односу на Уредбу (ЕУ) број 575/2013 Европског парламента и вијећа о бонитетним захтјевима за кредитне институције и инвестициона друштва и о измјени Уредбе (ЕУ) бр. 648/2012 (CRR) и Директиву број 2013/36/EU 2013 Европског парламента и Вијећа о приступању дјелатности кредитних институција и бонитетном надзору над кредитним институцијама и инвестиционим друштвима (CRD).

Еквивалентност у сегментима надзора и регулаторног оквира за банкарски систем има посебан значај код осталих процјена и потенцијалне дугорочне ефекте на Републику Српску односно Босну и Херцеговину, процјене рејтинга, пондере ризика за израчунавање капиталних захтјева за покриће банкарских ризика, нивое каматних стопа, сигурности улагања и др.

II БАНКАРСКИ СЕКТОР

1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О БАНКАРСКОМ СЕКТОРУ

1.1. Организациона структура

Укупан број банака које су пословале у Републици Српској 2021. године није се промијенио у односу на крај 2020. године. Осам банака са сједиштем у Републици Српској пословало је посредством мреже од 285 организационих дијелова, док је седам банака са сједиштем у Федерацији БиХ пословало преко 52 организациона дијела у Републици Српској.

У односу на крај 2020. године банке са сједиштем у Републици Српској повећале су своју организациону структуру за 1 организациони дио, док су банке са сједиштем у Федерацији БиХ задржале исти број организационих дијелова у Републици Српској. Три банке са сједиштем у Републици Српској имају 27 организационих дијелова које послују на подручју Федерације БиХ. Број "POS" уређаја смањен је код банака које имају сједиште у Републици Српској за 100, а код организационих дијелова банака из Федерације БиХ у Републици Српској за 65, у односу на крај 2020. године. Број банкомата се повећао за 11 код банака са сједиштем у Републици Српској, а код организационих дијелова из Федерације БиХ број банкомата је мањи за 1.

Табела 4: Банке РС и организациони дијелови банака из ФБиХ у РС

Опис	Пословне јединице/ Филијале	Остали организациони дијелови	POS уређаји	Банкомати
31.12.2020				
I Банке са сједиштем у РС	130	154	6.029	394
II Орг. дијелови банака из ФБиХ у РС	28	24	3.153	117
Укупно	158	178	9.182	511
31.12.2021				
I Банке са сједиштем у РС	131	154	5.929	405
II Орг. дијелови банака из ФБиХ у РС	29	23	3.088	116
Укупно	160	177	9.017	521

* Пословна јединица је виши облик организовања, укључујући и централу

1.2. Власничка структура

Власничку структуру карактерише већинско приватно власништво у свим банкама, са већинским учешћем домаћег акционарског капитала у три банке и већинским страним акционарским капиталом у пет банака у Републици Српској. Државни акционарски капитал имају двије банке (једна банка има мали износ акционарског капитала од 1 хиљаду КМ), те је учешће државног акционарског капитала у укупном акционарском капиталу банака у Републици Српској веома ниско (0,7%).

Табела 5: Структура акционарског капитала

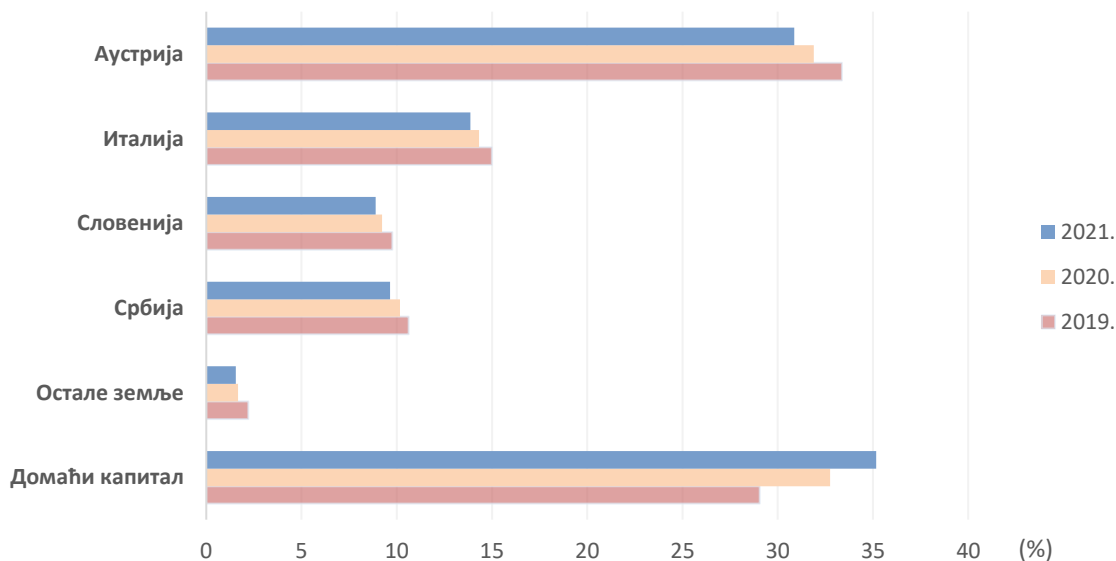
ОПИС	2019.		2020.		2021.		Индекс 2021/ 2020.
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Приватни капитал (домаћи)	181,8	28,2	215,5	32,0	239,7	34,4	111
Страни капитал	456,8	70,9	453,3	67,3	451,2	64,8	100
Државни капитал	5,0	0,8	5,0	0,7	5,0	0,7	100
Задружни капитал	0,4	0,1	0,2	0,0	0,1	0,0	31
УКУПНО	644,0	100	674,0	100	696,0	100	103

Укупни акционарски капитал износи 696,0 милиона КМ, а састоји се од 99,3% приватног акционарског капитала, 0,7% државног капитала и врло малог учешћа задружног капитала.

У односу на крај 2020. године дошло је до промјене у структури приватног акционарског капитала. Повећало се учешће приватног домаћег акционарског капитала за 2,4 процентна поена, на терет

приватног страног акционарског капитала. У структури укупног приватног акционарског капитала, приватни страни акционарски капитал има учешће од 64,8%, а приватни домаћи акционарски капитал 34,4%.

Графикон 7: Структура акционарског капитала према земљама поријекла

У структури акционарског капитала према земљама поријекла са стањем на дан 31.12.2021. године у односу на крај 2020. године дошло је до повећања учешћа домаћег акционарог капитала и смањења учешћа свих осталих у укупној структури. Домаћи капитал има највеће учешће од 35,17% у структури акционарског капитала, затим слиједи Аустрија са 30,87%, Италија са 13,87%, Србија са 9,65%, Словенија са 8,90% и остале земље са 1,54%.

Табела 6: Тржишно учешће банака у укупној активи, капиталу и депозитима

%

Структура капитала	2020.				2021.			
	Учешће			Број банака	Учешће			Број банака
	у укупној активи	у укупном капиталу	у депозитима		у укупној активи	у укупном капиталу	у депозитима	
Већински домаћи капитал	36,1	25,8	35,7	3	37,0	28,1	36,3	3
Већински страни капитал	63,9	74,2	64,3	5	63,0	71,9	63,7	5

Пет банака са већинским страним капиталом има 63,0% учешћа у укупној активи (смањење учешћа за 0,9 процентних поена у односу на крај 2020. године), 71,9% у укупном капиталу (смањење учешћа за 2,3 процентних поена у односу на крај 2020. године) и 63,7% у укупним депозитима (смањење учешћа за 0,6 процентних поена у односу на крај 2020. године).

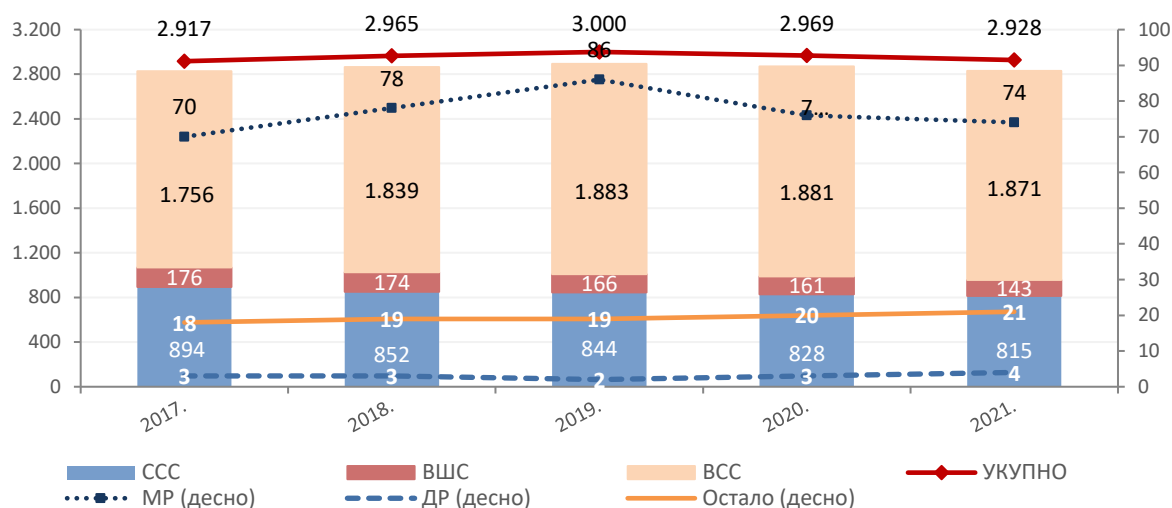
1.3. Кадровска структура

Укупан број запослених у банкарском сектору је 2.928 на дан 31.12.2021. године и мањи је за 41 у односу на крај 2020. године. Двије банке имале су раст запослених, двије су остале на готово истом броју, а четири банке су имале значајнији пад запослених.

1.3.1. Квалификациона структура запослених

Кад посматрамо квалификациону структуру, највеће учешће имају запослени са ВСС од 63,9%, а значајно смањење имамо код ВШС за 13, ССС за 18 и ВСС за 10 запослених.

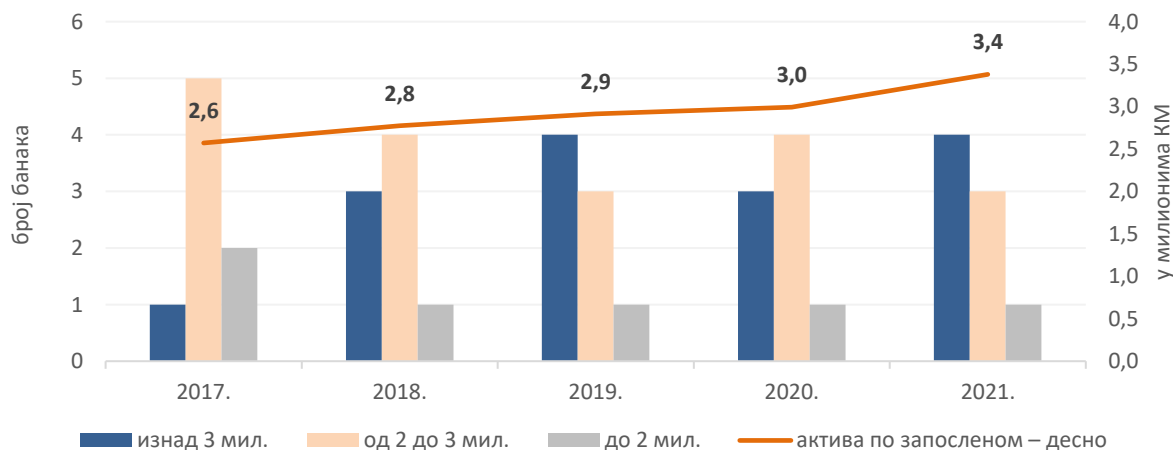
Графикон 8: Квалификациона структура запослених

1.3.2. Актива по запосленом

Један од индикатора успјешности пословања банкарског сектора и сваке банке појединачно је ефикасност запослених исказана као однос броја запослених и укупне aktive, при чему је већи износ по правилу, показатељ боље ефикасности пословања банке и укупног сектора. Овај показатељ има континуиран раст кроз пет упоредних периода. Актива по запосленом на нивоу банкарског сектора износи 3,4 милиона КМ и већа је за 13% у односу на крај 2020. године.

Графикон 9: Актива по запосленом

Појединачно, све банке су имале пораст aktive по запосленом. Једна банка има активу по запосленом изнад 4 милиона КМ, три банке имају активу по запосленом између 3 и 4 милиона КМ, три банке између 2 и 3 милиона КМ и једна банка има испод 2 милиона КМ.

2 ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНАКА

2.1. Биланс стања

Виланса стања банака са сједиштем у Републици Српској, приказан кроз три упоредна периода, показује константан и значајан раст укупне активе.

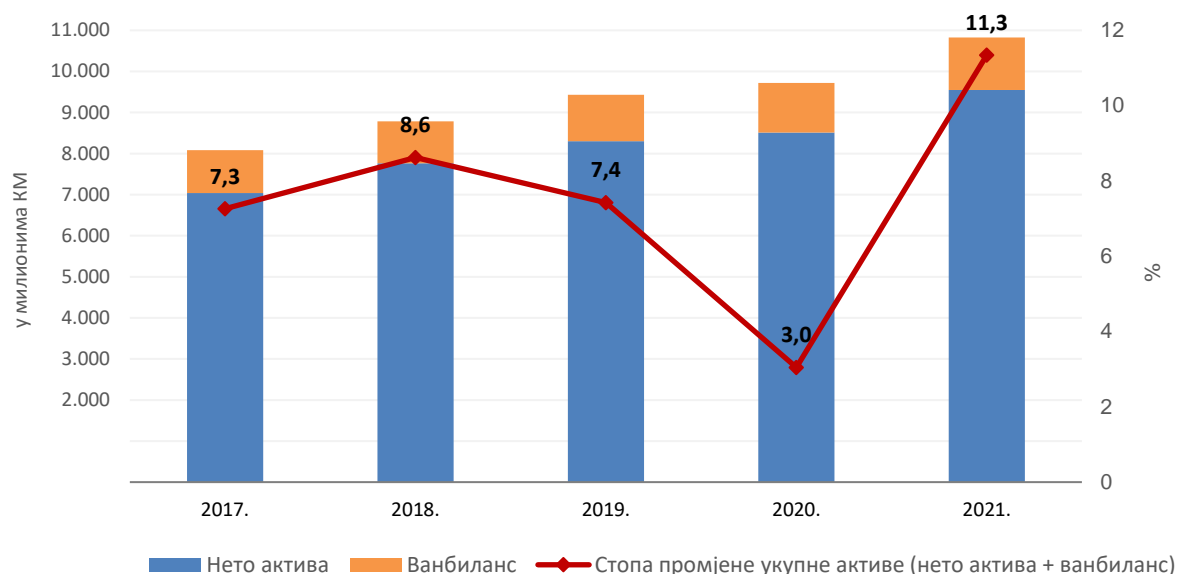
Табела 7: Биланс стања							мил. КМ
ОПИС	2019.		2020.		2021.		Индекс 2021/ 2020.
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
АКТИВА (ИМОВИНА)							
1. Новчана средства	1.886,5	21,6	1.920,2	21,6	2.745,4	27,8	143
2. Хартије од вриједности	932,1	10,7	1.071,8	12,1	1.101,6	11,1	103
3. Пласмани другим банкама	40,9	0,5	44,8	0,5	16,7	0,2	37
4. Кредити (брuto)	5.463,3	62,5	5.493,8	61,8	5.705,1	57,7	104
5. Пословни простор и остала фиксна актива	214,8	2,5	202,8	2,3	192,7	1,9	95
6. Остала актива	206,6	2,4	155,8	1,8	130,7	1,3	84
БРУТО БИЛАНСНА АКТИВА	8.744,1	100	8.889,2	100	9.892,3	100	111
8. Исправке вриједности	446,5	0,0	380,6	0,0	341,0		90
8.1. Исправке вриједности за ставке кредита	376,9	0,0	357,4	0,0	322,5		90
8.2. Исправке вријед. За ставке активе осим кредита	69,6	0,0	23,2	0,0	18,5		80
НЕТО БИЛАНСНА АКТИВА	8.297,7		8.508,6		9.551,3		112
ОБАВЕЗЕ							
10. Депозити	6.405,8	77,2	6.515,2	76,6	7.498,6	78,5	115
11. Обавезе по узетим кредитима	601,5	7,2	678,3	8,0	681,5	7,1	100
12. Субординисани дугови	52,3	0,6	52,3	0,6	52,3	0,5	100
13. Резервисања за ванбилансне ставке	8,3	0,1	11,2	0,1	12,7	0,1	113
14. Остале обавезе	186,3	2,2	197,2	2,3	189,7	2,0	96
КАПИТАЛ							
15. Капитал	1.043,5	12,6	1.054,3	12,4	1.116,5	11,7	106
ПАСИВА (ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ)	8.297,7	100	8.508,6	100	9.551,3	100	112

Бруто билансна актива износи 9,9 милијарди КМ и већа је за 1,0 милијарду КМ или 11% у односу на крај 2020. године. Све банке су имале раст укупне активе у распону од 1,2% до 16,4%.

Нето билансна актива (брuto билансна актива умањена за исправке вриједности) износи 9,6 милијарди КМ и већа је за 1,0 милијарду КМ или 12% у односу на крај 2020. године. Нето актива је више порасла од бруто активе због смањења исправки вриједности на укупну активу за 39,6 милиона КМ или 10% у односу на крај 2020. године. У структури активе највећи раст имала су новчана средства у износу од 825,2 милиона КМ или 43%, а у структури пасиве највише су порасли депозити у износу од 983,3 милиона КМ или 15% у односу на крај 2020. године.

Кретање нето активе, ванбиланса и стопе промјене укупне активе кроз посљедњих пет извјештајних периода приказани су у наредном графикону:

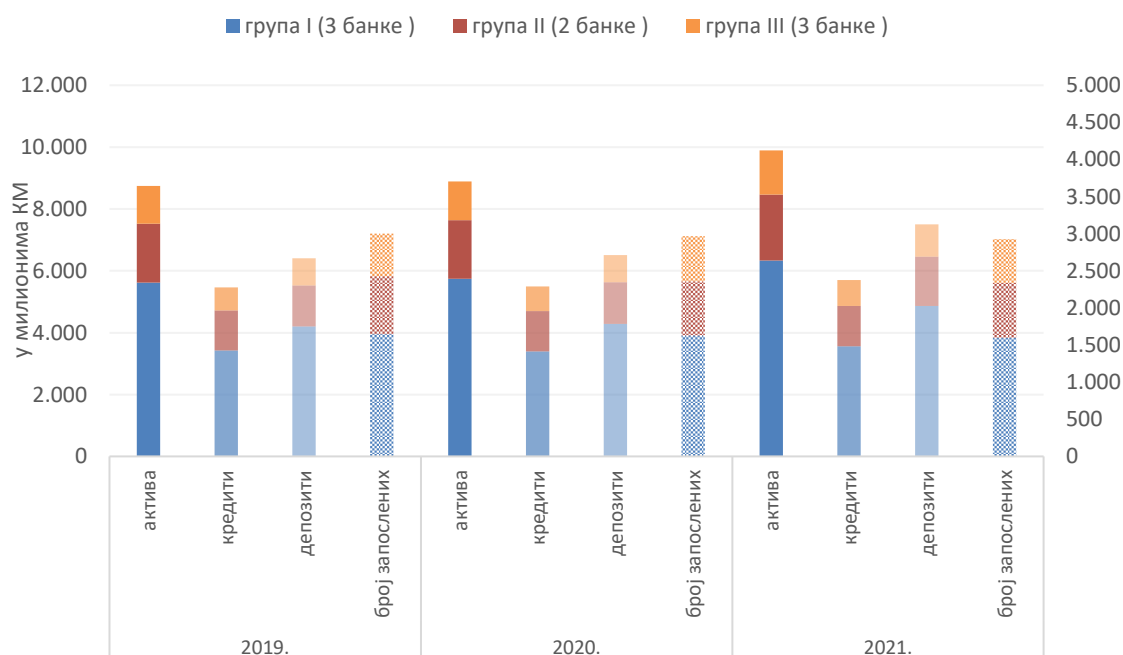
Графикон 10: Укупна актива банкарског сектора Републике Српске

Стопа промјене нето активе са ванбилансом у односу на крај 2020. године показује значајан раст од 8,3 процентних поена, што представља задовољавајући показатељ имајући у виду утицај пандемије вирусног обољења „COVID-19“. Највећи утицај на раст ове стопе имао је пораст новчаних средстава од 825,2 милиона КМ или 43% у односу на крај 2020. године.

Банке у Републици Српској можемо подијелити у три групе према величини бруто билансне активе.

Графикон 11: Учешће група банака у укупној активи, капиталу, депозитима и броју запослених

група I (преко 1400 милиона КМ бруто активе) група II (700 до 1400 милиона КМ бруто активе)
група III (до 700 милиона КМ бруто активе)

Групи банака са бруто активом преко 1.400 милиона КМ припадају три банке које имају учешће од 64,0% у укупној активи, 62,4% у укупним кредитима, 64,9% у укупним депозитима и 54,7% у укупно запосленим у банкарском сектору.

Групи банака са бруто активом од 700 до 1.400 милиона КМ припадају двије банке које имају учешће од 21,6% у укупној активи, 22,8% у укупним кредитима, 21,2% у укупним депозитима и 25,2% у укупно запосленим у банкарском сектору.

Са бруто активом испод 700 милиона КМ су три банке које имају учешће у укупној бруто активи банкарског сектора 14,4%, укупним кредитима 14,8%, укупним депозитима 13,9%, те запошљавају 20,1% од укупног броја запослених у банкарском сектору.

Графикон 12: ННН (Hirschmann-Herfindahl индекс)

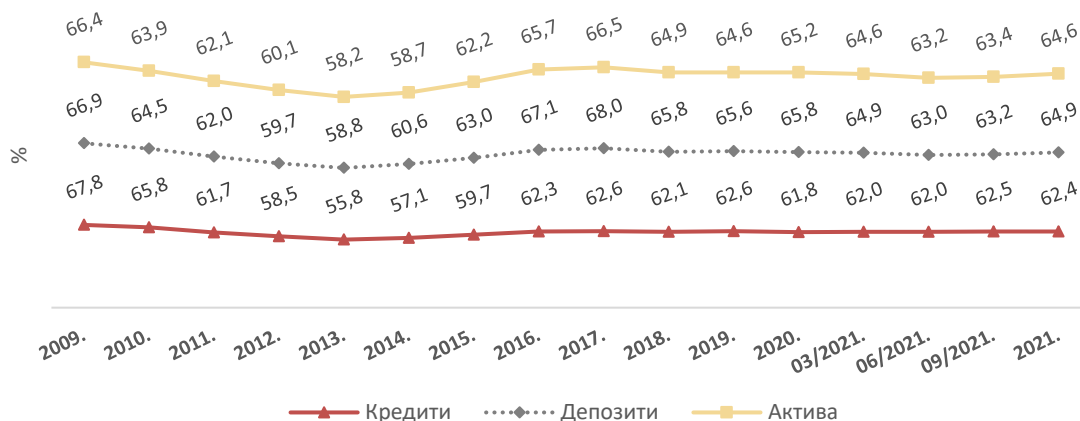

Тржишна концентрација на банкарском тржишту Републике Српске мјерена Hirschmann-Herfindahl индексом (ННН)³⁴ зависи од учешћа сваке банке у конкретној билансној позицији банкарског сектора. За три основна сегмента пословања (кредити, депозити и актива) вриједност ННН индекса са 31.12.2021. године указује на постојање умјерене концентрације код сва три сегмента пословања који су близу горње границе која дијели умјерену и високу концентрацију.

³⁴ Ако је вриједност ННН мања од 1.000, сматра се да на тржишту није присутна концентрација, за вриједност индекса између 1.000 и 1.800 јединица на тржишту је присутна умјерена концентрација, а ако је вриједност ННН изнад 1.800, то је показатељ постојања високе концентрације.

Други показатељ тржишне концентрације у банкарском сектору Републике Српске је концентрацијска стопа (CR₃)³⁵ за три највеће банке:

Графикон 13: CR₃ концентрацијска стопа

Концентрацијска стопа (CR₃) код три највеће банке, за кредите је имала пад за 0,1 процентни поен, а за депозите раст од 1,7 процентних поена и за активу раст од 1,2 процентна поена, у односу на крај 2020. године.

2.1.1. Пасива

Структура пасиве за три извјештајна периода и индекс раста између два задња упоредна периода приказани су у сљедећој табели:

Табела 8: Структура пасиве

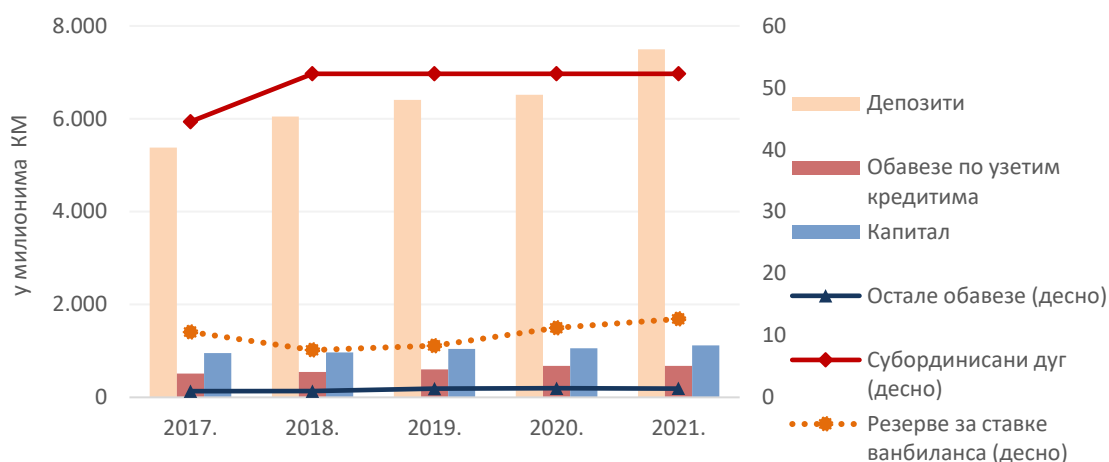
ОПИС	2019.		2020.		2021.		Индекс
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Депозити	6.405,8	77,2	6.515,2	76,6	7.498,6	78,5	115
Обавезе по узетим кредитима	601,5	7,2	678,3	8,0	681,5	7,1	100
Субординисани дуг	52,3	0,6	52,3	0,6	52,3	0,5	100
Остале обавезе	186,3	2,2	197,2	2,3	189,7	2,0	96
Резерве на ставке ванбиланса	8,3	0,1	11,2	0,1	12,7	0,1	113
Капитал	1.043,5	12,6	1.054,3	12,4	1.116,5	11,7	106
УКУПНО	8.297,7	100	8.508,6	100	9.551,3	100	112

Укупна билансна пасива банкарског сектора износе 9,6 милијарди КМ и веће су за 1 милијарду КМ или 12% у односу на крај 2020. године. Највећи утицај на кретање пасиве имају депозити, који износе 7,5 милијарди КМ и порасли су за 983,3 милиона или 15% у односу на крај 2020. године. Капитал чини 11,7% укупне билансне пасиве и већи је за 62,2 милиона КМ или 6% у односу на крај 2020. године. Порасле су резерве за ставке ванбиланса 13%, али имају мало учешће од 0,1%, док су остале обавезе са учешћем од 2% мање за 7,5 милиона КМ или 4% у односу на крај 2020. године.

³⁵ Енгл.: *concentrationratio* (CR) означава се према броју институција које се укључују у обрачун.

Кретање ставки које чине билансну пасиву банкарског сектора кроз последњих пет упоредних периода приказано је у наредном графикону:

Графикон 14: Структура пасиве

2.1.1.1. Капитал

Укупни билансни капитал износи 1,1 милијарду КМ и већи је за 62,2 милиона КМ или 6% у односу на крај 2020. године.

Табела 9: Структура укупног билансног капитала

ОПИС	2019.	2020.	2021.	мил. КМ Индекс
Трајне приоритетне акције	6,0	6,0	6,0	100
Обичне акције	638,0	668,0	690,0	103
Емисиона ажиа	25,1	10,1	7,1	70
Нераспоређена добит	205,2	239,2	294,0	123
Резерве капитала	231,4	171,5	144,5	84
Остали капитал	-62,2	-40,5	-25,0	62
УКУПНО	1.043,5	1.054,3	1.116,5	106

На повећање укупног билансног капитала утицало је повећање позиције обичних акција за 22 милиона КМ (због извршене докапитализације у једној банци), нераспоређене добити за 54,8 милиона КМ (све банке које су оствариле добит, донијеле су одлуку да одређени проценат од текуће добити задрже на овој позицији) и смањења негативне позиције осталог капитала за 15,6 милион КМ (настале услед промијене регулативе и књижења негативних ефеката који се постепено покривају на терет оствареног резултата), а у односу на крај 2020. године.

2.1.1.2. Депозити

Депозити износе 7,5 милијарде КМ и биљеже раст од 983,3 милиона КМ или 15% у односу на крај 2020. године.

Секторска структура депозита

Према приказаној секторској структури, депозити становништва чине 55,7% укупних депозита и смањили су своје учешће у укупној структури депозита за 3,5 процентних поена због бржег раста депозита владе и владиних институција, који су повећали своје учешће за 3,4 процентна поена и раста учешћа депозита приватних предузећа и друштава за 1,2 процентна поена у односу на крај 2020. године.

Табела 10: Секторска структура депозита

мил. КМ

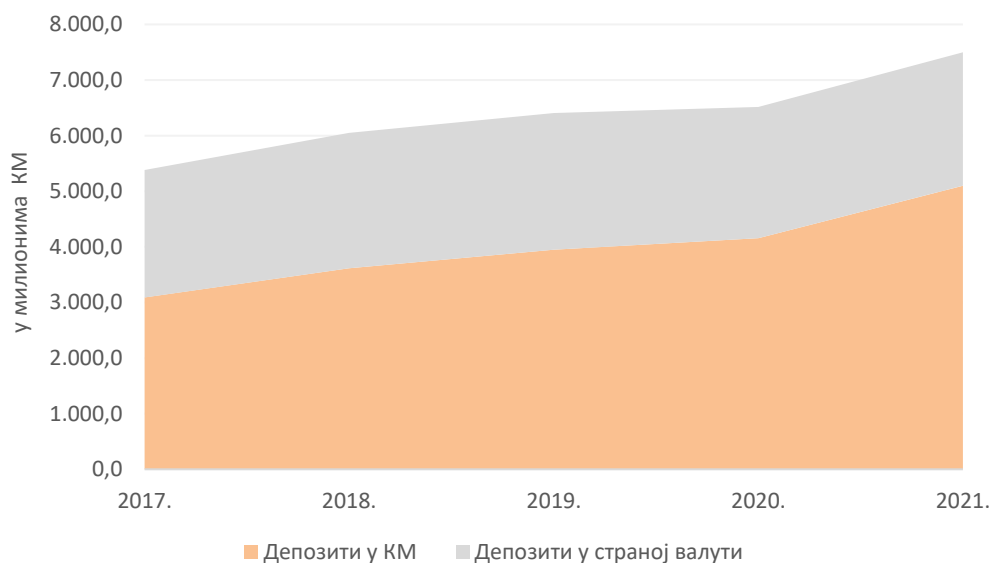
ОПИС	2019.		2020.		2021.		Индекс
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Влада и владине институције	650,8	10,2	622,5	9,6	973,2	13,0	156
Јавна и државна предузећа	274,2	4,3	324,1	5,0	455,7	6,1	141
Приватна предузећа и друштва	903,3	14,1	943,7	14,5	1.180,4	15,7	125
Непрофитне организације	100,6	1,6	105,7	1,6	125,5	1,7	119
Банке и банкарске институције	466,0	7,3	361,3	5,5	228,1	3,0	63
Небанкарске фин. институције	307,5	4,8	285,8	4,4	331,2	4,4	116
Становништво	3.690,0	57,6	3.855,5	59,2	4.179,7	55,7	108
Остало	13,4	0,2	16,7	0,3	24,8	0,3	149
УКУПНО	6.405,8	100	6.515,2	100	7.498,6	100	115

Највећи утицај на раст депозита има раст депозита владе и владиних институција због прилива од емитованих обвезница, као и повучених средстава од ММФ-а. Посредни утицај ових прилива види се и на осталим секторима који су имали раст, изузев банака и банкарских институција које су мање за 133,2 милиона или 37% у односу на крај 2020. године. Депозити владе и владиних институција већи су за 350,7 милиона КМ или 56%, депозити државних и јавних предузећа за 131,6 милиона КМ или 41%, депозити приватних предузећа за 236,7 милиона или 25%, депозити становништва за 324,1 милиона КМ или 8%, непрофитних организација за 19,8 милиона КМ или 19%, небанкарских фин. институција за 45,5 милиона КМ или 16% и осталих депозита за 8,1 милиона КМ или 49% у односу на крај 2020. године.

Структура депозита по валути

Депозити у домаћој валути биљеже раст у односу на депозите у страној валути у посљедњих пет упоредних периода који су приказани у наредном графикону:

Графикон 15: Структура депозита по валути

Депозити у домаћој валути износе 5,1 милијарду КМ и порасли су за 943,6 милиона КМ или 23%, док депозити у страној валути износе 2,4 милијарде КМ и порасли су за 39,7 милиона КМ или 2% у односу на крај 2020. године.

Рочна структура депозита

Према приказаној рочној структури депозита у наредној табели, краткорочни депозити имали су раст у износу од 1,1 милијарду КМ или 28%, а дугорочни депозити су мањи за 140,1 милиона КМ или 6% у односу на крај 2020. године.

Табела 11: Рочна структура депозита							мил. КМ
ОПИС	2019.		2020.		2021.		Индекс
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
1. Укупно кратк. депозити	4.050,9	63,2	4.082,7	62,7	5.206,1	69,4	128
Депозити по виђењу	3.520,6	55,0	3.739,4	57,4	4.803,4	64,1	128
До 3 мјесеца	147,7	2,3	136,4	2,1	177,8	2,4	130
До 1 године	382,6	6,0	206,9	3,2	224,9	3,0	109
2. Укупно дугор. депозити	2.355,0	36,8	2.432,6	37,3	2.292,4	30,6	94
До 3 године	2.034,0	31,8	2.094,6	32,1	1.979,8	26,4	95
Преко 3 године	321,0	5,0	338,0	5,2	312,6	4,2	92
3. Укупно депозити (1+2)	6.405,8	100	6.515,2	100	7.498,6	100	115

У структури краткорочних депозита забиљежен је раст депозита по виђењу за 28% или 1,1 милијарду КМ, штедње до 3 мјесеца за 30% или 41,4 милиона КМ и штедње до 1 годину за 18 милиона КМ или 9%, у односу на крај 2020. године. У структури дугорочних депозита дошло је до смањења депозита до 3 године за 5% или 114,7 милиона КМ и депозита преко 3 године за 8% или 25,4 милиона КМ, у односу на крај 2020. године. На пад орочене штедње утичу ниске каматне стопе и повећана инфлације.

Кредити и штедња становништва

У следећој табели приказана је структура и кретање штедње становништва и кредита датих становништву, као и степен покривености кредита датих становништву са штедњом становништва.

Табела 12: Кредити и штедња становништва					мил. КМ
ОПИС	2019.	2020.	2021.	Индекс	
1. Кредити становништва	2.502,1	2.572,8	2.793,1	109	
2. Штедња становништва	2.494,9	2.490,5	2.581,8	104	
2.1. орочена штедња	1.852,2	1.838,4	1.837,9	100	
2.2. штедња по виђењу	642,6	652,2	743,9	114	
3. Кредити/Штедња	100,3	103,3	108,2	105	
4. Текући рачуни становништва	1.002,6	1.162,6	1.460,3	126	
5. Укупно депозити (2+4)	3.497,4	3.653,1	4.042,2	111	
6. Кредити/Укупни депозити	71,5	70,4	69,1	98	

У овом извјештајном периоду кредити дати становништву имају већи раст од штедње становништва. Кредити дати становништву већи су за 220,3 милиона КМ или 9%, док је штедња становништва већа за 91,3 милиона КМ или 4%, у односу на крај 2020. године. Орочена штедња чини 71,2% (крајем 2020. године 73,8%) укупне штедње становништва и задржала је исти ниво, а штедња по виђењу без текућих рачуна становништва чини 28,8% укупне штедње становништва и већа је за 91,8 милиона КМ или 14% у односу на крај 2020. године. Међутим, када се додају текући рачуни становништва који су већи за 297,7 милиона КМ или 26%, видимо да су укупни депозити становништва већи за 389,1 милиона КМ или 11%. Стопа која се добије када се кредити становништва подијеле са депозитима становништва износи 69,1% и мања је за 1,3 процентних поена у односу на крај 2020. године, што говори да су кредити више расли од депозита, али и о томе да се депозитима становника финансирају у потпуности кредити становништва и да се значајан дио користи за друге намјене.

Графикон 16: Кредити и штедња становништва

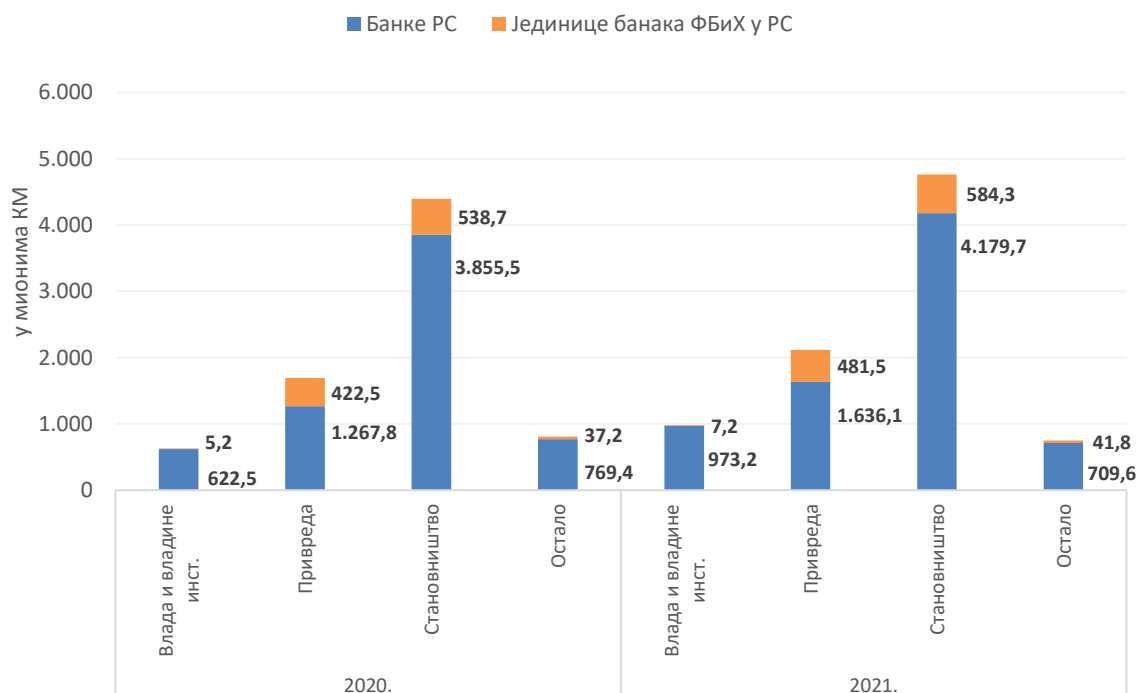

Од 2016-2019. године кретање штедње становништва (без укључених текућих рачуна) и кредита датих становништву је приближно једнако и кредити становништву су готово у потпуности покривени штедњом становништва. У 2020. години кредити дати становништву су расли, а штедња становништва је остала на истом нивоу, тако да је стопа покривености кредита становништву штедњом становништва мања за 1,2 процентна поена у односу на крај 2019. године, тј. штедња становништва је мања од кредита датих становништву. У овом извјештајном периоду, кредити становништву су порасли за 9%, а штедња становништва је већа за 4%, што је довело до пада стопе покривености кредита датих становништву са штедњом становништва за 4,4 процентних поена у односу на крај 2020. године. Кредити дати становништву већи су за 211,2 милиона КМ од штедње становништва.

Укупно прикупљени депозити у Републици Српској

Секторска структура укупно прикупљених депозита банака са сједиштем у Републици Српској и пословних јединица банака из Федерације БиХ дата је у сљедећем графикону:

Графикон 17: Секторска структура укупно прикупљених депозита

Укупно прикупљени депозити износе 8,6 милијарди КМ и већи су за 1,1 милијарду КМ или 15% у односу на крај 2020. године.

Краткорочни депозити износе 6,1 милијарду КМ и порасли су за 1,2 милијарде КМ или 25, а дугорочни депозити износе 2,6 милијарди КМ и мањи су за 120,3 милиона КМ или 5% у односу на крај 2020. године.

Код краткорочних депозита највећи проценат у структури истих имају депозити становништва и већи су за 389,9 милиона КМ или 16%.

У структури дугорочних депозита такође, највећи проценат се односи на депозите становништва који износе 1,9 милијарди КМ и мањи су за 20,2 милиона КМ или 1% у односу на крај 2020. године.

2.1.2. Актива

Бруто билансна актива износи 9,9 милијарди КМ и већа је за 1 милијарду КМ или 11% у односу на крај 2020. године. Бруто кредити и новчана средства чине 85,5% укупне активе. Највећи раст имају новчана средства од 825,2 милиона КМ или 43%, бруто кредити су већи за 211,3 милиона КМ или 4%, а хартије од вриједности су веће за 29,7 милиона КМ или 3% у односу на крај 2020. године.

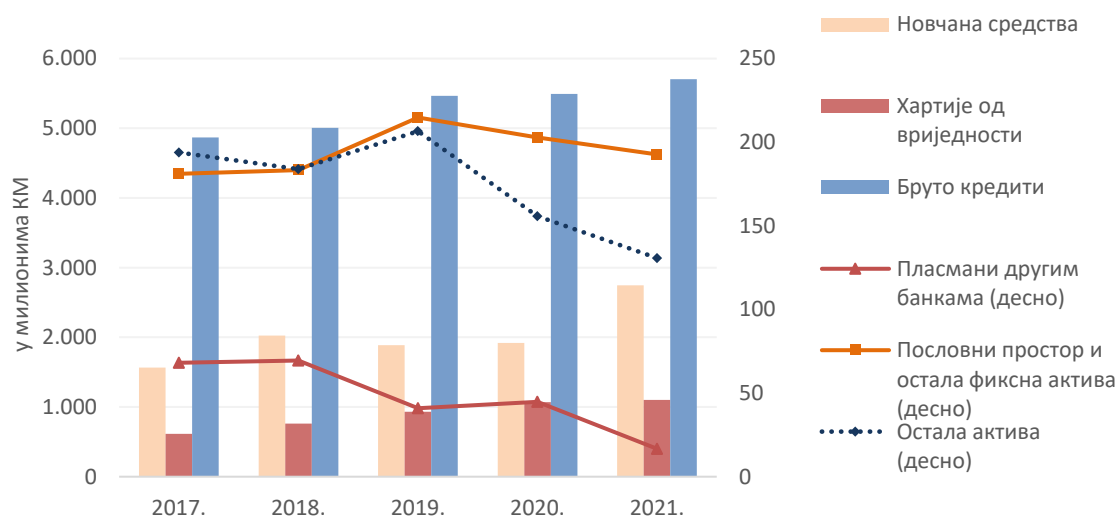
Табела 13: Структура билансне активе (бруто)

мил. КМ

ОПИС	2019.		2020.		2021.		Индекс
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
АКТИВА (ИМОВИНА)							
Новчана средства	1.886,5	21,6	1.920,2	21,6	2.745,4	27,8	143
Хартије од вриједности за трговање	921,7	10,5	1.050,6	11,8	1.075,7	10,9	102
Пласмани другим банкама	40,9	0,5	44,8	0,5	16,7	0,2	37
Кредити (бруто)	5.463,3	62,5	5.493,8	61,8	5.705,1	57,7	104
ХОВ које се држе до доспијећа	10,5	0,1	21,2	0,2	25,9	0,3	122
Пословни простор и остала фиксна актива	214,8	2,5	202,8	2,3	192,7	1,9	95
Остала актива	206,6	2,4	155,8	1,8	130,7	1,3	84
УКУПНО	8.744,1	100	8.889,2	100	9.892,3	100	111

Кретање ставки које чине активу банкарског сектора кроз последњих пет упоредних периода приказано је у претходном графикону. Од 2019. године до овог извјештајног периода имамо континуирани раст бруто кредита, новчаних средстава и ХОВ, а пад пласмана другим банкама, пословног простора и остале фиксне активе и остале активе.

Графикон 18: Структура билансне активе

Укупни активни ванбиланс са стањем на дан 31.12.2021. године износи 1,4 милијарде КМ и биљежи раст од 75,5 милиона КМ или 6% у односу на крај 2020. године.

Табела 14: Структура ванбилансне активе

мил. КМ

ОПИС	2019.		2020.		2021.		Индекс
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Ризични ванбиланс	1.063,8	100	1.129,3	100	1.183,7	100	105
1. Неопозиво одобрени, а неискоришћени кредити	550,8	51,8	610,5	54,1	628,3	53,1	103
2. Непокривени акредитиви	4,4	0,4	2,7	0,2	5,6	0,5	206
3. Издате гаранције	508,1	47,8	514,7	45,6	549,4	46,4	107
3.1. Плативе гаранције	176,6	16,6	175,6	15,6	191,3	16,2	109
3.2. Чинидбене гаранције	331,5	31,2	339,1	30,0	358,0	30,2	106
4. Остале ванбилансне ставке	0,5	0,0	1,3	0,1	0,5	0,0	35
Опозиве кредитне обавезе	102,1		109,6		125,5		115
Комисиони послови	72,4		83,4		88,6		106
УКУПНО ВАНБИЛАНС	1.238,3		1.322,3		1.397,8		106

У структури ризичног ванбиланса готово све позиције су имале раст, а најзначајније ставке се односе на неопозиве одобрене, а нискоришћене кредите и издате гаранције. Неопозиви одобрени а нискоришћени кредити су већи за 17,8 милиона КМ или 3%, издате гаранције за 34,6 милиона КМ или 7% у односу на крај 2020.године.

2.1.2.1. Новчана средства

Новчана средства укупно износе 2,8 милијарди КМ и већа су за 825,2 милиона КМ или 43% у односу на крај 2020. године. У сљедећој табели приказана је структура новчаних средстава.

Табела 15: Структура новчаних средстава

мил. КМ

ОПИС	2019.		2020.		2021.		Индекс
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Готов новац	259,2	13,7	264,8	13,8	319,0	11,6	121
КМ	140,8	7,5	169,1	8,8	182,6	6,7	108
девизе	118,3	6,3	95,6	5,0	136,4	5,0	143
Рачун резерви код ЦБ БиХ	1.319,0	69,9	1.324,7	69,0	1.901,2	69,2	144
КМ	1.319,0	69,9	1.324,7	69,0	1.901,2	69,2	144
девизе	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Рачуни депозита код депоз. инст. у БиХ	15,8	0,8	21,7	1,1	24,1	0,9	111
КМ	0,5	0,0	1,0	0,1	2,9	0,1	281
девизе	15,3	0,8	20,7	1,1	21,2	0,8	103
Рачуни депозита код депоз. инст. у иностр.	292,5	15,5	309,1	16,1	500,2	18,2	162
КМ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
девизе	292,5	15,5	309,1	16,1	500,2	18,2	162
Новчана средства у процесу наплате	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	-
КМ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
девизе	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	-
Неисплаћени дугови	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
КМ	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	-
девизе	0,0		0,0	0,0	0,0	0,0	-
УКУПНО	1.886,5		1.920,2	100,0	2.745,4	100,0	143
КМ	1.460,3		1.494,8	77,8	2.086,6	76,0	140
девизе	426,2		425,4	22,2	658,8	24,0	155

Новчана средства у КМ чине 76% укупних новчаних средстава, износе 2,1 милијарду КМ и имају раст од 40% или 591,8 милиона КМ у односу на крај 2020. године. Новчана средства у девизи чине 24% укупних новчаних средстава, износе 658,8 милиона КМ и имају раст од 55% или 233,4 милиона у односу на крај 2020. године.

Новчана средстава на рачуну резерви код ЦБ БиХ чине 69,2% укупних новчаних средстава и износе 1,9 милијарди КМ и већа су за 576,5 милиона КМ или 44% у односу на крај 2020. године.

Готовог новца чини 11,6% укупних новчаних средстава, износи 319,0 милиона КМ, има раст од 54,3 милиона КМ или 21%, с тим да су више расле девизе у односу на готов новац у КМ.

Новчана средства на рачуну депозита код депозитних институција у иностранству чине 18,2% укупних новчаних средстава, износе 500,2 милиона КМ и порасла су за 191,1 милион КМ или 62% у односу на крај 2020. године.

Од укупних новчаних средстава (2,8 милијарде КМ), износ од 1,4 милијарде КМ или 52,2% су каматносни рачуни депозита (са крајем 2020. године чинили су 45,2% укупних новчаних средстава), а износ од 1,3 милијарде КМ је позиција готовог новца и некаматносних рачуна на које банке не остварују приходе, која чини 44,8% укупних новчаних средстава (са крајем 2020. године чинила је 54,8% укупних новчаних средстава). У овом извјештајном периоду дошло је до повећања каматносних рачуна депозита, али с обзиром да је већи дио оптерећен негативним каматним стопама, утицај на профитабилност је и даље негативан.

2.1.2.2. Хартије од вриједности

Улагања у ХОВ укупно износе 1,1 милијарду КМ, веће су за 29,8 милиона КМ или 3% у односу на крај 2020. године и чине 11,1% укупне билансне активе. У сљедеће двије табеле приказане су ХОВ према врсти и емитенту:

Табела 16: ХОВ према врсти							мил. КМ
ПИС	2019.		2020.		2021.		Индекс 2021/ 2020
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Власничке ХОВ	13,2	100,0	14,0	100,0	15,1	100,0	108
Акције	13,2	99,9	14,0	99,9	15,1	99,9	108
Остали власнички удјели	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	100
Дужничке ХОВ	921,4	100	1.060,3	100	1.089,0	100	103
Обвезнице	910,7	98,8	946,8	89,3	960,5	88,2	101
Трезорски записи	10,6	1,2	113,5	10,7	128,5	11,8	113

Власничке ХОВ чине 1,4% укупних ХОВ, имају раст од 1,1 милион КМ или 8% у односу на крај 2020. године и односе се на акције. Дужничке ХОВ веће су за 28,7 милиона КМ или 3% у односу на крај 2020. године. У структури дужничких ХОВ, обвезнице чине 88,2% укупних дужничких ХОВ и имају раст од 13,7 милиона КМ или за 1% у односу на крај 2020. године. Трезорски записи чине 11,8% укупних дужничких ХОВ и порасли су за 15,0 милиона КМ или 13% у односу на крај 2020. године.

Табела 17: ХОВ према емитенту и поријеклу емитента							мил. КМ
ОПИС	2019.		2020.		2021.		Индекс 2021/ 2020
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
1. Власничке ХОВ	13,2	100,0	14,0	100,0	15,2	100,0	108
Домаћа власничка улагања	2,5	19,1	2,4	17,3	2,5	16,3	102
Страна власничка улагања	10,7	80,9	11,6	82,7	12,7	83,7	109
2. Дужничке ХОВ	921,4	100,0	1.060,3	100,0	1.089,0	100,0	103
Државе и владе	881,5	95,7	1.027,8	96,9	1.022,1	93,9	99
Република Српска	668,5	72,6	832,9	78,6	849,7	78,0	102
Федерација БиХ	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,9	-
Босна и Херцеговина	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Државе чланице Европске уније	207,7	22,5	190,1	17,9	153,7	14,1	81
Остале државе	5,2	0,6	4,8	0,5	8,6	0,8	180
Остали емитенти	39,9	4,3	32,5	3,1	66,9	6,1	206
Република Српска	7,1	0,8	8,3	0,8	35,7	3,3	433
Федерација БиХ	3,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Државе чланице Европске уније	29,8	3,2	24,3	2,3	31,2	2,9	129
Остале државе	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-

Уколико посматрамо структуру власничких ХОВ на домаћа власничка улагања односи се 16,3% или 2,5 милиона КМ, а на страна власничка улагања односи се 83,7% или 12,7 милиона КМ.

У структури дужничких ХОВ доминантно учешће имају ХОВ које су емитовале државе и владе од 93,9%. Дужничке ХОВ износе 1 милијарду КМ и мање су за 5,7 милиона КМ или 1% у односу на крај 2020. године. У структури дужничких ХОВ које су емитовале државе и владе доминантно учешће имају ХОВ које је емитовала Република Српска од 78% са стопом раста од 2%, односно у износу од 16,8 милиона КМ и државе чланице ЕУ са учешћем од 14,1% и падом од 36,4 милиона КМ или 19% у односу на крај 2020. године.

2.1.2.3. Кредити

У овом извјештајном периоду бруто кредити са стањем на дан 31.12.2021. године износе 5,7 милијарди КМ или 57,7% бруто билансне активе и већи су за 211,3 милиона КМ или 4% у односу на крају 2020. године. Раст бруто кредити умањен је за извршени рачуноводствени отпис, а што је у складу са

захтјевима члана 11. тачка 5. подтачка 3. Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака.

У 2021. години банке су извршиле рачуноводствени отпис главнице кредита у износу од 54,2 милиона КМ и трајни отпис главнице кредита у износу од 6,4 милиона КМ.

На извјештајни датум 31.12.2021. године, привременим мјерама због обољењем „COVID-19“, било је обухваћено 13% укупних бруто кредита које су одобриле банке које имају сједиште у Републици Српској и банке које имају сједиште у Федерацији БиХ, а имају пословне јединице које послују на подручју Републике Српске. Активно је још 122,8 милиона КМ или 1,3% укупних кредита који су под посебним мјерама, од којих се на грејс период односи 27,7 милиона КМ, на додатни износ кредита 73,6 милиона КМ и на остало 21,5 милион КМ.

Секторска структура укупних кредита

Према приказаној секторској структури укупних кредита највеће учешће и даље имају кредити дати становништву и кредити дати приватним предузећима и друштвима.

Табела 18: Секторска структура укупних кредита

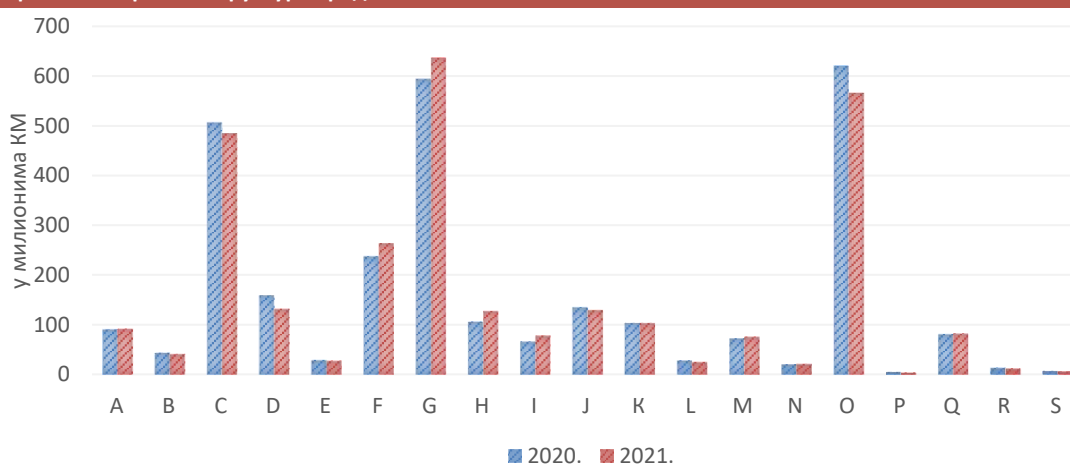
мил. КМ

ОПИС	2019.		2020.		2021.		Индекс
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Влада и владине институције	653,9	12,0	683,9	12,4	631,5	11,1	92
Јавна и државна предузећа	254,1	4,7	247,9	4,5	237,2	4,2	96
Приватна предузећа и друштва	1.982,1	36,3	1.916,6	34,9	1.976,2	34,6	103
Непрофитне организације	6,8	0,1	6,3	0,1	4,8	0,1	76
Банке и банкарске институције	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Небанкарске фин. институције	53,3	1,0	56,4	1,0	55,1	1,0	98
Становништво	2.502,1	45,8	2.572,8	46,8	2.793,1	49,0	109
Остало	11,0	0,2	9,9	0,2	7,3	0,1	74
УКУПНО	5.463,3	100	5.493,8	100	5.705,1	100	104

Раст кредита забиљежен је код кредита датих становништву за 220,3 милиона КМ или 9% и кредита датих приватним предузећима за 59,6 милиона КМ или 3%. Пад кредита имамо код кредита датих влади и владиним институцијама за 52,3 милиона КМ или 8%, јавним и државним предузећима за 10,7 милиона КМ или 4%, непрофитним организацијама за 1,5 милиона КМ или 24%, небанкарским финансијским институцијама за 1,3 милиона КМ или 2% и осталим за 2,6 милиона КМ или 26%.

Детаљна гранска структура кредита и кретање кроз два упоредна периода приказано је у наредном графикану и Прилогу бр. 2.

Графикон 19: Гранска структура кредита

ЛЕГЕНДА

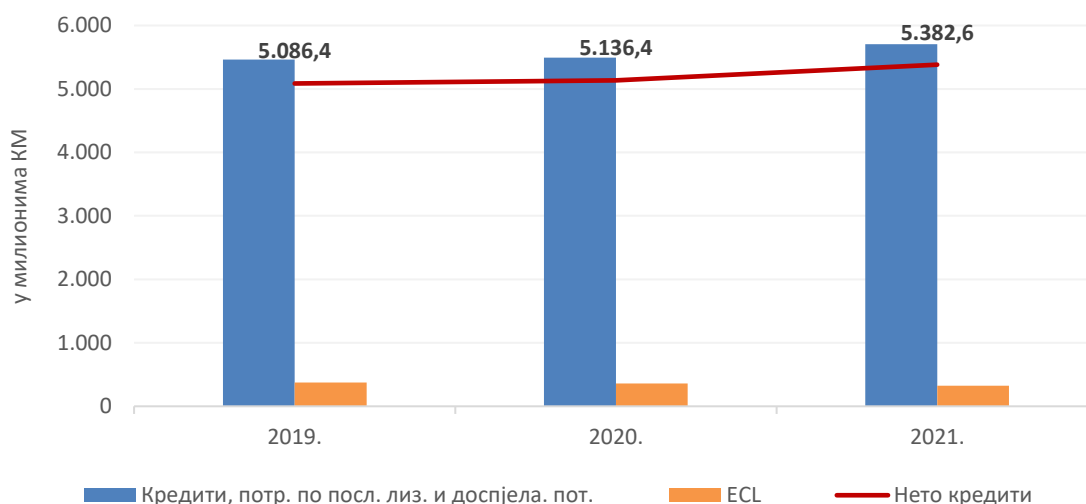
A	Пољопривреда, шумарство и риболов	K	Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања
B	Вађење руда и камена	L	Пословање некретнинама
C	Прерађивачка индустрија	M	Стручне, научне и техничке дјелатности
D	Производња и снабдијевање елект. енергијом, гасом, паром и климатизација	N	Административне и помоћне услужне дјелатности
E	Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације животне средине	O	Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање
F	Грађевинарство	P	Образовање
G	Трговина на велико и на мало; поправак моторних возила и мотоцикала	Q	Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада
H	Саобраћај и складиштење	R	Умјетност, забава и рекреација
I	Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	S	Остале услужне дјелатности
J	Информације и комуникације		

У структури укупних кредита највећи проценат од 31% односи се на финансирање опште потрошње становништва, 14% се односи на финансирање стамбених потреба становништва, а затим слиједе: 11% трговина, 10% јавна управа, 9% прерађивачка индустрија, 5% грађевинарство, а 10% отпада на све остале секторе.

Нето кредити

Нето кредити представљају бруто кредите умањене за ECL по МСФИ. Стање и кретање нето кредита банака Републике Српске види се из следећег графика:

Графикон 20: Нето кредити

Нето кредити износе 5,4 милијарде КМ и већи су за 246,3 милиона КМ или 5% у односу на крај 2020. године. Кредити, потраживања по пословима лизинга и доспјела потраживања су већи за 211,3 милиона КМ или 4%, а ECL је мањи за 34,9 милиона КМ или 10% у односу на крај 2020. године. ECL у просјеку покрива 5,7% укупних кредита (са крајем 2020. године 6,5% укупних кредита).

Рочна структура кредита

Краткорочни кредити већи су за 13,5 милиона КМ или 2%, а дугорочни кредити за 247,7 милиона КМ или 5% у односу на крај 2020. године. Дугорочни кредити у укупним кредитима учествују са 83,7% и повећали су своје учешће за 4,3% процентни поен у односу на крај 2020. године. Доспјела потраживања су мања за 49,9 милиона КМ или 24% у односу на крај 2020. године. Пад доспјелих потраживања имамо код свих сектора изузев небанкарских финансијских институција које су остале на истом нивоу. Највеће смањење имала су доспјела потраживања код приватних предузећа за 33,8

милиона КМ или 26% и доспјела потраживања становништва за 14,4 милиона КМ или 20%, у односу на крај 2020. године.

Табела 19: Рочна структура кредита

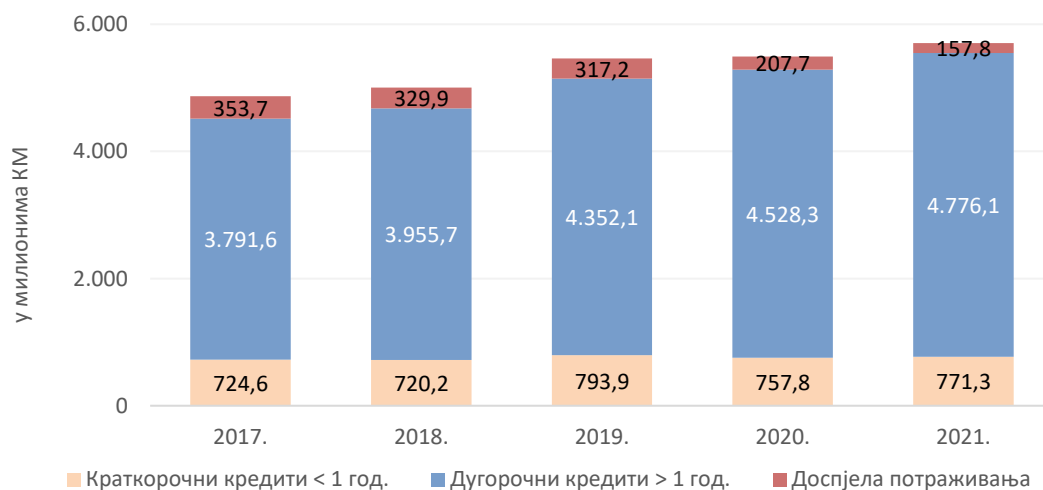
мил. КМ

ОПИС	Кратк. кредити < 1 год.			Дугор. кредити >1 год.			Доспјела потраживања		
	2020.	2021.	Индекс	2020.	2021.	Индекс	2020.	2021.	Индекс
Влада и владине институције	6,3	6,5	103	676,1	624,6	92	1,5	0,5	35
Јавна и државна предузећа	16,7	10,9	65	228,0	223,7	98	3,2	2,6	81
Приватна предузећа и друштва	556,7	568,4	102	1.231,4	1.313,1	107	128,5	94,7	74
Непрофитне организације	1,4	0,4	30	4,9	4,3	89	0,1	0,1	87
Банке и банкарске институције	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Небанкарске фин. институције	2,2	7,5	338	53,8	47,2	88	0,4	0,4	100
Становништво	174,0	177,6	102	2.324,9	2.556,0	110	73,9	59,4	80
Остало	0,4	0,1	16	9,3	7,2	77	0,1	0,0	9
УКУПНО	757,8	771,3	102	4.528,3	4.776,1	105	207,7	157,8	76

У структури краткорочних и дугорочних кредита доминантно учешће имају кредити дати приватним предузећима и становништву. Дугорочни кредити дати становништву порасли су за 10%, а дугорочни кредити дати приватним предузећима и друштвима порасли су за 6% у односу на крај 2020. године, с тим да кредити становништву чине 53,5% укупних дугорочних кредита.

Краткорочни кредити у оба горе наведена сектора порасли су за 2% у односу на крај 2020. године, с тим да кредити приватним предузећима и друштвима чине 73,7% укупних краткорочних кредита.

Графикон 21: Рочна структура кредита

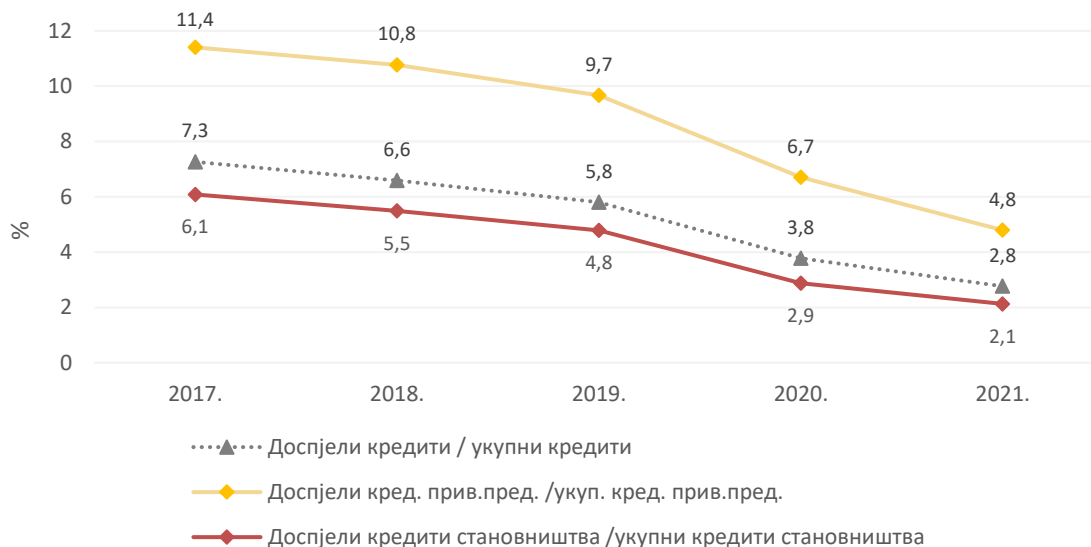

Промјене рочне структуре кредита приказане су претходним графиконом кроз серију од пет упоредних периода, почев од 2017. године.

Доспјела потраживања по кредитима

Доспјела потраживања код кредита приватним предузећима и друштвима и доспјела потраживања код кредита датих грађанима заједно чине 97,7% укупних доспјелих потраживања.

Графикон 22: Однос доспјелих кредитних потраживања и укупних кредита

На извјештајни датум, стопа доспјелих кредита у односу на укупне кредите износи 2,8% (са 31.12.2020. године била је 3,8%), стопа доспјелих кредита привреди у односу на укупне кредите дате привреди износи 4,8% (са 31.12.2020. године била је 6,7%) и стопа доспјелих кредита становништва у односу на укупне кредите становништва износи 2,1% (са 31.12.2020. године била је 2,9%).

Валутна структура кредита

У валутној структури кредита највеће учешће имају кредити одобрени са валутном клаузулом са учешћем од 58,4% или 3,3 милијарде КМ (ЕУР: 3,3 милијарде КМ, ЦХФ: 4,7 хиљада КМ), затим слиједе кредити одобрени у домаћој валути од 41,2% или 2,4 милијарде КМ, а најмање учешће од 0,4% или 21,6 милиона КМ имају кредити одобрени у иностраној валути (ЕУР).

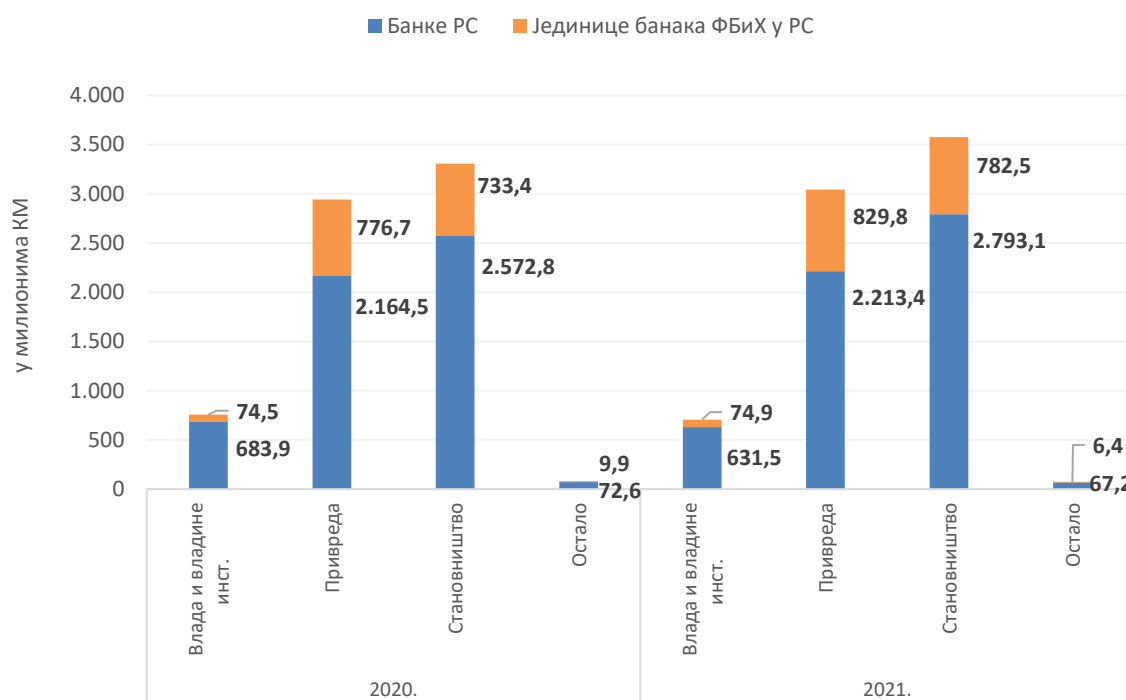
Рочна и секторска структура кредита банака Републике Српске и пословних јединица банака из Федерације БиХ

Рочна и секторска структура пласираних кредита банака са сједиштем из Републике Српске и филијала и пословних јединица банака са сједиштем из Федерације БиХ је врло слична. Односно, видимо да су најзаступљенији кредити пласирани привреди и становништву, те да су оријентисани на дугорочно кредитирање.

Укупно пласирани кредити у Републици Српској са 31.12.2021. године износе 7,4 милијарде КМ и већи су за 4% у односу на крај 2020. године, од чега кредити организационих дијелова банака чије је сједиште у Федерацији БиХ износе 1,7 милијарди КМ или 22,9% укупних кредита пласираних у Републици Српској и имају раст од 99,1 милиона КМ или 6% у односу на крај 2020. године. Организациони дијелови банака из Републике Српске (три банке) који послују на подручју Федерације БиХ пласирали су укупно 269,7 милиона КМ кредита, са падом у износу од 4 милиона КМ или 1% у односу на крај 2020. године.

Упоредни преглед најзаступљенијих грана из секторске структуре кредита банака из Републике Српске и пословних јединица банака из Федерације БиХ које послују на подручју Републике Српске приказан је у сљедећем графикону.

Графикон 23: Секторска структура кредита банака Републике Српске и пословних јединица банака из Федерације БиХ

Кредити становништву

Укупни кредити дати становништву које су пласирале банке из Републике Српске и организациони дијелови банака са сједиштем у Федерацији БиХ који послују на подручју Републике Српске са стањем на дан 31.12.2021. године износе 3,6 милијарде КМ и већи су за 269,5 милиона КМ или 8% у односу на крај 2020. године.

Од укупних кредита становништву, банке из Републике Српске пласирале су 2,8 милијарди КМ или 78,1% укупних кредита становништва, док су пословне јединице банака чије је сједиште у Федерацији БиХ пласирале 782,5 милиона КМ или 21,9% укупних кредита становништва.

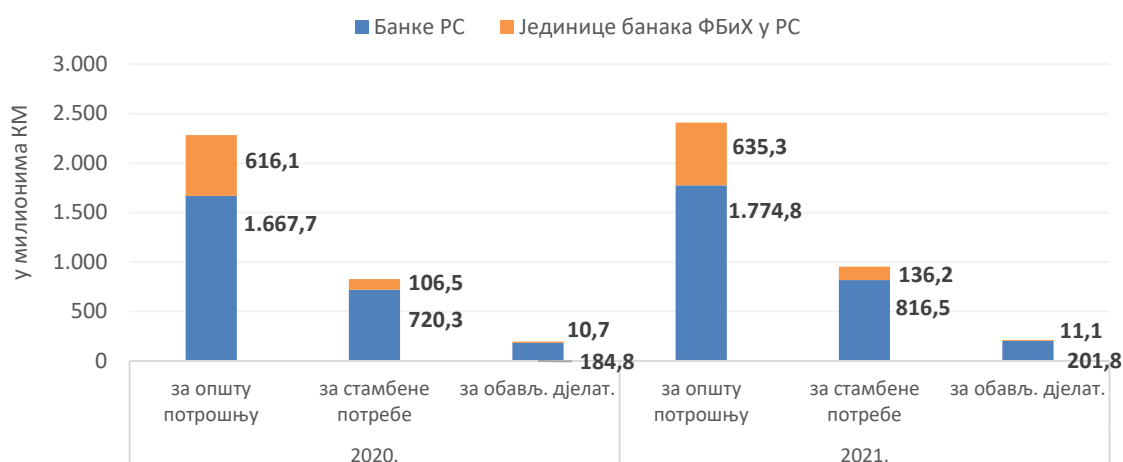
Краткорочни кредити дати становништву мањи су за 11,6 милион КМ или 4% у односу на крај 2020. године и чине 7,7% укупних кредита датих становништву.

Дугорочни кредити дати становништву већи су за 281,1 милиона КМ или 9% у односу на крај 2020. године и чине 92,3% укупних кредита датих становништву.

У структури краткорочних кредита, кредити за општу потрошњу чине 6,3% укупних кредита датих становништву и мањи су за 10,3 милион КМ или 4% у односу на крај 2020. године.

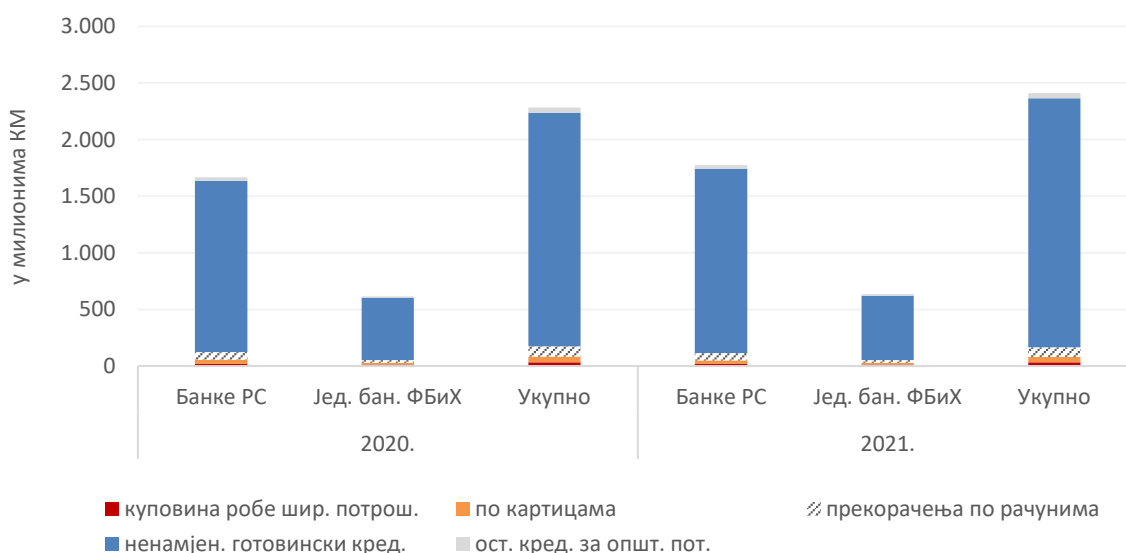
У структури дугорочних кредита, кредити за општу потрошњу чине 61,1% укупних кредита датих становништву и већи су за 136,6 милиона КМ или 7%, а кредити за стамбене потребе чине 26,1% укупних кредита датих становништву и већи су за 126,5 милиона КМ или 16% у односу на крај 2020. године. Кредити за обављање дјелатности чине 5,1% укупних кредита датих становништву и већи су за 18 милиона КМ или 11% у односу на крај 2020. године.

Графикон 24: Структура кредита становништва

Претходни графикон приказује секторску структуру кредита становништва пласираних од стране банака из Републике Српске и пословних јединица банака из Федерације БиХ.

Графикон 25: Намјенска структура кредита становништву за општу потрошњу

Укупни кредити становништву за општу потрошњу износе 2,4 милијарде КМ и већи су за 126,3 милиона КМ у односу на крај 2020. године.

Према намјенској структури кредита пласираних становништву за општу потрошњу, ненамјенски готовински кредити чине 91,2% укупних кредита за општу потрошњу становништва и већи су за 134,8 милиона КМ или 7%, повећали су се ломбардни кредити за 11% или 772 хиљаде КМ, остали кредити за општу потрошњу већи су за 263 хиљаде КМ или 1%, а остале категорије су имале смањење кредита у односу на крај 2020. године.

Задуженост становништва по кредитима банкарског сектора

У сљедећој табели приказано је кретање укупних кредита датих становништву од стране банака РС и пословних јединица банака из ФБиХ:

Табела 20: Задуженост становништва по кредитима (осим кредита за обављање дјелатности*)				мил. КМ
ОПИС	2019.	2020.	2021.	Индекс 2021/ 2020
Кредити становништву				-
1. банке РС	2.337,5	2.387,9	2.591,3	109
2. пословне јединице банака РС у ФБиХ	100,5	113,0	111,7	99
3. пословне јединице банака ФБиХ у РС	733,4	722,6	771,4	107
УКУПНО (1-2+3)	2.970,4	2.997,6	3.251,0	108
Број становника РС ³⁶	1.142.000	1.136.000	1.136.000	
Задуженост по становнику РС (у КМ)³⁷	2.601,1	2.638,7	2.861,8	108

Према посљедњој Објави Завода за статистику Републике Српске број становника у Републици Српској је 1.136.000, а укупан износ кредита датих становништву износи 3.251,0 милиона КМ, што даје кредитну задуженост по становнику у износу од 2.861,8 КМ (са 31.12.2020. године износила је 2.638,7 КМ).

Укупно прикупљени депозити и пласирани кредити у Републици Српској

Пословне јединице банака које имају сједиште у Федерацији БиХ, а послују у Републици Српској имају раст депозита од 11% и раст кредита од 6% у односу на крај 2020. године.

Табела 21: Прикупљени депозити и пласирани кредити					мил. КМ	
ОПИС	2020.		2021.		Индекс депозита	Индекс кредита
	Депозити	Кредити	Депозити	Кредити		
1. Банке РС	6.515,2	5.493,8	7.498,6	5.705,1	115	104
2. Пословне јединице банака ФБиХ	1.003,6	1.594,5	1.114,8	1.693,6	111	106
3. УКУПНО	7.518,8	7.088,3	8.613,3	7.398,8	115	104
4. Минус: Пословне јед. банака РС у ФБиХ	360,5	273,7	447,9	269,7	124	99
5. УКУПНО	7.158,3	6.814,6	8.165,5	7.129,1	114	105

Пословне јединице банака које имају сједиште у Републици Српској, а послују на подручју Федерације БиХ имају раст депозита од 24% и пад кредита од 1%. На укупном нивоу, депозити су већи за 14%, а кредити за 5% у односу на крај 2020. године.

³⁶ Од 31.12.2021. године уместо броја становника по попису из 2013. године, узима се број становника из објаве Завода за статистику РС :https://www.rzs.rs.ba/static/uploads/saopstenja/stanovnistvo/procene_stanovnistva/2013-2020/Procjene_Stanovnistva_2013_2020.pdf

³⁷ Због измијењеног начина праћења кредита становништву за потребе израчунавања кредитне задужености по становнику, од 31.12.2019. године показатељ је умањен за кредите који су дати самосталним радњама за обављање дјелатности.

2.2. Профитабилност

Структура биланса успјеха банкарског сектора Републике Српске са 31.12.2020. и 31.12.2021. године приказана је у сљедећој табели:

Табела 22: Биланс успјеха банкарског сектора РС					мил. КМ
ОПИС	2020.		2021.		Индекс
	Износ	%	Износ	%	
1. ПРИХОДИ ПО КАМАТАМА И СЛ. ПРИХОДИ					
а) Приходи од камата и слични приходи	294,7	64,1	308,2	61,9	105
б) Оперативни приходи	164,9	35,9	190,0	38,1	115
2. УКУПНИ ПРИХОДИ (1.а+1.б)	459,6	100	498,2	100	108
3. РАСХОДИ					-
а) Расходи по каматама и слични расходи	58,8	14,6	57,9	15,5	99
б) Пословни и директни расходи	104,2	25,9	69,8	18,7	67
в) Оперативни расходи	239,8	59,5	245,7	65,8	102
4. УКУПНИ РАСХОДИ (3.а+3.б+3.в)	402,8	100	373,5	100	93
УКУПНИ ПРИХОДИ - РАСХОДИ (2.- 4.)	56,9		124,7		219
ДОБИТ ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	67,5		132,4		196
ГУБИТАК	10,6		7,7		73
ПОРЕЗИ	6,6		10,4		157
Добит по основу повећ.одл.пор.средст. и смањ.одл.пор.обав.	2,9		2,5		87
Губит. по основу смањ.одл.пор.средст. и повећ.одл.пор.обав.	0,3		1,3		394
НЕТО-ДОБИТ	60,8		122,8		202
НЕТО - ГУБИТАК	8,0		7,3		92

Укупни приходи банака за 2021. годину износе 498,2 милиона КМ и већи су за 38,6 милиона КМ или 8% у односу на крај 2020. године.

Приходи од камата и слични приходи износе 308,2 милиона КМ и већи су за 13,4 милиона КМ или 5%, а оперативни приходи износе 190,0 милион КМ и већи су за 25,1 милион КМ или 15% у односу на крај 2020. године.

У структури прихода од камата и сличних прихода и даље су најзначајнији приходи по каматама на кредите који износе 259,0 милиона КМ или 84% укупних прихода од камата са растом у износу од 46,8 милиона КМ или 3% у односу на исти период 2020. године. Приход из пословања са хартијама од вриједности износи 24,2 милиона КМ или 7,8% укупних прихода од камата и сличних прихода са стопом раста од 8% или за 1,8 милиона КМ у односу на крај 2020. године, док остали приходи од камата и слични приходи износе 24,7 милиона КМ са учешћем од 8% и већи су за 4,9 милиона КМ или 25% (приходи од накнада по кредитним пословима, по пласманима другим банкама и каматоносним рачунима депозита код депозитних институција и слично).

Оперативни приходи износе 190,0 милиона КМ и чине 38,1% укупних прихода са растом у износу од 25,1 милион КМ или 15% у односу на крај 2020. године. Структуру оперативних прихода чине: приходи по основу извршених услуга платног промета у износу од 127,6 милиона КМ или 67,2% укупних оперативних прихода са растом од 19,8 милиона КМ или 18% у односу на крај 2020. године, затим приходи по основу пословања са девизама у износу од 18 милиона КМ или 9,5% укупних оперативних прихода са растом од 3 милиона КМ или 7%, приходи по ванбилансним пословима у износу од 9,8 милиона КМ или 5,2% укупних оперативних прихода са растом од 8%, приходи од накнада по кредитима у износу од 5,3 милиона КМ или 2,8% укупних оперативних прихода са растом од 7% или за 300 хиљада КМ, те остали оперативни приходи у укупном износу од 29 милиона КМ или 15,3% укупних оперативних прихода са растом од 6% или у износу од 1,6 милион КМ (остале оперативне приходе чине приходи од послова трговања, нето позитивне курсне разлике, приходи по основу наплаћених отписаних потраживања, закупнина, продаје основних средстава и нематеријалних улагања, приходи по учешћу у капиталу других правних лица и други приходи).

Укупни расходи банкарског сектора износе 373,5 милиона КМ и мањи су за 29,2 милиона КМ или 7% у односу на крај 2020. године.

Према структури укупних расхода банкарског сектора, расходи по каматама и слични расходи износе 57,9 милиона КМ или 15,5% укупних расхода и биљеже пад од 847 хиљада КМ у односу на исти период 2020. године.

Пословни и директни расходи износе 69,8 милиона КМ или 18,7% укупних расхода и мањи су за 34,3 милиона КМ или 33%, а састоје се од: трошкова резерви за општи кредитни ризик и потенцијалне кредитне и друге губитке по билансу и резервисања по ванбилансу (формираних примјеном МСФИ) у износу од 25,0 милиона КМ или 35,8% укупних пословних и директних расхода са падом од 43,9 милиона КМ или 74%, те осталих пословних и директних трошкова (расходи по основу накнада и провизија и слично) у износу од 44,8 милиона КМ или 64,2% укупних пословних и директних трошкова са растом од 9,6 милиона КМ или 27% у односу на крај 2020. године.

Оперативни расходи износе 245,7 милиона КМ или 65,8% укупних расхода и већи су за 5,9 милион КМ или 2% у односу на исти период 2020. године. Ови расходи односе се на трошкове плата и доприноса у износу од 104,0 милион КМ који су већи за 6,4 милиона КМ или 7% у односу на крај 2020. године, затим на трошкове пословног простора, остале фиксне активе и режија у износу од 72,3 милиона КМ који су већи за 900 хиљада КМ, те на остале оперативне трошкове у износу од 69,5 милиона КМ (већим дијелом се односе на нематеријалне трошкове, негативне курсне разлике, расходовање и отпис основних средстава и нематеријалних улагања, трошкове пореза и доприноса, трошкове резервисања за обавезе, губитке по основу продаје основних средстава и остале трошкове) који су мањи за 1,3 милиона КМ или 2% у односу на крај 2020. године.

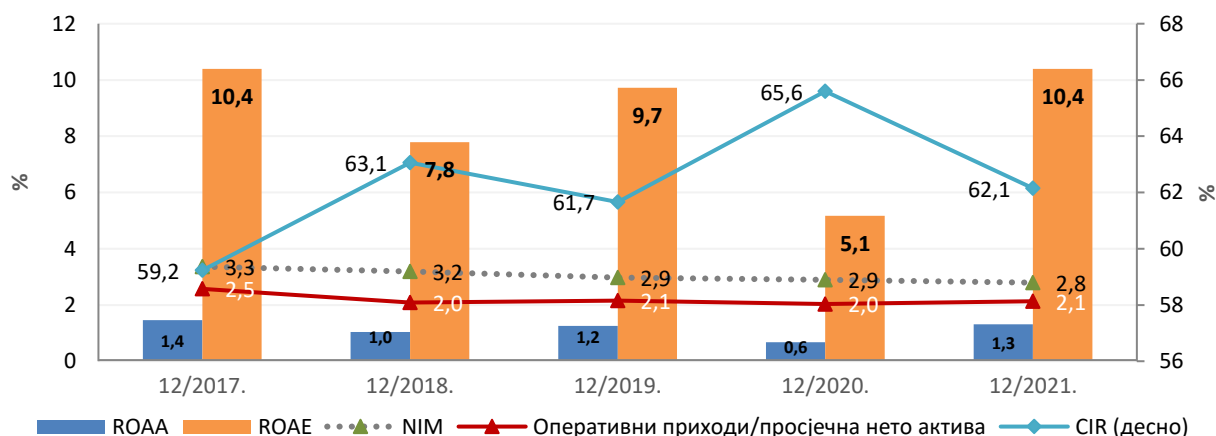
У овом извјештајном периоду карактеристичан је већи раст укупних прихода од 8% у односу на укупне расходе који су мањи за 7% у односу на крај 2020. године, што показује да су банке добро управљале својом профитабилношћу у овом извјештајном периоду.

На основу извјештаја банака банкарског сектора Републике Српске за 2021. године, седам банака исказале су добит у укупном износу од 122,8 милион КМ која је већа за 62 милиона или 102% у односу на крај 2020. године. Једна банка је исказала губитак у износу од 7,3 милиона КМ, који је мањи за 700 хиљада у односу на крај 2020. године. На нивоу банкарског сектора добит умањена за губитак износи 115,5 милиона КМ и већа је у односу на крај 2020. године за 62,7 милиона КМ или 102%.

Коефицијенти профитабилности

Коефицијенти профитабилности банкарског сектора мјерени на бази годишњег нивоа нето добити и просјечног стања aktive и капитала (13-мјесечни просјек) за пет извјештајних периода су приказани у сљедећој табели:

Графикон 26: Коефицијенти профитабилности

NIM (eng. Net Income Margin): Нето каматни приход/просјечна нето актива

CIR (eng. Cost-income Ratio) : Оперативни расходи/ Укупни приходи умањени за остале пословне и директне трош.

Преглед коефицијената профитабилности показује значајан раст коефицијената који приказују профитабилност. Коефицијент ROAA износи 1,3% и већи је за 0,7 процентних поена, а коефицијент ROAE износи 10,4% и већи је за 5,3 процентних поена у односу на крај 2020. године, коефицијент NIM износи 2,8% и мањи је за 0,1 процентни поен у односу на крај 2020. године, што говори о благом паду каматног прихода.

2.3. Ризици пословања банака

У складу са прописима Агенције, банке су дужне усвојити и проводити адекватне политике и поступке управљања ризицима, те успоставити адекватан ниво, обим и начин контроле и извјештавања о ризицима.

2.3.1. Кредитни ризик

Кредитни и други пласмани имају највеће учешће у укупној структури активе и њен су најризичнији дио. Кредитни портфолио чини 57,7% бруто билансне активе. Од квалитета кредита, односно степена наплативости кредита у највећој мјери зависи стабилност и успјешност пословања сваке банке и банкарског сектора у цјелини.

Обавеза банака је да финансијске извјештаје и вредновање активе раде сходно МРС и МСФИ и у складу са наведеном обавезом банке су почеле са примјеном МСФИ 9 од 01.01.2018. године.

2.3.2. Класификација активе

У сљедећој табели приказан је преглед билансних и ванбилансних изложености на нивоу банкарског сектора, и очекивани кредитни губитак за билансне изложености и резервисања за покриће очекиваних кредитних губитака за ванбилансне изложености (енгл. *Expected credit loss-ECL*) које банка књиговодствено евидентира кроз биланс успјеха, а утврђује на начин објашњен у Извјештају о банкарском систему Републике Српске од 30.09.2021. године.

Табела 23: Укупна финансијска имовина према начину вредновања и ECL									мил. КМ
ФИНАНСИЈСКА ИМОВИНА	2019.			2020.			2021.		
	Износ	ECL	Стопа покр.	Износ	ECL	Стопа покр.	Износ	ECL	Стопа покр.
УКУПНО	9.502,3	422,8	4,4	9.773,3	391,8	4,0	10.861,4	353,7	3,3
Биланс	8.438,5	414,5	4,9	8.644,0	380,6	4,4	9.677,7	341,0	3,5
Финансијска имовина по амортизованом трошку	7.447,4	399,1	5,4	7.514,3	374,0	5,0	8.524,4	335,8	3,9
Новчана средства, новч. пот. и ост. депоз. по виђењу	1.927,4	1,2	0,1	1.965,0	3,3	0,2	2.762,1	3,2	0,1
Дужничке хартије од вриједности	10,5	0,0	0,1	21,2	0,0	0,1	25,9	0,0	0,1
Кредити	5.461,2	376,0	6,9	5.492,4	357,4	6,5	5.705,1	322,5	5,7
Остала актива	48,3	22,0	45,4	35,6	13,3	37,3	31,2	10,0	32,1
Финансијска имовина по фер вриједности кроз биланс успјеха	13,3	0,0	-	13,2	0,0	-	12,5	0,0	-
Финансијска имовина по фер вриједности кроз остали укупни резултат*	918,2	0,0	-	1.050,5	0,0	-	1.076,9	0,0	-
Остала финансијска потраживања	59,6	15,4	25,9	66,1	6,6	10,0	63,9	5,2	8,2
Ванбиланс	1.063,8	8,3	0,8	1.129,3	11,2	1,0	1.183,7	12,7	1,1
Издате гаранције	508,1	4,3	0,8	514,7	5,2	1,0	549,4	5,4	1,0
Непокривени акредитиви	4,4	0,1	1,2	2,7	0,0	0,5	5,6	0,0	0,5
Неопозиво одобрени, неискориштени кредити	550,8	4,0	0,7	610,5	6,0	1,0	628,3	7,2	1,2
Остале потенцијалне обавезе банке	0,5	0,0	0,4	1,3	0,0	1,0	0,5	0,0	0,9

*У складу са новом регулативом ECL на дужничке хартије од вриједности евидентиран је кроз остали ук. резултат као ставка капитала.

Укупна изложеност банака на дан 31.12.2021. године износи 10,9 милијарди КМ, од чега се 9,7 милијарди КМ односи на билансне изложености, а 1,2 милијарда КМ на ванбилансне изложености. У овом извјештајном периоду дошло је до раста билансних изложености за 1 милијарду КМ или 12% и ванбилансних изложености за 54,4 милиона КМ или 5% у односу на крај 2020. године.

Највеће учешће у укупној финансијској имовини има финансијска имовина која се вреднује по амортизованом трошку, од чега кредити износе 66,9% и имају највећи раст у односу на крај 2020. године.

Стопа ECL на укупну финансијску имовину износи 3,3% и мања је за 0,7 процентних поена у односу на крај 2020. године.

У следећој табели приказан је преглед билансних и ванбилансних изложености на нивоу банкарског сектора, разврстаних према нивоима кредитног ризика са припадајућим ECL и стопом покривености:

Табела 24: Укупна финансијска имовина према нивоима кредитног ризика

мил. КМ

ФИНАНСИЈСКА ИМОВИНА	2019.			2020.			2021.		
	Износ	ECL	Стопа покрив.	Износ	ECL	Стопа покрив.	Износ	ECL	Стопа покрив.
УКУПНО	9.502,3	422,8	4,4	9.773,3	391,8	4,0	10.861,4	353,7	3,3
Ниво кредитног ризика 1	8.559,0	53,4	0,6	8.835,5	73,1	0,8	9.830,6	71,8	0,7
Ниво кредитног ризика 2	525,2	47,3	9,0	630,0	68,0	10,8	787,9	82,9	10,5
Ниво кредитног ризика 3	418,0	322,2	77,1	307,8	250,8	81,5	242,8	199,0	81,9
Биланс	8.438,5	414,5	4,9	8.644,0	380,6	4,4	9.677,7	341,0	3,5
Ниво кредитног ризика 1	7.562,7	49,3	0,7	7.766,8	66,3	0,9	8.720,0	64,7	0,7
Ниво кредитног ризика 2	459,6	43,6	9,5	570,4	64,0	11,2	715,6	77,6	10,8
Ниво кредитног ризика 3	416,2	321,7	77,3	306,7	250,3	81,6	242,1	198,8	82,1
Ванбиланс	1.063,8	8,3	0,8	1.129,3	11,2	1,0	1.183,7	12,7	1,1
Ниво кредитног ризика 1	996,3	4,1	0,4	1.068,7	6,8	0,6	1.110,6	7,1	0,6
Ниво кредитног ризика 2	65,6	3,7	5,7	59,5	4,0	6,7	72,3	5,3	7,3
Ниво кредитног ризика 3	1,8	0,5	26,9	1,0	0,5	46,9	0,8	0,2	31,5

Билансне изложености распоређене у нивоу кредитног ризика 1 на да 31.12.2021. године износе 8,7 милијарди КМ и чине 90,1% укупних билансних изложености. У односу на крај 2020. године веће су за 953,2 милиона КМ или 12,3%.

Билансне изложености распоређене у нивоу кредитног ризика 2 на дан 31.12.2021. године износе 715,6 милион КМ и чине 7,4% укупних билансних изложености. У односу на крај 2020. године веће су за 145,2 милиона КМ или 25,5%.

Билансне изложености распоређене у нивоу кредитног ризика 3 на дан 31.12.2021. године износе 242,1 милиона КМ и чине 2,5% укупних билансних изложености. У односу на крај 2020. године мање су за 64,7 милиона КМ или 21%.

Ванбилансне изложености распоређене у нивоу кредитног ризика 1 на дан 31.12.2021. године износе 1,1 милијарде КМ и чине 93,8% укупних ванбилансних изложености. Изложености распоређене у нивоу кредитног ризика 2 износе 72,3 милиона КМ или 6,1% укупних ванбилансних изложености, док је у нивоу кредитног ризика 3 распоређено 0,8 милиона КМ или 0,1% укупних ванбилансних изложености.

За укупне изложености распоређене у нивоу кредитног ризика 1, ECL на дан 31.12.2021. године износи 71,8 милиона КМ и мањи је за 1,3 милиона КМ или 1,7% у односу на крај 2020. године.

За укупне изложености распоређене у нивоу кредитног ризика 2, ECL на дан 31.12.2021. године износи 82,9 милиона КМ и већи је за 14,9 милиона КМ или 21,9% у односу на крај 2020. године.

За укупне изложености распоређене у нивоу кредитног ризика 3, ECL на дан 31.12.2021. године износи 199 милиона КМ и мањи је за 51,8 милиона КМ или 20,6% у односу на крај 2020. године.

Стопа покривености ECL-ом на укупном нивоу износи 3,3% и мања је за 0,7 процентних поена у односу на крај 2020. године. Покривеност ECL-ом за изложености распоређене у нивоу кредитног ризика 1 износи 0,7% и мања је за 0,1 процентни поен у односу на крај 2020. године, покривеност за изложености распоређене у нивоу кредитног ризика 2 износи 10,5% и мања је за 0,3 процентних поена, а за изложености распоређене у нивоу кредитног ризика 3 стопа покривености је 81,9 и већа је за 0,4 процентних поена у односу на крај 2020. године.

У следећој табели приказан је преглед кредита правним и физичким лицима према нивоу кредитног ризика и припадајући ECL.

Табела 25: Преглед кредита правним и физичким лицима према нивоу кредитног ризика и припадајући ECL мил. KM									
Кредити	2019.			2020.			2021.		
	Износ	ECL	Стопа покр.	Износ	ECL	Стопа покр.	Износ	ECL	Стопа покр.
Укупно кредити	5.463,3	376,9	6,90	5.493,8	357,4	6,51	5.705,1	322,5	5,65
Правна лица	2.961,2	207,2	7,00	2.921,0	192,1	6,58	2.912,1	171,5	5,89
Становништво	2.502,1	169,7	6,78	2.572,8	165,4	6,43	2.793,1	151,0	5,41
Ниво кредитног ризика 1	4.630,2	40,5	0,9	4.658,5	63,1	1,4	4.770,4	60,6	1,3
Правна лица	2.527,1	24,9	1,0	2.437,0	34,0	1,4	2.364,4	30,9	1,3
Становништво	2.103,1	15,6	0,7	2.221,5	29,1	1,3	2.405,9	29,7	1,2
Ниво кредитног ризика 2	453,4	41,5	9,1	547,8	62,1	11,3	708,0	76,8	10,9
Правна лица	224,4	19,9	8,9	324,3	34,7	10,7	431,1	48,3	11,2
Становништво	229,0	21,5	9,4	223,5	27,4	12,2	276,8	28,6	10,3
Ниво кредитног ризика 3	379,7	295,0	77,7	287,5	232,2	80,8	226,8	185,0	81,6
Правна лица	209,7	162,4	77,4	159,7	123,3	77,2	116,5	92,3	79,2
Становништво	170,0	132,5	78,0	127,7	108,9	85,3	110,3	92,7	84,1

Кредити распоређени у ниво кредитног ризика 1 на дан 31.12.2021. године износе 4,8 милијарди KM и чине 83,6% укупног кредитног портфолиа. У односу на крај 2020. године већи су за 111,9 милиона KM или 2,4%. Стопа покривености ECL за кредите распоређене у ниво кредитног ризика 1 износи 1,3% (правна лица 1,3% и физичка лица 1,2%) и у односу на крај 2020. године мања је за 0,1 процентни поен.

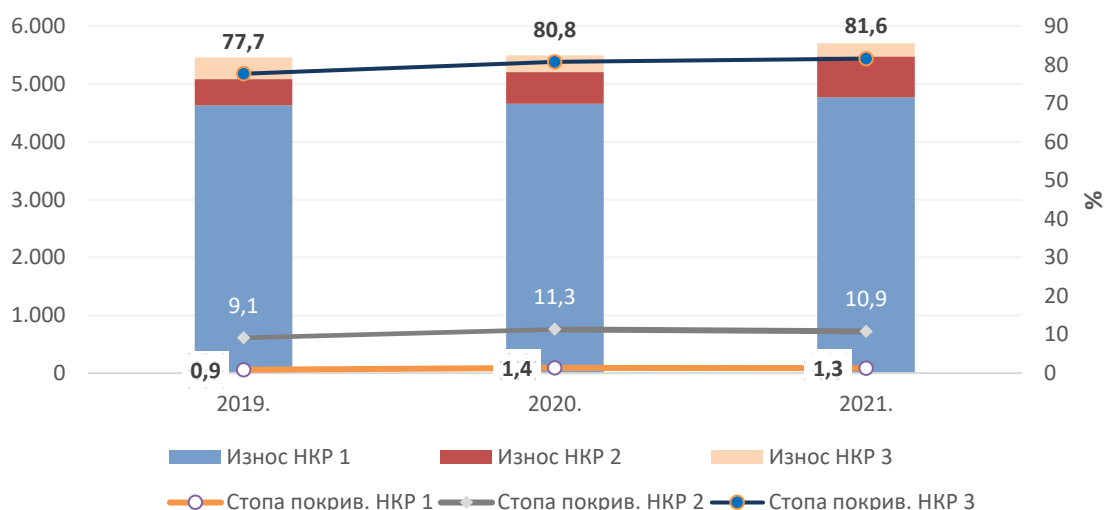
Кредити распоређени у ниво кредитног ризика 2 на дан 31.12.2021. године износе 708 милиона KM и чине 12,4% укупног кредитног портфолиа. У односу на крај 2020. године већи су за 160,1 милиона KM или 29,2%. Стопа покривености ECL за ниво кредитног ризика 2 износи 10,9% (правна лица 11,2%, физичка лица 10,3%) и у односу на крај 2020. године мања је за 0,4 процентних поена.

Кредити распоређени у ниво кредитног ризика 3 (NPL) на дан 31.12.2021. године износи 226,8 милиона KM и чине 4% укупног кредитног портфолиа. У односу на крај 2020. године мањи су за 60,7 милиона KM или 21%, највећим дијелом због извршеног рачуноводственог отписа у складу са Одлуком о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака. Стопа покривености ECL за ниво кредитног ризика 3 износи 81,6% (правна лица 79,2%, а физичка лица 84,1%) и у односу на крај 2020. године већа је за 0,8 процентних поена.

Од укупних кредита пласираних правним лицима који износе 2,9 милијарди KM, на NPL се односи 116,5 милиона KM или 4% што је за 1,5 процентна поена мање него на крају 2020. године. Од укупних кредита физичким лицима који износе 2,8 милијарди KM, на NPL се односи 110,3 милиона KM или 4%, што је за 1 процентна поена мање у односу на крај 2020. године.

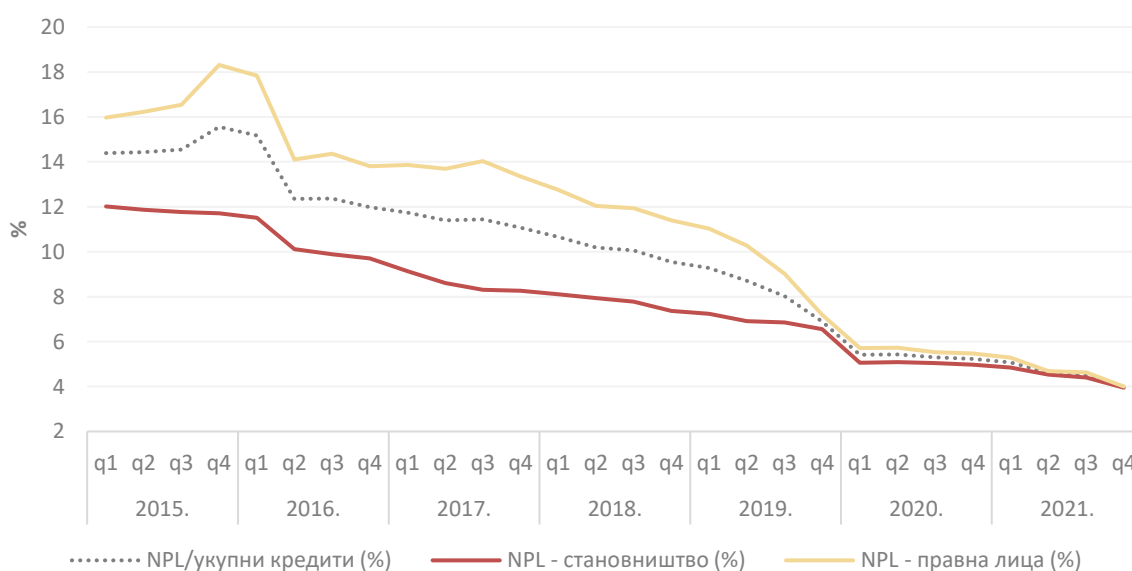
На следећем графикону приказано је кретање кредита распоређених у три кредитна нивоа са припадајућом стопом покривености, односно ECL, кроз три упоредна периода:

Графикон 27: Кредити по нивоима кредитног ризика са припадајућим стопама покривености

Кретање NPL кроз више упоредних периода приказано је на следећем графикону:

Графикон 28: Учешће NPL-а у кредитима

У наредној табели приказани су показатељи кредитног ризика кроз три посљедња упоредна периода:

Табела 26: Показатељи кредитног ризика			%
ОПИС	2019.	2020.	2021.
1. Стопа NPA	4,4	3,1	2,2
2. Стопа покривености NPA са ECL	77,1	81,5	81,9
3. Стопа покривености укупне активе са ECL	4,4	4,0	3,3
4. Стопа NPL	7,0	5,2	4,0
5. Стопа покривености NPL са ECL	77,7	80,8	81,6
6. Стопа покривености укупних кредита са ECL	6,9	6,5	5,7
7. Нови NPL*/укупни приходујући бруто кредити	-2,3	-1,8	-1,1
8. Тексашки коефицијент**	28,4	22,3	17,4

* Износ раста/пада NPL на извјештајни датум у односу на упоредни период

**Неквалитетни бруто кредити/ билансни капитал и ECL за неквалитетне кредитне

НКР 1,2,3 - нивои кредитног ризика

NPL - неквалитетни бруто кредити (НКР 3)

ECL - Очекивани кредитни губитак

NPA- неквалитетна актива (НКР 3)

Укупни приходујући бруто кредити (НКР1+НКР2)

2.3.3. Девизна усклађеност финансијске активе и пасиве

Девизни ризик представља изложеност банке могућем утицају промјена девизних курсева у зависности од висине и дужине трајања изложености и степена девизне усклађености финансијске активе, пасиве и ванбиланса, односно од степена усклађености девизних новчаних токова.

Због могућности негативног утицаја промјена девизних курсева на финансијску позицију банке, прописани су минимални стандарди којих се банке морају придржавати у обављању девизних активности, доношењу и спровођењу програма, политика и процедура за праћење, контролу и управљање девизним ризиком.

Разлика између ставки активе и пасиве по појединим валутама је отворена индивидуална девизна позиција која може бити дуга или кратка позиција, као и укупна позиција банке.

Укупна девизна финансијска актива банака из Републике Српске са 31.12.2021. године износи 4,8 милијарди КМ и већа је за 143,6 милиона КМ или 3% у односу на крај 2020. године. У структури девизне активе најзначајнија ставка су пласирани кредити са уговореном девизном клаузулом који износе 3,1 милијарде КМ и који су мањи за 114,9 милиона КМ или 4% у односу на крај 2020. године.

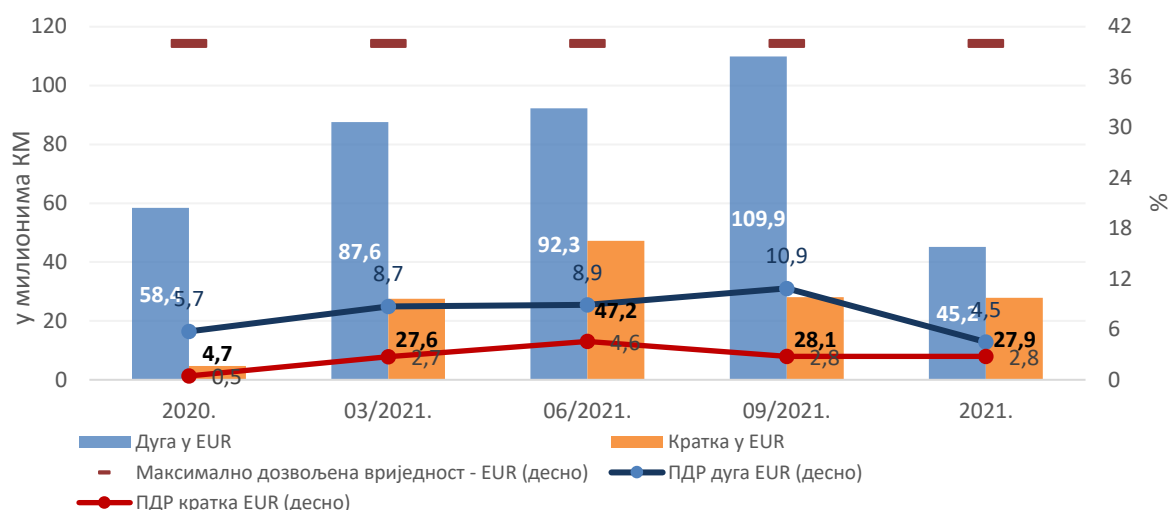
Укупна девизна пасива износи 4,6 милијарди КМ и већа је за 188 милиона КМ или 4% у односу на крај 2020. године. У структури ових обавеза најзначајнија ставка су укупни девизни депозити који износе 2,4 милијарде КМ и већи су за 39,8 милиона КМ или 2% у односу на крај 2020. године и депозити са девизном клаузулом који износе 2 милијарде КМ и порасли за 171,8 милиона КМ или 9% у односу на крај 2020. године.

На нивоу банкарског сектора укупна дуга девизна позиција са 31.12.2021. године износи 47,8 милиона КМ и мања је за 13,9 милион КМ или 23%, а укупна кратка позиција износи 24,9 милиона КМ и већа је за 22,1 милиона КМ или 791% у односу на крај 2020. године.

Показатељ девизног ризика је однос дуге девизне позиције у односу на износ признатог капитала који износи 4,8% и мањи је за 6,4 процентна поена у односу на крај 2020. године, а у у односу на максимално дозвољену позицију мањи је за 35,2 процентна поена.

Валута EUR учествује са 96,2% у укупној финансијској активи, 96,3% у укупним финансијским обавезама и 94,5% у укупној дугој позицији. Кретање девизне позиције у EUR приказано је на наредном графикону.

Графикон 29: Преглед дуге и кратке позиције за EUR

ПДР - показатељ девизног ризика

2.3.4. Управљање каматним ризиком

Одлуком Агенције о управљању каматним ризиком у банкарској књизи се, између осталог, регулише процес обрачуна процјене промјене економске вриједности банкарске књиге за сваку значајну валуту појединачно и за остале валуте укупно, нетирајући позиције имовине и обавеза са фиксном каматном стопом, промјењивом каматном стопом и каматном стопом која се мијења на основу одлуке органа управљања банке, како би се добила укупна нето пондерисана позиција банкарске књиге која у апсолутном износу представља промјену економске вриједности банкарске књиге. Однос промјене економске вриједности банкарске књиге и регулаторног капитала не би требао да буде већи од 20%.

На нивоу банкарског сектора Републике Српске са стањем на дан 31.12.2021. године стопа промјене економске вриједности банкарске књиге и регулаторног капитала износи 9,3% и већа је за 0,9 процентних поена у односу на крај 2020. године, а како је приказано у сљедећој табели:

Табела 27: Нето пондерисана позиција банкарске књиге по валути

ОПИС	мил. КМ		
	2020	2021	Индекс
1. Нето понд. поз. банк. књиге (ФКС+ПКС+КСОУ)			
1.1. По валути BAM (дуга позиција)	18,4	34,3	187
1.2. По валути EUR (дуга позиција)	69,0	55,8	81
1.3. По осталим валутама (кратка позиција)	-1,7	-2,1	-
2. Промјена ек. вриједности (1.1 + 1.2 + 1.3)	85,7	93,0	109
3. Регулаторни капитал	1.018,1	1.005,8	99
ПРОМЈЕНА ЕКОН. ВР./РЕГ. КАПИТАЛ * 100 (%)	8,4	9,3	109,9

*ФКС-фиксна каматна стопа/ПКС-промјењива каматна стопа/КСОУ - каматна стопа која се мијења на основу одлуке органа управљања банке

Посматрајући појединачне банке коефицијент промјене економске вриједности се кретао од 2,1% до 14,6%.

2.3.5. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе

Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе рачунају се на новоодобрене кредите, односно примљене депозите у извјештајном мјесецу. Ефективна каматна стопа је тржишна цијена банкарских производа, односно услуга.

Табела 28: Просјечне пондерисане каматне стопе на кредите

%

О П И С	2020				2021			
	Банке РС		Јед. банака ФБиХ		Банке РС		Јед. банака ФБиХ	
	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
Понд. кам. стопе на кратк. кредите	3,43	4,13	3,12	3,78	3,68	4,37	2,48	2,92
Кредити влади и влад. инст.	3,99	4,98	-	-	3,29	3,57	-	-
Привреди	3,15	3,65	2,98	3,42	3,37	3,88	2,37	2,66
Кредити банкама и другим фин. инст.	3,34	4,16	-	-	3,87	4,78	-	-
Становништву	8,77	13,17	8,97	19,66	8,78	12,25	8,28	17,34
Остали кредити	3,72	4,30	7,75	9,07	2,37	2,76	7,75	9,05
Понд. кам. стопе на дуг. кредите	5,17	6,14	5,02	6,13	5,16	6,16	4,84	5,84
Кредити влади и влад. инст.	3,82	4,07	3,11	3,26	3,41	3,54	2,48	2,54
Привреди	4,72	5,15	3,87	4,11	4,79	5,22	3,81	4,06
Кредити банкама и другим фин. инст.	4,11	4,40	-	-	3,49	3,69	-	-
Становништву	5,84	7,44	5,92	7,69	5,67	7,22	5,44	6,89
Стамбени кредити	3,72	4,20	3,62	4,56	3,75	4,21	3,19	4,01
Остали кредити	3,32	3,74	3,94	4,03	4,15	4,51	5,00	5,30
Понд. кам. стопе на укупне кредите	4,66	5,55	4,59	5,59	4,76	5,68	4,25	5,12

НКС = номиналне каматне стопе; ЕКС = ефективне каматне стопе

Просјечна укупна пондерисана номинална каматна стопа на кредите банака из Републике Српске за 2021. годину износи 4,76% и већа је за 0,10 процентних поена, а укупна просјечна ефективна каматна стопа износи 5,68% и већа је за 0,13 процентних поена у односу на 2020. годину.

Просјечна укупна пондерисана ефективна каматна стопа на кредите у посматраном периоду код јединица банака из Федерације БиХ које послују у Републици Српској је 5,12% и мања је за 0,48 процентних поена у односу на 2020. годину. Јединице банака из Федерације БиХ које послују у Републици Српској имају просјечну пондерисану ефективну каматну стопу нижу за 0,56 процентних поен у односу на просјечну пондерисану ефективну каматну стопу банака из Републике Српске.

Просјечне пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе за 2020. годину и за 2021. годину израчунате су на основу мјесечних извјештаја које достављају банке из Републике Српске и пословне јединице банака из Федерације БиХ, а које послују у Републици Српској.

Просјечне пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе по ороченим депозитима за 2020. и 2021. годину израчунате на основу мјесечних извјештаја, за банкарски сектор Републике Српске и за пословне јединице банака из Федерације БиХ које послују у Републици Српској, виде се из сљедеће табеле:

Табела 29: Просјечне пондерисане каматне стопе на депозите

%

О П И С	2020				2021			
	Банке РС		Јед. банака ФБиХ		Банке РС		Јед. банака ФБиХ	
	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
Понд. каматне стопе на кратк. депозите	0,35	0,35	0,74	0,75	0,11	0,11	0,37	0,37
Понд. каматне стопе на дугор. депозите	1,38	1,39	1,26	1,26	1,34	1,35	0,78	0,78
Понд. кам. стопе на укупне депозите	0,93	0,94	1,05	1,06	0,90	0,91	0,68	0,68

НКС = номиналне каматне стопе; ЕКС = ефективне каматне стопе

Просјечна пондерисана ефективна каматна стопа на укупне депозите банака са сједиштем у Републици Српској је 0,91% и мања је за 0,03 процентних поена у односу на 2020. године.

Просјечна пондерисана ефективна каматна стопа на укупне депозите јединица банака из Федерације БиХ је 0,68% и мања је за 0,37 процентних поена у односу на 2020. годину.

Код организационих јединица банака из Федерације БиХ, просјечна пондерисана ефективна каматна стопа на укупне депозите мања је од исте код банака са сједиштем у Републици Српској за 0,23 процентних поена.

Разлика између просјечне пондерисане ефективне каматне стопе на укупне кредите (5,68%) и просјечне пондерисане ефективне каматне стопе на укупне депозите (0,91%) износи 4,77 процентних поена и већа је за 0,16 процентних поена у односу на 2020. годину. Разлика између просјечне пондерисане ефективне каматне стопе на укупне кредите (5,12%) и просјечне пондерисане ефективне каматне стопе на укупне депозите (0,68%) код јединица банака из Федерације БиХ је 4,44 процентна поена и мања је за 0,09 процентних поена у односу на 2020. годину.

Табела 30: Просјечне пондерисане каматне стопе на прекорачења и депозите по виђењу

%

О П И С	2020				2021			
	Банке РС		Јед. банака ФБиХ		Банке РС		Јед. банака ФБиХ	
	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
Пондерисане каматне стопе на кредите (прекорачења по рачунима)								
укупно правна лица и становништво	7,17	8,31	6,35	6,61	7,31	8,47	6,39	6,67
прекорачења по рачун. становништва	13,32	15,93	13,90	14,51	13,31	15,92	12,71	13,26
Понд. кам. стопе на депозите по виђењу								
укупно правна лица и становништво	0,04	0,04	0,02	0,02	0,04	0,06	0,01	0,01
прекорачења по рачун. становништво	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,09	0,02	0,02

НКС = номиналне каматне стопе; ЕКС = ефективне каматне стопе

3 КАПИТАЛ И АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА

У 2021. години банкарски сектор Републике Српске био је добро капитализован, што потврђују стопе капитала које су знатно изнад прописаног минимума.

Структуру капитала банкарског сектора са стањем на дан 31.12.2019, 31.12.2020. и 31.12.2021. године дајемо у следећој табели:

Табела 31: Структура капитала				мил. КМ
ОПИС	2019.	2020.	2021	
РЕГУЛАТОРНИ КАПИТАЛ	976,4	1.018,2	1.005,8	99
ОСНОВНИ КАПИТАЛ	899,6	922,9	962,0	104
РЕДОВНИ ОСНОВНИ КАПИТАЛ	898,1	916,9	956,0	104
Ставке редовног основног капитала	939,5	949,2	993,2	105
Уплаћени инструменти капитала (акције)	638,0	653,0	690,0	106
Емисиона премија на акције	25,1	25,1	17,1	68
Задржана добит или губитак протеклих година	53,8	108,1	149,0	138
Призната добит или губитак текуће године	0,0	0,0	0,0	-
Остали укупни резултат	15,6	16,3	4,8	29
Остале резерве	207,0	146,7	132,3	90
(-) Одбитне ставке од редовног основног капитала	-41,5	-32,3	-37,1	-
(-) Нематеријала имовина	-26,5	-28,8	-28,2	-
(-) Одложена пореска имовина	-1,0	-3,5	-5,0	-
(-) Остали одбици од редовног основног капитала	-13,9	0,0	-3,9	-
ДОДАТНИ ОСНОВНИ КАПИТАЛ	1,5	6,0	6,0	100
Инструменти капитала који се признају као додатни основни капитал	6,0	6,0	6,0	100
(-) Одбици од додатног основног капитала	-4,5	0,0	0,0	-
ДОПУНСКИ КАПИТАЛ	76,8	95,3	43,8	46
Инструменти капитала и субординисани кредити који се признају као допунски капитал	49,3	47,3	43,8	93
Опште исправке вриједности	55,3	48,0	0,0	0
(-) Одбици од допунског капитала	-27,8	0,0	0,0	-

Регулаторни капитал банкарског сектора Републике Српске са стањем на дан 31.12.2021. године износи 1 милијарду КМ и мањи је за 12,4 милиона КМ или за 1% у односу на крај 2020. године. Основни капитал износи 962 милиона КМ и већи је за 39,1 милиона КМ, а састоји се од редовног основног капитала у износу од 956 милиона КМ (већи је за 39,1 милион КМ у односу на крај 2020. године) и додатног основног капитала у износу од 6 милиона КМ (исти износ у односу на крај 2020. године). Допунски капитал износи 43,8 милиона КМ и мањи је за 51,5 милиона КМ или 54% у односу на крај 2020. године.

Регулаторни капитал је збир основног и допунског капитала, а највећи утицај на смањење регулаторног капитала имао је пад допунског капитала.

На повећање износа редовног основног капитала утицало је повећање уплаћених инструмената капитала за 37 милиона КМ или 6% и повећање задржане добити протеклих година за 40,9 милиона КМ или 38% у односу на крај 2020. године.

Додатни основни капитал износи 6 милиона КМ и остао је на истом нивоу у односу на крај 2020. године.

Основни капитал је збир редовног основног капитала и додатног основног капитала, тако да су горе описане промјене утицале на износ основног капитала који је већи за 39,1 милиона КМ или 4% у односу на крај 2020. године.

Допунски капитал је мањи за 51,5 милиона КМ или 54% због постепеног искључивања општих исправки вриједности у укупном износу 48 милиона КМ и амортизације субординисаног дуга у износу од 3,5 милиона КМ или 7% у односу на крај 2020. године.

3.1. Адекватност капитала

Врло важни показатељи снаге капитала су показатељи адекватности капитала на основу којих се у континуитету врши оцјена квалитета регулаторног, основног и редовног основног капитала сходно Закону о банкама Републике Српске и подзаконским актима, а који представљају појединачан однос редовног основног капитала, основног капитала, регулаторног капитала и укупног износа изложености ризику.

Укупан износ изложености ризику представља збир изложености пондерисане ризиком за кредитни ризик, тржишни ризик (ризик позиције, девизни и робни ризик), оперативни ризик, ризик намирења/слободне испоруке и ризик повезан с великим изложеностима које произилазе из ставки у књизи трговања.

Билансна изложеност пондерисана ризиком подразумева књиговодствену вриједност билансне имовине умањену за исправку вриједности, а која је везана за иницијалну изложеност и распоређена према одговарајућим пондерима ризика.

Ванбилансна изложеност пондерисана ризиком подразумева књиговодствену вриједност ванбилансне имовине умањене за резервисања, која су везана за иницијалну изложеност и распоређена према одговарајућим факторима конверзије зависно да ли се исте класификују као ставке са високим ризиком, ставке са средњим ризиком или ставке са ниским ризиком.

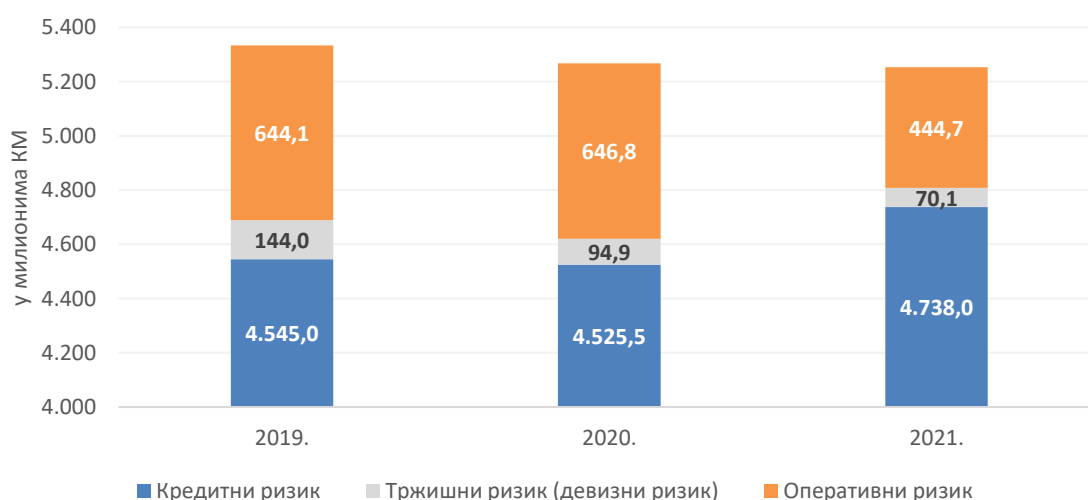
Укупна изложеност ризику банкарског сектора Републике Српске са стањем на дан 31.12.2021. године износи 5,3 милијарде КМ и мања је за 14,4 милиона КМ у односу на крај 2020. године.

Кредитни ризик је већи за 212,5 милион КМ или 5% у односу на крај 2020. године.

Тржишни (девизни) ризик је мањи за 24,8 милиона КМ или 26% у односу на крај 2020. године, углавном због смањења дуге отворене девизне позиције за 33% и промјене Одлуке о израчунавању капитала банака³⁸ прилико чега је промјењен пондер са 12,5 на 8,33, којим се множи укупни тржишни ризик приликом израчунавању стопе адекватности капитала.

Оперативни ризик је мањи за 202,1 милиона КМ или 31% у односу на крај 2020. године, углавном због примјене мањег пондера од 8,33 прописаног горе поменутом Одлуком.

Графикон 30: Укупна изложеност банкарског сектора ризику

Претходни графикон показује кретање кредитног, тржишног и оперативног ризика кроз три пољедња упоредна периода.

³⁸ Службени гласник Републике Српске број 114/20

Показатељи адекватности капитала са стањем на дан 31.12.2021. године приказани су у сљедећој табели:

Табела 32: Показатељи адекватности капитала				мил. КМ и %
ОПИС	2019.	2020.	2021.	Индекс 2021/ 2020
Укупан износ изложености ризику	5.333,1	5.267,2	5.252,7	100
Регулаторни капитал	976,4	1.018,2	1.005,8	99
Вишак (+) / мањак (–) регулаторног капитала	336,4	386,2	375,8	97
Стопа регулаторног капитала (мин. 12%)	18,3%	19,3%	19,2%	99
Основни капитал	899,6	922,9	962,0	104
Вишак (+) / мањак (–) основног капитала	419,6	448,9	489,0	109
Стопа основног капитала (мин. 9%)	16,9%	17,5%	18,3%	105
Редовни основни капитал	898,1	916,9	956,0	104
Вишак (+) / мањак (–) редовног основног капитала	538,1	560,9	601,0	107
Стопа редовног основног капитала (мин. 6,75%)	16,8%	17,4%	18,2%	105

Стопа регулаторног капитала је 19,2% и мања је за 0,1 процентна поена у односу на крај 2020. године (минимално прописана стопа 12%), стопа основног капитала је 18,3% и већа је за 0,8 процентна поена (минимално прописана стопа 9%) и стопа редовног основног капитала је 18,2% и већа је за 0,8 процентна поена у односу на крај 2020. године (минимално прописана стопа је 6,75%).

3.2. Финансијска полуга

Стопа финансијске полуге је још једна мјера адекватности капитала која је дефинисана Одлуком о израчунавању капитала банака и представља однос основног капитала и мјере укупне изложености банке на задњи дан извјештајног периода, која мора износити најмање 6%.

Мјера укупне изложености представља збир билансних изложености умањених за исправку вриједности и ванбилансних изложености умањених за резерве израчунате по међународним рачуноводственим стандардима уз примјену одговарајућих фактора конверзије, а све умањено за износ одбитних ставки од капитала (нематеријална имовина и одложена пореска средства).

Стопа финансијске полуге банкарског сектора са стањем на дан 31.12.2021. године износе 9,7%, како је дато у сљедећем прегледу:

Табела 33: Стопа финансијске полуге				мил. КМ
ОПИС	2019.	2020.	2021.	Индекс 2021/2020.
1. Ставке ванбиланса са фактором конверзије	361,4	403,5	425,1	105
10%	10,2	11,0	12,6	115
20%	119,3	112,6	117,0	104
50%	227,3	275,0	290,6	106
100%	4,6	4,8	4,9	102
2. Остала имовина	8.297,9	8.508,6	9.551,3	112
3. (-) Износ одбитних ставки активе – основни капитал	-27,6	-32,3	-33,2	103
4. Изложености стопе финансијске полуге (1+2+3)	8.631,7	8.879,7	9.943,2	112
5. Основни капитал	899,6	922,9	962,0	104
6. Стопа финансијске полуге (5/4)	10,4%	10,4%	9,7%	

Стопа финансијске полуге на нивоу банкарског сектора Републике Српске је мања за 0,7 процентних поена у односу на крај 2020. године, али је и даље за 3,7 процентних поена већа од законом прописане минималне стопе од 6%. Уколико посматрамо појединачне банке стопа финансијске полуге креће се у распону од 7,4% до 14,1%.

4 ЛИКВИДНОСТ

Одржавање ликвидности и управљање ризиком ликвидности је веома сложен и важан сегмент пословања сваке банке и банкарског сектора у цјелини. Од квалитета управљања ризиком ликвидности и способности одржавања ликвидне позиције, те нивоа кредитног ризика, зависи стабилност пословања сваке банке, изградња повјерења и тржишна позиција.

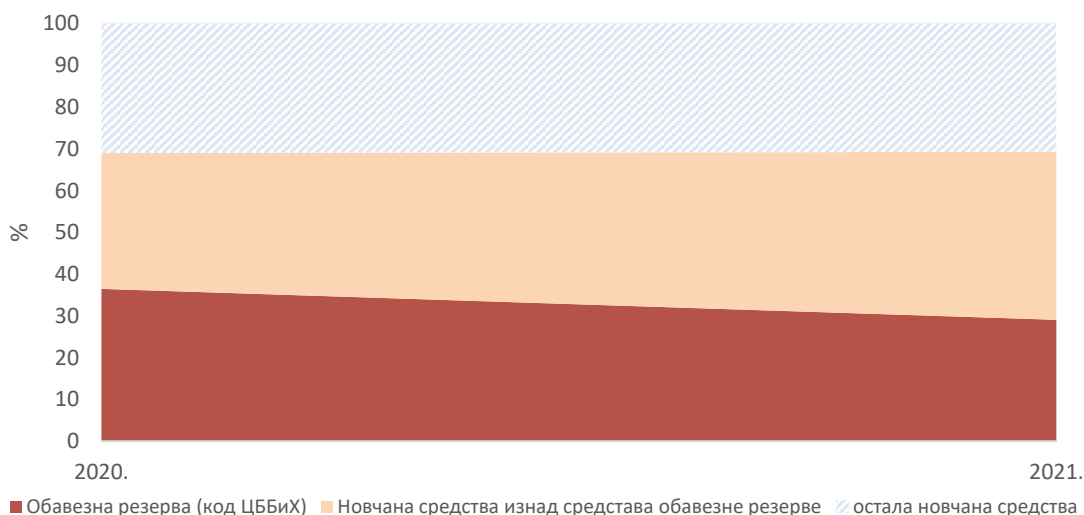
Фокус банака је усмјерен на строго држање под контролом текуће ликвидности, те повећање степена опрезности код планирања будуће позиције ликвидности. Са аспекта позиције ликвидности банкарски сектор Републике Српске је у 2021. години одржавао ликвидност на задовољавајућем нивоу и био способан да све обавезе извршава о року доспијећа. На ликвидност банака значајан утицај има и строго постављен регулаторни оквир за одржавање и планирање ликвидности, чија је примјена под сталним надзором Агенције.

Укупна новчана средства и ХоВ за трговање (3,8 милијарди КМ) имају значајно учешће од 38,6% у укупној бруто активи.

Новчана средства на рачуну резерви код Централне банке БиХ са стањем на дан 31.12.2021. године износе 1,9 милијарди КМ или 69,2% укупних новчаних средстава и већа су за 576,5 милиона КМ или 44% у односу на крај 2020. године. Средства изнад обавезне резерве на рачуну резерви код Централне банке БиХ износе 1,1 милијарду КМ или 58% укупних новчаних средстава на рачуну резерви, док средства обавезне резерве износе 798,2 милиона КМ или 42% укупних новчаних средстава на рачуну резерви код Централне банке БиХ (са 31.12.2020. године новчана средства рачуна резерви код Централне банке БиХ изнад средстава обавезне резерве износила су 624,7 милиона КМ или 47,2% укупних новчаних средстава на рачуну резерви код Централне банке БиХ, а средства обавезне резерве износила су 700 милиона КМ или 52,8% укупних новчаних средстава на рачуну резерви код Централне банке БиХ).

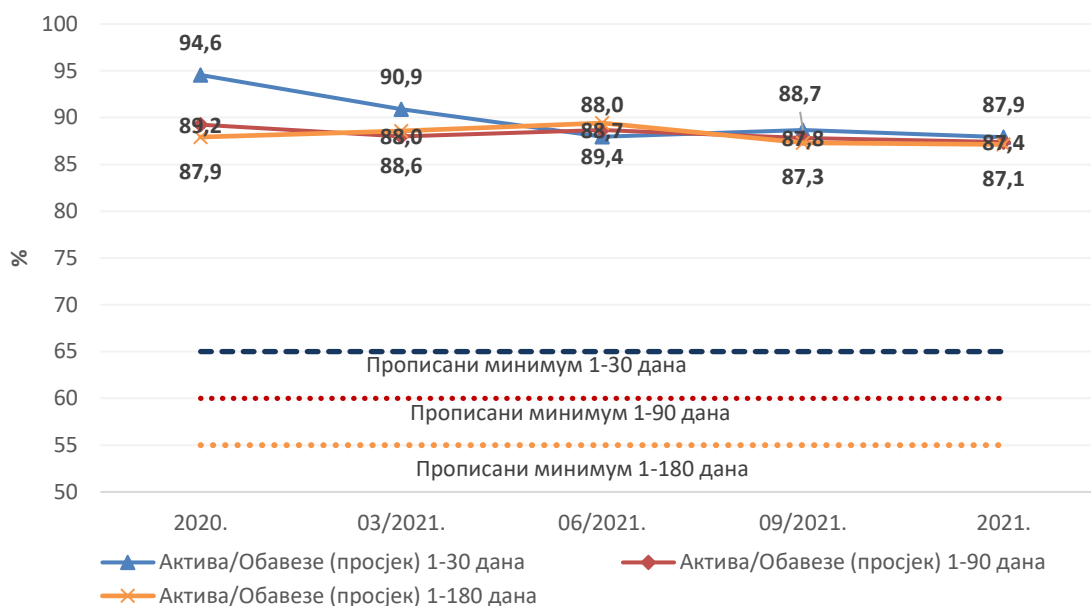
Наредним графиканом приказано је кретање укупних новчаних средстава кроз два упоредна периода.

Графикон 31: Укупна новчана средства банака

Рочна усклађеност финансијске aktive и пасиве мјерена по преосталом року доспијећа за временски период 1-30 дана, 1-90 дана и 1-180 дана на збирном нивоу за банкарски сектор показује да банкарски сектор у континуитету испуњава рочну усклађеност aktive и пасиве.

Графикон 32: Рочна усклађеност финансијске aktive и пасиве мјерена по преосталом року доспијећа

За преостали рок 1-30 дана рочна усклађеност износи 87,9%, мања је у односу на крај 2020. године за 6,6 процентних поена, а већа је за 12,9 процентних поена од прописаног минималног износа од 65%.

За преостали рок 1-60 дана рочна усклађеност износи 87,4%, мања је у односу на крај 2020. године за 1,9 процентних поена, а већа је за 27,4 процентних поена од прописаног минималног износа од 60%.

За преостали рок 1-180 дана рочна усклађеност износи 87,1%, мања је у односу на крај 2020. године за 0,8 процентних поена, а већа је за 32,1 процентна поена од прописаног минималног износа од 55%.

Табела 34: Рочна структура депозита по преосталом доспијећу

мил. КМ

Депозити	2019.		2020.		2021.		Индекс 2020./2019.	Индекс 2021./2020.
	Износ	%	Износ	%	Износ	%		
1 - 7 дана	2.590,8	40,4	3.654,6	56,1	4.715,8	62,9	141	129
8 - 15 дана	84,6	1,3	19,0	0,3	26,1	0,3	22	138
16 -30 дана	204,1	3,2	80,1	1,2	103,4	1,4	39	129
31 -90 дана	408,0	6,4	455,2	7,0	378,4	5,0	112	83
91 -180 дана	559,9	8,7	381,1	5,8	365,1	4,9	68	96
181 -365 дана	1.362,7	21,3	928,9	14,3	891,6	11,9	68	96
1. Укупно краткорочни	5.210,1	81,3	5.518,8	84,7	6.480,4	86,4	106	117
Од 1- 5 година	1.185,4	18,5	972,5	14,9	989,6	13,2	82	102
Преко 5 година	10,3	0,2	23,9	0,4	28,5	0,4	232	119
2. Укупно дугорочни	1.195,7	18,7	996,4	15,3	1.018,1	13,6	83	102
Укупно (I + II)	6.405,8	100	6.515,2	100	7.498,6	100	102	115

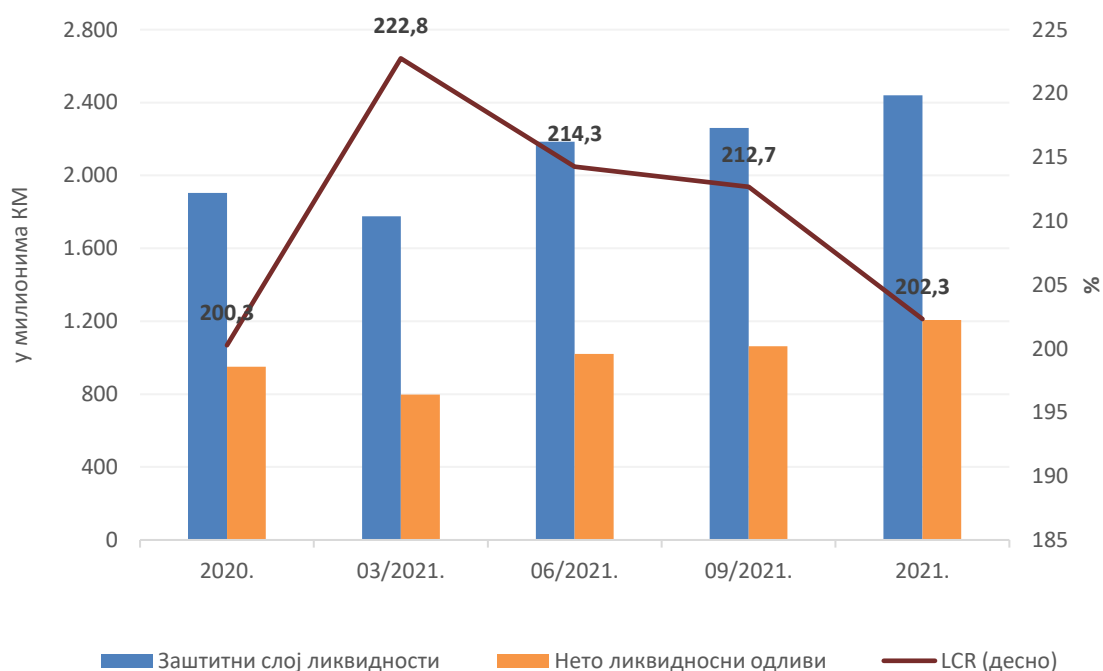
Рочна структура извора је база за рочну структуру пласмана, те се планирање извора и укупне ликвидносне позиције сваке банке мора ускладити са планираном кредитном политиком. Банке посебно требају да воде рачуна о утицају привремених мјера мораторијума и других посебних мјера на новчане приливе и одржавање ликвидности која је прописана регулативом.

У овом извјештајном периоду дошло је до бржег раста краткорочних депозита у односу на дугорочне депозите. Највеће учешће од 62,9% у укупним депозитима и раст од 1.1 милијарду КМ имају депозити са преосталим роком од 1-7 дана. Дугорочни депозити са преосталим роком од 1 до 5 година су сљедећи по величини и учествују са 13,2% у укупним депозитима и биљеже раст од 17,1 милиона КМ у односу на крај 2020. године.

С циљем обезбјеђења краткорочне отпорности банке на ризик ликвидности, банке су дужне обезбиједити одговарајући ниво заштитног слоја ликвидности, како би задовољиле потребе за ликвидношћу за сценариј стреса ликвидности од 30 календарских дана. Минимални коефицијент покрића ликвидности (енгл. *Liquidity Coverage Ratio*, у даљем тексту: LCR), који представља однос између нивоа заштитног слоја ликвидности и укупних нето ликвидносних одлива током периода стреса у трајању од 30 календарских дана, прописан је у износу $\geq 100\%$.

Све банке у Републици Српској имају LCR изнад прописаног износа, а у овом извјештајном периоду збирни LCR на нивоу банкарског сектора износи 202,3% и већи је за 2,3 процентна поена у односу на крај 2020. године. Ако посматрамо појединачно по банкама LCR се креће у распону од 144,8% до 440,2%. Кретање елемената за израчунавање коефицијента покрића ликвидности и стопе LCR на нивоу банкарског сектора приказан је у сљедећем графикану:

Графикон 33: Коефицијент покрића ликвидности - LCR

У овом извјештајном периоду порастао је заштитни слој ликвидности за 28% у односу на крај 2020. године. Највеће ућешће у структури заштитног слоја ликвидности имају средства изнад обавезне резерве на рачуну резерви код ЦБ БиХ од 45,1% и порасла су за 75% у односу на крај 2020. године.

Структура заштитног слоја ликвидности и кретање кроз три упоредна периода приказана је у сљедећој табели:

Табела 35: Заштитни слој ликвидности				мил. КМ
ОПИС	2019.	2020.	2021.	Индекс 2021/2020.
Ликвидна имовина нивоа 1	4.985,8	1.904,5	2.440,6	128
Кованице и новчанице	748,4	262,6	316,9	121
Резерве Централне банке које се могу повући	1.766,9	628,7	1.101,7	175
Имовина централне банке	1,9	5,8	0,0	
Имовина централне владе	713,4	173,4	162,3	94
Имовина регионалних влада и локалних власти	1.755,2	834,0	859,7	103
Ликвидна имовина нивоа 2	0,0	0,0	0,0	-
Ликвидна имовина нивоа 2а	0,0	0,0	0,0	-
Ликвидна имовина нивоа 2б	0,0	0,0	0,0	-
Укупно	4.985,8	1.904,5	2.440,6	128

Табела 36: Нето ликвидносни одливи				мил. КМ
ОПИС	2019.	2020.	2021.	Индекс 2021/2020.
Укупни одливи	1.403,5	1.399,9	1.765,5	126
Приливи на које се примјењује горња граница од 75% одлива	386,6	448,9	559,1	125
Нето ликвидносни одливи (1-3)	1.016,9	951,0	1.206,4	127

Заштитни слој ликвидности и признати приливи брже су расли од укупних одлива тако да је укупна оцјена ликвидности банкарског сектора Републике Српске задовољавајућа. Сходно подзаконском акту Агенције, банке су дужне да поред обезбјеђења стабилних, диверзификованих извора средстава, адекватне организације управљања ликвидношћу, јасних пословних политика, имају и планове за ванредне, односно неочекиване ситуације са тестирањем могућих стресних ситуација.

Табела 37: Показатељи ликвидности				(у %)
ОПИС	2019.	2020.	2021.	
Ликвидна средства*/нето актива	23,0	22,9	28,7	
Ликвидна средства*/краткорочне финансијске обавезе	35,0	33,8	40,7	
Краткорочне финансијске обавезе/укупне финансијске обавезе	75,1	77,4	80,0	
Кредити/(депозити и узети кредити)	78,0	76,4	69,7	
Кредити/(депозити и узети кредити и субординисани дугови)	77,4	75,8	69,3	

* Ликвидна средства у ужем смислу: готовина и депозити и друга финансијска средства са преосталим роком доспијећа мањим од три мјесеца, искључујући међубанкарске депозите

5 ПЛАТНИ ПРОМЕТ

Законом о унутрашњем платном промету ("Службени гласник БиХ", број 52/12, 92/12, 58/19) и Законом о девизном пословању („Службени гласник РС“ број 96/03, 23/06, 92/09, 20/14, 20/18) прописано је да надзор над провођењем наведених закона у банкама, поред осталих котролних органа, у оквиру своје надлежности врши Агенција.

У платни промет Републике Српске укључене су све банке Републике Српске и банке из Федерације БиХ, путем организационих дијелова који послују у Републици Српској, а исте су на дан 31.12.2021. године имале отворених укупно 116.920 рачуна у КМ (главни рачуни, рачуни за редовно пословање, рачуни организационих дијелова, рачуни за посебне намјене, рачуни јавних прихода и рачуни без ознаке врсте рачуна) правних лица и предузетника, што је за 4,4% више у односу на 31.12.2020. године и 29.348 девизна рачуна правних лица и предузетника (0,9 % више у односу на 31.12.2020. године).

Такође, банке су на дан 31.12.2021. године имале отворених укупно 1.019.451 рачуна физичких лица у КМ (текући/трансакциони рачуни, жиро рачуни), што је за 1,3% мање у односу на 31.12.2020. године и 266.397 девизна рачуна физичких лица (1,3% више у односу на 31.12.2020. године).

На дан 31.12.2021. године у банкама је било укупно 2.215 корисника сефова (52 корисника сефова више у односу на 31.12.2020. године).

Сходно Закону о унутрашњем платном промету, учесници у платном промету (правна лица, предузетници и физичка лица), код банака могу имати један или више отворених рачуна.

У 2021. години, укупан обим платног промета (унутрашњи и девизни платни промет) остварен у банкама са сједиштем у Републици Српској износио је 84,9 милијарди КМ (противвриједност у КМ), што је за 19,6% више у односу на исти период 2020. године.

На основу достављених извјештаја банака са сједиштем у Републици Српској о трансакцијама унутрашњег и ино-платног промета, као и трансакцијама у обављању мјењачких послова, даје се табеларни преглед броја и вриједности извршених трансакција у 2021. години:

Табела 38: Унутрашњи платни промет

Период	Готовинске платне трансакције		Безготовинске платне трансакције				Укупно	
			Унутарбанкарске платне трансакције		Међубанкарске платне трансакције			
	Број трансакција	Износ (у мил. КМ)	Број трансакција	Износ (у мил. КМ)	Број трансакција	Износ (у мил. КМ)	Број трансакција	Износ (у мил. КМ)
31.01.2021	1.577.354	872,2	1.764.088	1.895,1	1.014.146	1.672,7	4.355.588	4.440,0
28.02.2021	1.675.196	932,5	1.877.249	2.177,6	1.135.261	1.968,8	4.687.706	5.079,0
31.03.2021	1.835.443	1.143,1	2.132.219	2.611,6	1.321.157	2.183,3	5.288.819	5.937,9
30.04.2021	1.797.925	1.099,6	2.121.942	2.556,9	1.258.528	2.398,3	5.178.395	6.054,7
31.05.2021	1.802.095	1.193,4	1.629.276	1.969,6	1.198.100	1.751,1	4.629.471	4.914,2
30.06.2021	1.859.893	1.239,8	2.215.036	2.548,6	1.397.247	2.363,3	5.472.176	6.151,7
31.07.2021	1.872.442	1.421,5	2.280.043	2.637,3	1.425.591	2.347,6	5.578.076	6.406,3
31.08.2021	1.792.051	1.494,6	2.221.167	2.595,2	1.357.258	2.551,7	5.370.476	6.641,5
30.09.2021	1.777.804	1.316,4	2.216.752	2.523,2	1.361.186	2.386,1	5.355.742	6.225,7
31.10.2021	1.770.006	1.328,6	2.234.532	2.537,2	1.353.560	2.308,9	5.358.098	6.174,7
30.11.2021	1.762.187	1.358,5	2.234.428	2.746,8	1.381.202	2.424,8	5.377.817	6.530,1
31.12.2021	1.854.898	1.566,2	2.444.599	3.184,0	1.513.888	2.904,5	5.813.385	7.654,8
УКУПНО	21.377.294	14.966,4	25.371.331	29.983,1	15.717.124	27.261,1	62.465.749	72.210,6

Укупан број обављених готовинских платних трансакција у 2021. године износио је 21,4 милиона трансакција, укупне вриједности 15 милијарди КМ. У односу на исти период 2020. године, број извршених готовинских платних трансакција већи је за 2,4%, док је вриједност готовинских платних трансакција већа за 21,3%.

Укупан број обављених унутарбанкарских платних трансакција у 2021. години износио је 25,4 милиона трансакција, укупне вриједности 30 милијарди КМ. У односу на исти период 2020. године, број извршених унутарбанкарских платних трансакција, као и вриједност истих је повећана за 8,9%. У међубанкарском платном промету извршено је укупно 15,7 милиона платних трансакција, чија је укупна вриједност износила 27,3 милијарди КМ. У односу на 2020. годину број извршених међубанкарских платних трансакција већи је за 10,6%, док је вриједност трансакција већа за 16%.

Табела 39: Девизни платни промет (противвриједност у КМ)

Период	Одлив		Прилив		Укупно	
	Број трансакција	Износ (у мил. КМ)	Број трансакција	Износ (у мил. КМ)	Број трансакција	Износ (у мил. КМ)
1	2	3	4	5	6=2+4	7=3+5
01.01.-31.12.2021.	223.423	5.986,2	647.404	6.695,1	870.827	12.681,3

Укупна вриједност обављених трансакција (одлив/плаћање) према иностранству у 2021. години износила је 6 милијарди КМ (противвриједност у КМ), што је за 61,6% више у односу на исти период 2020. године, док је укупна вриједност обављених трансакција (прилив/наплата) из иностранства износила 6,7 милијарди КМ (противвриједност у КМ), што је за 73,4% више у односу на исти период 2020. године. Од укупне вриједности извршених платних трансакција, учешће прилива из иностранства износи 52,8%, док се на одливе према иностранству односи 47,2%.

Табела 40: Мјењачки послови банака (противвриједност у КМ)

Период 01.01.-31.12.2021.	Откуп		Продаја	
	Број трансакција	Износ (у мил. КМ)	Број трансакција	Износ (у мил. КМ)
EUR	825.350	806,9	110.794	353,9
Остале валуте	128.532	93,2	57.029	45,0
Укупно	953.882	900,1	167.823	398,9

Укупна вриједност обављених мјењачких послова откупа валуте (противвриједност у КМ) у банкама у 2021. години, износила је 900,1 милион КМ, што је за 18% више у односу на исти период 2020. године, док је укупна вриједност продате валуте (противвриједност у КМ) износила 398,9 милиона КМ, што је за 14,8% више у односу на исти период 2020. године.

Поред извјештаја о извршеним мјењачким пословима банака, достављени су и извјештаји о извршеним мјењачким пословима овлашћених мјењача са којима банке имају закључен уговор о обављању мјењачких послова. Овлашћени мјењачи су у 2021. години извршили откуп валуте (противвриједност КМ) у укупном износу од 2,3 милијарде КМ, што је за 101,6% више у односу на исти период 2020. године, док су у истом периоду продали валуте (противвриједност КМ) у укупном износу од 85,9 милиона КМ, што је за 90,9% више у односу на исти период 2020. године.

У периоду 01.01.-31.12.2021. године, Агенција је путем посредног и непосредног надзора банака, вршила надзор усклађености пословања банака у дијелу обављања унутрашњег платног промета и девизног пословања. Надзор је обављен уз досљедну примјену Приручника за надзор усклађености пословања банака у платном промету.

На основу извршеног надзора, те стања банака у овом извјештајном периоду, може се закључити да је функционисање платног промета у банкарском сектору Републике Српске успјешно настављено. Надзором у банкама нису утврђене значајније неусклађености у пословању везано за унутрашњи платни промет и девизно пословање.

6 ПРЕПОРУКЕ ЗА БАНКАРСКИ СЕКТОР

Полазећи од основног задатка Агенције да чува и јача стабилност банкарског сектора Републике Српске и да обезбиједи законито пословање банака, активности Агенције у наредном периоду односиће се првенствено на наставак континуираног надзора банака, са посебним акцентом на:

- надзор и праћење кредитног ризика, ризика ликвидности, с посебним освртом на оцјену система управљања у банци и провјеру адекватности ECL и управљања кредитним и ликвидносним ризицима;
- континуирани надзор, посебно банака са значајним учешћем на тржишту, јер је у истим концентрисан најзначајнији дио штедње и других депозита, а све у циљу што ефикасније заштите депонената и очувања финансијске стабилности;
- праћење ефеката посебних мјера које је прописала Агенција Одлуком о привременим мјерама за ублажавање негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем „COVID-19“, анализом извјештаја које су банке дужне достављати Агенцији;
- праћење реализације планова капитала и инсистирању на капиталном јачању, гдје се оцијени за потребно, у смислу постизања што адекватнијих капиталних захтјева, те адекватно покриће кредитног, оперативног, тржишног ризика и каматног ризика у банкарској књижи;
- провођење тестирања отпорности на стрес, с циљем боље оцјене ризика у свакој банци и благовременог предузимања потребних мјера;
- надзор заштите права корисника финансијских услуга;
- надзор платног промета и праћење висине обрачунатих накнада за услуге платног промета и других трошкова које банке наплаћују за вршење услуга;
- надзор активности на спречавању прања новца и финансирања тероризма, те у том смислу унапређивање сарадње са другим надлежним институцијама.

Поред спровођења активности на континуираном надзору, Агенција ће радити на:

- стручном усавршавању властитих кадрова и јачању капацитета за вршење ефикасног надзора над банкама, те даљем континуираном унапређењу информационог система;
- континуираном праћењу промјена у законској регулативи Европске уније (базелски принципи, европске директиве, међународни рачуноводствени стандарди и сл.) и преузимању у наше законодавство с циљем постизања што веће еквивалентности са европском регулативом;
- даљем унапређивању и успостављању сарадње са надзорним тијелима других земаља, нарочито из земаља чије банке имају акционарска учешћа у банкама из Републике Српске;
- унапређивању сарадње и размјене информација са ЕЦБ-ом и ЕВА-ом, као и другим међународним финансијским институцијама с циљем развоја супервизорских пракси и усклађивања регулативе;
- наставку и унапређењу сарадње са спољним ревизорима;
- активном учествовању у раду Комитета за координацију финансијског сектора Републике Српске;
- наставку и унапређењу сарадње са Удружењем банака БиХ с циљем унапређења пословања банака, усклађености њиховог пословања са прописима и захтјевима тржишта;
- наставку активности на провођењу USAID FINRA пројекта, ESCB пројекта, као и других пројеката у вези са унапређењем регулаторног и супервизорског оквира у сарадњи са Свјетском банком и Међународним монетарним фондом.

Због посебне улоге и значајног учешћа које банке имају у финансијском систему, достигнути ниво развијености и стабилност банкарског сектора у условима изазваним негативним посљедицама пандемије, могу значајно да утичу на побољшање прилика у укупном привредном систему. У наредном периоду, од банака се очекује да своје активности усмјере на:

- адекватну кредитну подршку привреди и становништву уз примјену посебних мјера и ограничења прописаних од стране Агенције, с циљем опоравка од негативних посљедица пандемије;
- у већој мјери кориштење Гарантног фонда Републике Српске и осталих погодности које су надлежни органи усвојили у Републици Српској, с циљем ублажавања негативних посљедица пандемије;
- адекватно управљање и дневно и унутардневно праћење ликвидности;
- обезбјеђење раста и већег учешћа дугорочних извора финансирања;
- адекватно управљање нивоом доспјелих потраживања, а посебно некавалитетних кредита, те додатне активности за ефикаснију наплату и унапређење система раног препознавања погоршања квалитета кредитног портфолија;
- унапређење властитих система управљања ризицима, прије свега кредитним ризиком и ризиком ликвидности;
- адекватно управљање ECL за ставке биланса и ванбиланса и јачање информационе подршке за наведене активности;
- побољшање управљања активом;
- јачање система унутрашњих контрола и успостављање ефикасних контролних функција;
- успостављање и унапређење стрес тестова и њихову примјену у креирању пословне политике;
- унапређење ICAAP-а и ILAAP-а у складу са новим регулаторним захтјевима;
- развој политика и процедура за адекватно управљање ризицима којима су банке изложене у свом пословању;
- даље унапређење обављања платног промета и досљедну примјену политика и процедура за спречавање прања новца и финансирања тероризма;
- ревидирање властитих планова за ванредне ситуације и планова опоравка;
- свеобухватније информисање и адекватну едукацију с циљем боље заштите корисника финансијских услуга;
- кадровско јачање и стручно оспособљавање радника с циљем квалитетнијег и свеобухватнијег задовољавања потреба клијената банке;
- јачање информационих система и подршке при изради извјештаја, те сигурности информационих система;
- јачање заштите и развој нових процедура за електронско пословање и рад са клијентима на даљину.

III СЕКТОР МИКРОКРЕДИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА (МКО)

1 СТРУКТУРА МКО

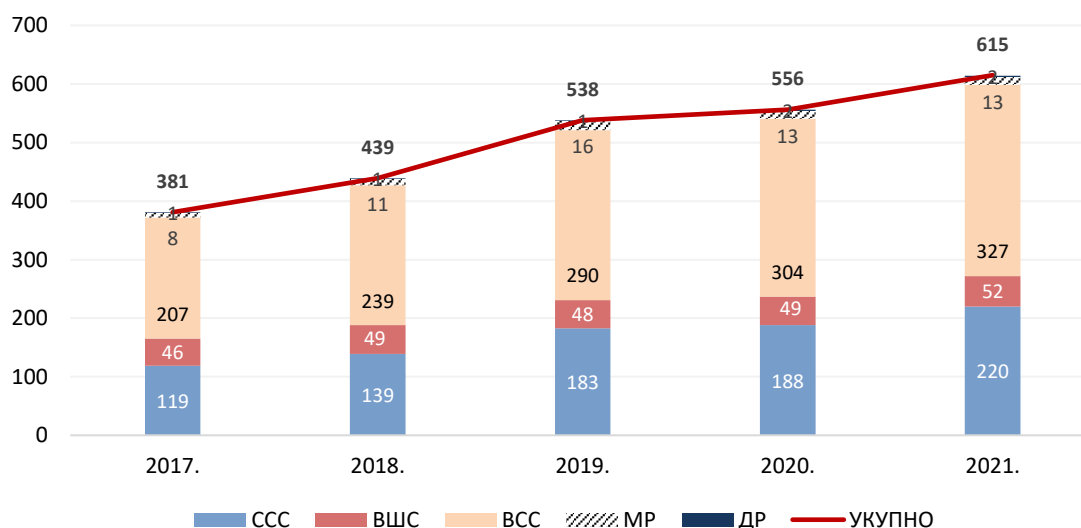
Микрокредитни сектор Републике Српске са 31.12.2021. године чинило је 13 МКО, које су пословале из сједишта МКО и преко 159 организационих дијелова (40 филијала и 119 осталих организационих дијелова), а односи се на 11 микрокредитних друштава (у тексту: МКД) и 2 микрокредитне фондације (у тексту: МКФ). У јануару 2021. године 1 МКД одузета је дозвола за рад на захтјев истог.

У Републици Српској са 31.12.2021. године пословао је и 121 организациони дио МКО (5 филијала и 116 осталих организационих дијелова) у оквиру 9 МКО (7 МКФ и 2 МКД) чије је сједиште у Федерацији БиХ. Финансијски показатељи пословања ових организационих дијелова су укључени у билансе матичних МКО.

1.1 Кадрови

МКО са сједиштем у Републици Српској са 31.12.2021. године су укупно запошљавале 615 радника и у односу на крај 2020. године евидентно је повећање броја запослених за 11% или за 59 радника (4 МКД чине 83% укупног броја запослених у МКО из Републике Српске).

Графикон 34: Квалификациона структура запослених у МКО Републике Српске (2017 –2021)

Квалификациона структура и укупан број запослених у МКО из Републике Српске у великој мјери зависи од структуре и броја запослених у највећем МКД које запошљава 353 радника, што чини 57,4% од укупно запослених у МКО из Републике Српске (са крајем 2020. године запошљавало је 326 радника или 58,6% укупно запослених).

Организациони дијелови МКО који послују у Републици Српској, а чије је сједиште у Федерацији БиХ, са 31.12.2021. године су запошљавали укупно 339 радника или 35,5% од укупно 954 запослених у микрокредитном сектору Републике Српске (са 31.12.2020. године исти су запошљавали 342 радника или 38,1% од укупно 898 запослених у микрокредитном сектору Републике Српске). Квалификациону структуру запослених у овим организационим дијеловима чини висока стручна спрема (46%), средња стручна спрема (41%), виша стручна спрема (11%) и звање магистра (2%).

Актива по запосленом на нивоу МКО са сједиштем у Републици Српској износи 774,2 хиљаде КМ (са 31.12.2020. године износила је 770,9 хиљада КМ), те је на приближно истом нивоу као и са крајем 2020. године.

2 ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА МКО

Функцију надзора МКО Агенција обавља надзором на лицу мјеста у МКО (непосредни надзор) и анализом извјештаја које МКО достављају Агенцији (посредни надзор), сходно законским прописима и подзаконским актима Агенције.

Извјештајну основу чине квартални извјештаји о билансу стања, капиталу, кредитима, резервама за кредитне губитке, резултатима пословања и други извјештаји и информације о појединим сегментима пословања, те мјесечни извјештаји о просјечним пондерисаним каматним стопама.

2.1. Биланс стања МКО

У сљедећој табели је приказан биланс стања МКО са 31.12.2020. и 31.12.2021. године.

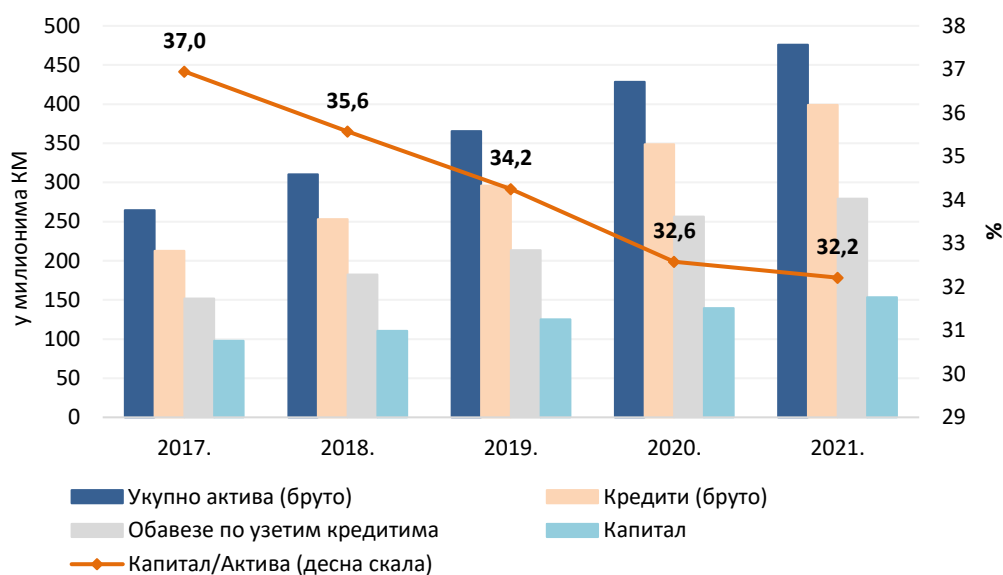
Табела 41: Биланс стања МКО											000 КМ
О П И С	2020.					2021.					Индекс
	МКД	%	МКФ	%	Укупно	МКД	%	МКФ	%	Укупно	
АКТИВА (ИМОВИНА)											
1. Новчана средства	30.985	7	465	10	31.423	27.548	6	319	9	27.867	89
2. Пласмани банкама	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Кредити (брuto)	345.046	81	3.704	81	348.750	396.010	84	3.223	84	399.233	114
4. Пословни простор и остала фиксна актива	3.719	1	128	3	3.847	3.966	1	89	2	4.055	105
5. Дугорочне инвестиције	36.112	9	-	-	36.112	36.112	7	-	-	36.112	100
6. Остала актива	8.260	2	253	6	8.513	8.648	2	203	5	8.851	104
7. Укупно актива (брuto) (1+2+3+4+5+6)	424.095	100	4.550	100	428.645	472.284	100	3.834	100	476.118	111
8. Резерве (8а.+8б.)	8.545		145		8.690	7.230		102		7.332	84
8а. Резерве на ставку кредита	6.109		136		6.245	5.729		95		5.824	93
8б. Резерве на остале ставке активе осим кредита	2.436		9		2.445	1.501		7		1.508	62
9. Укупно актива (нето: 7.-8.)	415.550		4.405		419.955	465.054		3.732		468.786	112
ПАСИВА (ОБАВЕЗЕ)											
10. Обавезе по узетим кредитима	254.889	61	1.461	33	256.350	278.113	60	1.277	34	279.390	109
11. Остала пасива	22.090	5	1.884	43	23.974	34.999	7	1.033	28	36.032	150
12. Укупно капитал/улог	138.571	34	1.060	24	139.631	151.942	33	1.422	38	153.364	110
13. Укупно пасива (обавезе и капитал) (10+11+12)	415.550	100	4.405	100	419.955	465.054	100	3.732	100	468.786	112
14. Ванбилансна евиденција	59.339		133		59.472	68.269		215		68.484	115

2.1.1. Актива МКО

Раст укупне активе (брuto) МКО са сједиштем у Републици Српској по стопи од 11% или у износу од 47,5 милиона КМ резултат је зачакљивијег номиналног раста укупних кредита у износу од 50,5 милиона КМ или по стопи од 14% (исти чине 84% укупне активе) и истовременог смањења новчаних средстава у износу од 3,6 милиона КМ или по стопи од 11% (иста чине 6% укупне активе), док повећање остале активе (2% укупне активе) за 0,3 милиона КМ или за 4% и повећање пословног простора и остале фиксне активе (1% укупне активе) за 0,2 милиона КМ или за 5% нема значајног утицаја на раст укупне активе у овом извјештајном периоду. Вриједност дугорочних инвестиција (улагање највећег МКД у акционарски капитал банке) је на истом нивоу као и са стањем на дан 31.12.2020. године (7% укупне активе).

Раст кредитне активности евидентан је код осам МКД и то код пет МКД са растом по стопи која се кретала у распону од 12% до 17%, код два МКД са растом по стопи од 32% и 49% и код једног МКД по стопи од 159% (исто је почело са радом у мају 2020. године), док је код два МКД евидентан пад по стопи од 1%. Вриједност кредитног портфолија код једног МКД је на приближно истом нивоу као са крајем 2020. године. Раст кредита код МКФ евидентан је код једне МКФ са растом по стопи од 51%, док је кредитни портфолио код једне МКФ мањи за 30% у односу на стање са крајем 2020. године. У укупном расту кредита МКО у односу на крај 2020. године, највеће МКД чини 70% укупног раста кредита.

Графикон 35: Позиције биланса стања МКО Републике Српске (2017 –2021)

Према структури остале aktive (8,8 милиона КМ или 2% укупне aktive) најзначајније је учешће осталих потраживања у износу од 2,7 милиона КМ или 30% остале aktive (нето имовина са правом коришћења – закуп пословног простора, пролазни и привремени рачуни везано промјене по трансакционим рачунима и др.), затим потраживања по каматама (2,3 милиона КМ) и накнадама (0,7 милиона КМ), које укупно чини 33% остале aktive, те активна временска разграничења (2,3 милиона КМ или 26% остале aktive), те средства стечена наплатом потраживања (0,5 милиона КМ или 8% остале aktive) и дати аванси (0,3 милиона КМ или 3% остале aktive).

2.1.2. Пасива МКО

У структури пасиве, обавезе по узетим кредитима/зајмовима, као основни извор финансирања МКО, износе 279,4 милиона КМ (60% пасиве) и веће су за 23,1 милион КМ или за 9% у односу на стање са крајем 2020. године.

Табела 42: Рочна структура узетих кредита/ зајмова МКО

000 КМ

О П И С	2019.				2020.				2021.				Индекс 2021/ 2020
	МКД	МКФ	Укупно	%	МКД	МКФ	Укупно	%	МКД	МКФ	Укупно	%	
Обавезе по узетим кратк. кред./зајмовима	4.750	64	4.814	2	7.355	768	8.123	3	15.534	939	16.473	6	203
Обавезе по узетим дуг. кред./зајмовима	208.128	555	208.683	98	247.534	693	248.227	97	262.579	338	262.917	94	106
Укупно	212.878	619	213.497	100	254.889	1.461	256.350	100	278.113	1.277	279.390	100	109

У укупним обавезама по узетим кредитима/зајмовима најзначајнији кредитори микрокредитног сектора Републике Српске су: стране међународне финансијске институције са учешћем од 67% (97% обавеза према поменутиим инвеститорима односи се на највеће МКД), затим домаће банке са учешћем од 21%, фондови ИРБ РС са учешћем од 3%, остали страни инвеститори са учешћем од 4% и остали извори финансирања (зајмови од правних и физичких лица) са учешћем од 5% у укупним обавезама по узетим кредитима/зајмовима.

Остала пасива износи 36 милиона КМ или 8% пасиве са растом по стопи од 50% или у износу од 12,1 милион КМ у односу на стање са крајем 2020. године, а углавном због повећања „осталих обавеза“ (28% остале пасиве или 9,9 милиона КМ) за 149% или за 5,9 милиона КМ услед формирања обавеза за исплату дивиденди из нераспоређене добити из претходних година, које износе 5,3 милиона КМ

или 53% осталих обавеза. Такође, у осталој пасиви евидентан је пораст и обавеза по основу емисије ХоВ за 27% или за 2,5 милиона КМ (обвезнице 33% остале пасиве емитоване од стране шест МКД и једне МКФ у укупном износу од 11,9 милиона КМ), затим пасивних временских разграничења за 26% или за 1,8 милиона КМ (25% остале пасиве или 9 милиона КМ), те обавеза по основу камата и накнада на узете кредите/зајмове за 54% или за 1 милион КМ (8% остале пасиве или 2,9 милиона КМ), док су обавезе према запосленима и по основу пореза и доприноса на зараде (6% остале пасиве или 2,3 милиона КМ) веће за 51% или за 0,7 милиона КМ, а све у односу на сање са крајем 2020. године.

Ванбилансна евиденција извјештајно исказана код свих МКО са стањем на дан 31.12.2021. године износи 68,5 милиона КМ и иста је већа за 15% или за 9 милиона КМ (утицај раста кредита и њима припадајућих камата и накнада са кашњењем у отплати преко 180 дана за 14% или за 6,3 милиона КМ и раста потенцијалних обавеза по основу неискориштених средстава по закљученим уговорима о оквирном или револвинг кредиту за 20% или за 2,7 милиона КМ). Према структури ове позиције извјештајно исказани кредити МКО са кашњењем у отплати преко 180 дана укупно износе од 29,2 милиона КМ или 42% укупне ванбилансне евиденције, затим потраживања за камату/накнаду са кашњењем у отплати преко 180 дана у износу од 5,1 милион КМ или 7% укупне ванбилансне евиденције (једно МКД чини 80% поменутих потраживања), потраживања по основу затезне камате и остали трошкови по кредитима у укупном износу од 18 милиона КМ или 27% укупне ванбилансне евиденције, потенцијалне обавезе за неповучена средства из оквирних кредита одобрених клијентима МКО у износу од 8,1 милион КМ или 12% ванбиланса (једно МКД), потенцијалне обавезе по закљученим уговорима са банкама по основу неискориштених средстава из оквирних или револвинг кредита (пет МКД и једна МКФ) у износу од 8,1 милион КМ или 12% укупне ванбилансне евиденције.

2.2. Капитал МКО (капитал МКД и улози МКФ)

Укупни капитал/улог МКО износи 153,4 милиона КМ или 33% пасиве и већи је за 13,7 милиона КМ или за 10% у односу на стање са 31.12.2020. године, углавном као резултат значајнијег утицаја раста нераспоређене добити МКД у укупном износу од 15,2 милиона КМ или по стопи од 20% (десет МКД) и смањења оснивачког капитала за 1,8 милиона КМ или за 3% (у 2021. години једном МКД са оснивачким улогом у износу од 2,7 милиона КМ одузета дозвола за рад на захтјев истог, док је код два МКД и једне МКФ повећан оснивачки капитал/улог за 0,9 милиона КМ).

Табела 43: Структура капитала / улога МКО

000 КМ

О П И С	2020.					2021.					Индекс 2021/2020
	МКД	%	МКФ	%	Укупно	МКД	%	МКФ	%	Укупно	
Оснивачки капитал/ улог	56.855	41	672	63	57.527	54.974	36	741	52	55.715	97
Емисиона ажиа	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нераспоређена добит	77.330	56			77.330	92.503	61			92.503	120
Вишак прихода над расходима			366	35	366			652	46	652	178
Законске резерве	4.342	3	22	2	4.364	4.417	3	29	2	4.446	102
Остале резерве	44	-	-	-	44	48	-	-	-	48	109
Капитал МКД/ Улог МКФ	138.571	100	1.060	100	139.631	151.942	100	1.422	100	153.364	110

Улози МКФ у укупном износу од 1,4 милиона КМ су већи за 34% или за 0,4 милиона КМ у односу на стање са крајем 2020. године (утицај повећања оснивачког улога код једне МКФ и исказаног вишка прихода над расходима код једне МКФ), те чине 0,93% укупног капитала/улога МКО.

Оснивачки улози двије МКФ укупно су износили 741 хиљаду КМ, те су већи за 10% или за 69 хиљада КМ (повећање оснивачког улога новчаном уплатом једне МКФ) у односу на стање са 31.12.2020. године, а чине свега 0,5% укупног капитала/улога МКО.

Поред оснивачког капитала/улога, значајно учешће у структури капитала МКО чини нераспоређена добит МКД (92,5 милиона КМ или 60,3% укупног капитала/улога) која је већа за 15,2 милиона КМ или

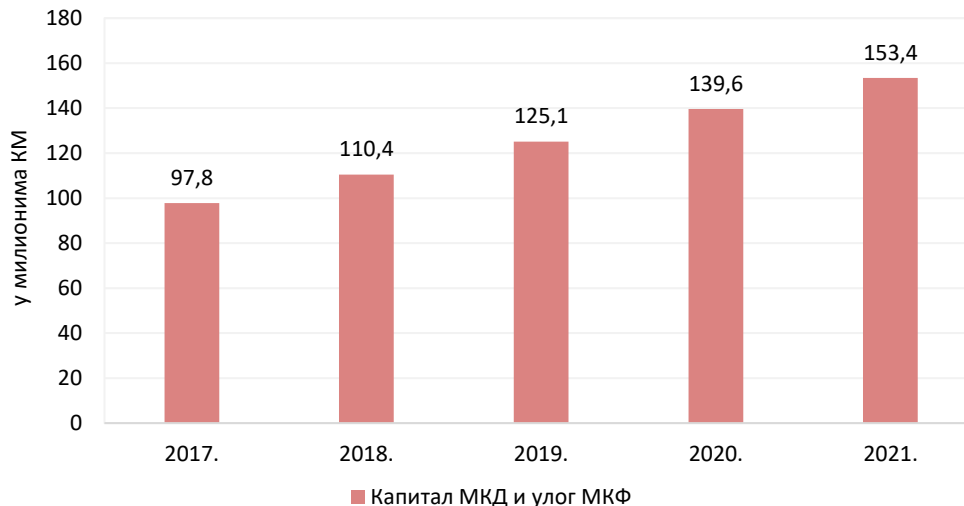
за 20% у односу на стање са 31.12.2020. године. Нераспоређену добит МКД са 31.12.2021. године чини: нераспоређена ревидирана нето добит из претходних година у укупном износу од 74,3 милиона КМ (код шест МКД нето добит је износила 76,1 милион КМ, а код два МКД губитак је укупно износио 1,8 милиона КМ, док су три МКД ревидирану нето добит распоредили у току 2021. године) и извјештајно исказана нето добит МКД са стањем на дан 31.12.2021. године у укупном износу од 18,2 милиона КМ (десет МКД је исказало нето добит у износу од 20,1 милион КМ, а једно МКД је исказало губитак за 2021. годину у износу од 1,9 милиона КМ).

На нивоу МКФ евидентан је нето вишак прихода над расходима у укупном износу од 652 хиљаде КМ (0,4% укупног капитала/улога МКФ) са стопом раста од 78%, који представља ревидирани нето вишак прихода над расходима претходних година у укупном износу од 358 хиљада КМ (вишак прихода над расходима код једне МКФ у износу од 578 хиљада КМ и мањак прихода над расходима код једне МКФ у износу од 220 хиљада КМ) и нето вишак прихода над расходима са стањем на дан 31.12.2021. године у укупном износу од 294 хиљаде КМ (двје МКФ).

Законске резерве (4,4 милиона КМ или 3% укупног капитала/улога МКФ) су веће за 2% у поређењу истих са крајем 2020. године (повећање код пет МКД и једне МКФ), а највећим дијелом (90%) се односе на највећу МКД.

Улагања МКФ у пословни простор и осталу фиксну активу и дугорочне инвестиције укупно износе 40,2 милиона КМ, те су већа за свега 0,2 милиона КМ или за 0,5% у односу на стање поменутих улагања са крајем 2020. године, а чине у просјеку 26,2% укупног капитала/улога МКФ. Прописано ограничење максимално до 50% капитала/улога МКФ са 31.12.2021. године испуњавају све МКФ, осим једног МКД (капитал истог је испод прописаног минималног износа услед исказаног губитка, те је исто предузело активности за повећање оснивачког капитала новчаноном уплатом, као одговор на дати налог Агенције).

Графикон 36: Укупни капитал и улог МКФ Републике Српске (2017 – 2021)

2.3. Квалитет кредитног портфолија

Основна дјелатност МКФ је пласирање микрокредита, углавном грађанима и самосталним предузетницима, као циљаној групи корисника микрокредита (98% кредитног портфолија МКФ).

Укупни бруто кредити МКФ са сједиштем у Републици Српској са стањем на дан 31.12.2021. године износе 399,2 милиона КМ или 84% укупне aktive МКФ са растом по стопи од 14% или у износу од 50,5 милиона КМ у односу на стање са крајем претходне године. Укупни кредити МКД чине 99% бруто кредита МКФ.

Резерве МКФ за потенцијалне кредитне губитке по регулаторном захтјеву чине 1,5% бруто кредита, односно износе 5,8 милиона КМ и упоређујући стање истих са крајем 2020. године евидентно је да

су исте мање за 7% или за 0,4 милиона КМ крајем 2020. године (утицај пада кредита са кашњењем у отплати за 6,5% и истовремени раст кредита без кашњења у отплати за 15%).

Нето кредити, које чине укупни бруто кредити МКО умањени за износ обрачунатих и формираних резерви за кредитне губитке по регулаторном захтјеву, приказани су у сљедећој табели:

Табела 44: Нето кредити МКО Републике Српске							000 КМ
ОПИС	2020.			2021.			Индекс 2021/2020
	МКД	МКФ	Укупно	МКД	МКФ	Укупно	
1. Кредити (бруто)	345.046	3.704	348.750	396.010	3.223	399.233	114
2. Резерве за потенцијалне кредитне губитке	6.109	136	6.245	5.729	95	5.824	93
Нето кредити (1.-2.)	338.937	3.568	342.505	390.281	3.128	393.409	115

Секторска и рочна структура кредита МКО са сједиштем у Републици Српској дата је у сљедећем прегледу:

Табела 45: Секторска и рочна структура кредита МКО									000 КМ
Микрокредити	2020.				2021.				Индекс 2021/2020
	Кратк. кредити	Дуг. кредити	Досп. потр.	Укупно	Кратк. кредити	Дуг. кредити	Досп. потр.	Укупно	
1. Правним лицима									
услугна дјелатност	454	2.164	3	2.621	831	2.941	6	3.778	144
трговина	303	1.383	5	1.691	395	1.423	3	1.821	108
пољопривреда	55	242	-	297	40	224	-	264	89
производња	240	1.150	-	1.390	506	1.379	26	1.911	137
остало	194	348	3	545	341	830	75	1.246	229
Укупно	1.246	5.287	11	6.544	2.113	6.797	110	9.020	138
2. Физичким лицима									
услугна дјелатност	1.564	41.780	72	43.416	1.283	47.229	130	48.642	112
трговина	607	8.223	13	8.843	590	8.834	16	9.440	107
пољопривреда	4.561	87.089	120	91.770	4.627	88.896	100	93.623	102
производња	277	5.153	6	5.436	159	5.205	33	5.397	99
стамбене потребе	349	14.478	49	14.876	424	17.707	37	18.168	122
остало	23.791	150.566	3.508	177.865	21.425	191.920	1.598	214.943	121
Укупно	31.149	307.289	3.768	342.206	28.508	359.791	1.914	390.213	114
Укупно (1.+2.)	32.395	312.576	3.779	348.750	30.621	366.588	2.024	399.233	114

Према рочној структури кредита доминантно је учешће дугорочних кредита који чине 91,8% укупних кредита и износе 366,6 милиона КМ, те су већи за 17% или за 54 милиона КМ у односу на стање са крајем 2020. године. Краткорочни кредити (са доспјелим потраживањима) чине 8,2% укупних кредита и износе 32,6 милиона КМ са падом по стопи од 9,8% или у износу од 3,5 милиона КМ (са 31.12.2020. године износили су 36,2 милиона КМ или 10,4% укупних кредита).

Према секторској структури, кредити правних лица чине 2% укупних кредита са растом по стопи од 38% или у износу од 2,5 милиона КМ, док су кредити пласирани физичким лицима (укључени и мали предузетници) већи за 48 милиона КМ са растом по стопи од 14% и са учешћем у укупним кредитима од 98%, а све у односу на стање са крајем 2020. године.

У укупним кредитима МКО према структури гранске концентрације и даље су највише заступљени кредити пласирани за остале намјене (кредити за пензионере, финансирање опште потрошње физичких лица, готовински ненамјенски кредити, робни кредити и слично) са учешћем у укупним кредитима од 54% са растом по стопи од 21%. Такође, евидентан је и раст кредита за финансирање пољопривреде (24% укупних кредита) по стопи од 2%, услужних дјелатности (13% укупних кредита) по стопи од 14%, затим стамбених потреба грађана (5% укупних кредита) по стопи од 22%, те трговинске дјелатности (3% укупних кредита) по стопи од 7% и производње (3% укупних кредита) по стопи од 7%, а све у односу на стање са крајем 2020. године.

Доспјела потраживања МКО укупно износе 2 милиона КМ или 0,51% укупних кредита са падом по стопи од 46% или у износу од 1,7 милиона КМ (значајнији пад доспјелих потраживања код једног МКД) у односу на крај 2020. године (са 31.12.2020. године износила су 3,8 милиона КМ или 1,08% укупних кредита МКО) и углавном се односе на доспјела потраживања од физичких лица (94,6%

укупних доспјелих потраживања). Доспјела потраживања два МКД са 31.12.2021. године чине 78,3% укупних доспјелих потраживања МКО.

Кредити МКО из Републике Српске пласирани повезаним лицима укупно износе 129 хиљада КМ (власницима и вишем руководству) и већи су за 108 хиљада КМ од стања истих са крајем претходне године, а односе се на два МКД.

Кредити организационих дијелова МКО са сједиштем у Републици Српској који послују у Федерацији БиХ (четири МКД са 55 организационих дијелова) са стањем на дан 31.12.2021. године укупно износе 136,7 милиона КМ или 34,2% укупних кредита МКО са сједиштем у Републици Српској, са стопом раста од 14,6% (31.12.2020. године пласирали су укупно 119,3 милиона КМ или 34,2% укупних кредита МКО) и укључени су у билансе МКО са сједиштем у Републици Српској.

Кредити организационих дијелова МКО који послују у Републици Српској, а чије је сједиште у Федерацији БиХ са стањем на дан 31.12.2021. године укупно износе 182,1 милион КМ или 31,3% укупних кредита микрокредитног сектора Републике Српске (581,3 милиона КМ), те су већи за 6% или за 10 милиона КМ од стања истих са 31.12.2020. године (172,1 милиона КМ или 33% укупних кредита микрокредитног сектора Републике Српске).

Табела 46: Секторска и рочна структура укупних кредита организационих дијелова МКО са сједиштем у ФБиХ, а које послују у РС 000 КМ

Микрокредити	2020.				2021.				Индекс 2021/ 2020
	Кратк. кредити	Дуг. кредити	Досп. потр.	Укупно	Кратк. кредити	Дуг. кредити	Досп. потр.	Укупно	
1. Правним лицима									
услугне дјелатности	52	1.739	1	1.792	31	1.765	18	1.814	101
трговина	15	435	2	452	7	596	1	604	134
пољопривреду	6	124	-	130	-	67	-	67	52
производњу	5	491	-	496	-	711	-	711	143
остало	3	22	-	25	-	8	-	8	32
Укупно	81	2.811	3	2.895	38	3.147	19	3.204	111
2. Физичким лицима									
услугне дјелатности	990	29.284	54	30.328	528	18.959	66	19.553	64
трговина	138	2.416	4	2.558	99	1.822	7	1.928	75
пољопривреда	2.052	62.989	82	65.123	1.706	61.940	86	63.732	98
производња	110	3.969	5	4.084	78	2.522	12	2.612	64
стамбене потребе	1.190	33.011	54	34.255	910	41.425	47	42.382	124
остало	6.381	26.364	158	32.903	6.128	42.336	197	48.661	148
Укупно	10.861	158.033	357	169.251	9.449	169.004	415	178.868	106
Укупно (1.+2.)	10.942	160.844	360	172.146	9.487	172.151	434	182.072	106

Секторска структура кредита организационих дијелова МКО који послују у Републици Српској, а чије је сједиште у Федерацији БиХ је слична секторској структури кредита МКО са сједиштем у Републици Српској, односно кредити пласирани физичким лицима чине 98,2%, док кредити правних лица чине 1,8% укупних кредита ових организационих дијелова.

Рочна структура кредита организационих јединица МКО са сједиштем у Федерацији БиХ, такође, је слична рочној структури МКО са сједиштем у Републици Српској, односно дугорочни кредити чине 94,6% укупних кредита са растом по стопи од 7%, док краткорочни кредити, у које се укључују и доспјела потраживања (9,9 милиона КМ) чине 5,4% укупних кредита са падом по стопи од 12%, а све у односу на стање са 31.12.2020. године.

Доспјела потраживања пословних јединица МКО са сједиштем у Федерацији БиХ износе 434 хиљаде КМ или 0,24% укупних кредита, те су већа за 20% у односу на стање са крајем претходне године (360 хиљада КМ или 0,21% укупних кредита), а углавном се односе на кредите пласиране физичким лицима (95,6%).

Са становишта гранске концентрације, код кредитног портфолија ових организационих дијелова евидентно је значајније финансирање пољопривреде (35% укупних кредита) са падом по стопи од 2%, затим финансирање осталих намјена (27% укупних кредита) са растом по стопи од 48%, те стамбених потреба (23% укупних кредита) са растом по стопи од 24% и финансирање услужних дјелатности (12% укупних кредита) са падом по стопи од 33%, а све у односу на стање са крајем 2020. године.

Укупан износ микрокредита пласираних физичким лицима за све МКО које послују у Републици Српској са 31.12.2021. године дат је у сљедећој табели:

Табела 47: Укупан износ микрокредита пласираних физичким лицима		000 КМ
О П И С		Износ
1. МКО РС		390.213
минус: пословне јединице МКО РС у ФБиХ		133.032
Укупно 1.		257.181
2. Пословне јединице МКО ФБиХ у РС		178.868
Укупно (1.+2.)		436.049

Кредити које су МКО које послују у Републици Српској пласирале физичким лицима са 31.12.2021. године укупно износе 436 милиона КМ (са 31.12.2020. године износили су 395,4 милиона КМ).

МКО су дужне да сва кредитна и друга потраживања распореде у одређене групе примјеном критеријума броја дана кашњења у отплати и да за сваку групу издвоје резерве за кредитне и друге губитке на терет трошкова пословања.

Код МКО са сједиштем у Републици Српској износ потраживања разврстаних у задане групе по данима кашњења у отплати и обрачунате резерве по тим групама са стањем на дан 31.12.2021. године види се из сљедећег приказа:

Табела 48: Потраживања МКО и одговарајућа резервисања према данима кашњења у отплати									000 КМ
Дани кашњења	Стопе резерви	Износ кредита	Камата		Износ осталих ставки активе	Резервисања			Укупна резервисања
			стопа резервисања	Износ камате		По кредитима	По доспјелим каматама	По осталим ставкама активе	
1	2	3	4	5	6	7=(2x3)/100	8=(4x5)/100	9=(2x6)/100	10=(7+8+9)
0	0%	384.718	0%	102	337	-	-	-	-
1-15	2%	3.749	2%	43	38.805	75	-	776	851
16-30	15%	4.303	100%	58	39	644	58	6	708
31-60	50%	2.256	100%	51	59	1.130	52	30	1.212
61-90	80%	1.156	100%	44	66	924	44	53	1.021
91-180	100%	3.051	100%	186	304	3.051	185	304	3.540
Укупно		399.233		484	39.610	5.824	339	1.169	7.332

Кредити без кашњења износе 384,7 милиона КМ или 96,4% укупних кредита, те су већи за 15,5% или за 51,5 милиона КМ у односу на стање са 31.12.2020. године (333,2 милиона КМ или 95,5% укупних кредита).

Значајнији износ са кашњењем у отплати кредитних обавеза евидентан је код кредита са кашњењем у отплати од 1 до 30 дана у укупном износу од 8 милиона КМ, који чине 2% укупних кредита и мањи су за 4,2% или за 0,4 милиона КМ у односу на стање са крајем претходне године (са 31.12.2020. године исти су износили 8,4 милиона КМ или 2,4% укупних кредита. Кредити са кашњењем у отплати класификовани у групу од 31 до 180 дана (6,5 милиона КМ или 1,6% укупних кредита) биљеже смањење за 0,6 милиона КМ или за 9,3% у односу на стање са 31.12.2020. године, када су износили 7,1 милион КМ или 2% укупних кредита.

Од укупног износа кредита МКО са стањем на дан 31.12.2021. године (399,2 милиона КМ), кредити са кашњењем у отплати од 1 до 180 дана укупно износе 14,5 милиона КМ или 3,6% укупних кредита, те су мањи за 6,5% или за 1 милион КМ у односу на стање са крајем 31.12.2020. године, када су износили 15,5 милиона КМ или 4,5% укупних кредита.

За кредитни портфолио са кашњењем у отплати са 31.12.2021. године обрачунате су резерве за покриће кредитних губитака у укупном износу од 5,8 милиона КМ или 1,5% укупних кредита или 40,1% укупних кредита са кашњењем у отплати од 1 до 180 дана, те су мање за 6,7% у односу на резерве извјештајно исказане са стањем на дан 31.12.2020. године (6,2 милиона КМ или 1,8% укупних кредита или 40,2% укупних кредита у кашњењу са отплатом).

Резерве за потенцијалне губитке по основу потраживања за доспјеле камате са 31.12.2021. године обрачунате су у износу од 339 хиљада КМ или 4,6% укупних резерви, док резерве за потенцијалне губитке по осталим ставкама активе (улагања у хартије од вриједности, новчана средства, унапријед плаћене провизије по уговореним кредитима/зајмовима, средства стечена наплатом потраживања

и др.) износе 1,2 милиона КМ или 15,9% укупних резерви (резерве по осталим ставкама активе два МКД чине 96% истих).

Укупан износ извјештајно исказаних резерви по свим основама је 7,3 милиона КМ са падом по стопи од 15,6% или за 1,4 милиона КМ (са 31.12.2020. године су износиле 8,7 милиона КМ).

Код МКО са сједиштем у Федерацији БиХ које послују у Републици Српској, од укупних кредита (182,1 милион КМ), кредити без кашњења са стањем на дан 31.12.2021. године износе 177,9 милиона КМ или 97,7% укупних кредита. Кредити код којих је евидентно кашњење у отплати од 1 дана до 180 дана укупно износе 4,1 милион КМ или 2,3% укупних кредита, те су мањи за 3,4% или за 148 хиљада КМ у односу на стање истих са 31.12.2020. године (износили су 4,3 милиона КМ или 2,5% укупних кредита).

Укупан износ резерви за кредитне губитке организационих дијелова МКО из Федерације БиХ по свим основама (кредитима и доспјелим каматама) је извјештајно исказан у износу од 1,9 милиона КМ или 1% укупних кредита или 46% кредита са кашњењем у отплати од 1 до 180 дана, те су веће за 16,6% или за 272 хиљаде КМ у односу исказане резерве са крајем 2020. године (1,6 милиона КМ или 0,9% укупних кредита или 38,1% укупних кредита са кашњењем у отплати).

* * * *

У складу са Одлуком о привременим мјерама микрокредитним организацијама за ублажавање негативних економских посљедица узрокованих вирусним обољењем „COVID-19“ прописана је обавеза извјештавања МКО о ефектима реализације посебних мјера (мораторијум, грејс период, продужење крајњег рока за отплату кредита и др.). На основу достављених извјештаја од стране МКО са сједиштем у Републици Српској и организационих дијелова МКО са сједиштем у Федерацији БиХ који послују у Републици Српској, МКО су за примјену свих посебних мјера са стањем на дан 31.12.2021. године одобриле 10.900 захтјева клијената из Републике Српске у укупном износу од 51,7 милиона КМ, што представља 11,6% стања укупних кредита пласираних клијентима из Републике Српске (са 31.12.2021. године исти су износили 444,6 милиона КМ). Од укупног броја одобрених партија са 31.12.2021. године, број активних партија кредита са посебним мјерама је 3.467 партија, чије стање на дан 31.12.2021. године износи 16,4 милиона КМ (17% мораториј, 17% грејс период и 66% остале посебне мјере), што чини 3,7% стања укупних кредита пласираних клијентима из Републике Српске.

* * * *

Према извјештајима МКО са сједиштем у Републици Српској у периоду 01.01-31.12.2021. године 310 јемаца/судужника је отплатио 271 хиљаду КМ³⁹ за 300 корисника кредита физичких лица или 0,22% од укупно 135.055 партија кредита физичких лица. На највећу МКД односи се 250 јемаца/судужника који су отплатили 201 хиљаду КМ за 241 корисника кредита, што чини 0,33% укупног броја партија кредита исте МКД. На нивоу МКО Републике Српске у периоду од 01.01-31.12.2020. године 237 јемаца/судужника су отплатили укупно 228 хиљада КМ⁴⁰ за 227 корисника кредита физичких лица или 0,16% од укупно 140.429 партија кредита физичких лица.

Према извјештајима МКО са сједиштем у Републици Српској, сходно Одлуци о ближим условима и начину поступања МКО по приговору клијената („Службени гласник Републике Српске“ број 58/10), у овом извјештајном периоду клијенти три МКД поднијели су укупно 50 приговора (1 приговор јемца/судужника, 1 приговор по основу обрачуна камате и 48 приговора по осталим основама) од чега је 45 приговора ријешено у корист клијената, 3 приговора су негативно ријешена, а 2 приговора су у процесу рјешавања.

³⁹ У износ отплате на терет јемаца/судужника су укључене све отплате јемаца умјесто дужника у извјештајном периоду, било да се ради о отплати једне или неколико рата или преузимању континуиране отплате кредита.

⁴⁰ У износ отплате на терет јемаца/судужника су укључене све отплате јемаца умјесто дужника у извјештајном периоду, било да се ради о отплати једне или неколико рата или преузимању континуиране отплате кредита.

2.4. Пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе

Просјечне пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе рачунају се на нове пласиране кредите у току календарског мјесеца, а односе се на овај извјештајни период.

Просјечне пондерисане номиналне и ефективне каматне стопе МКО са сједиштем у Републици Српској и пословних јединица МКО са сједиштем у Федерацији БиХ који послују у Републици Српској за 2020. годину и 2021. годину дате су у сљедећој табели:

Табела 49: Просјечне пондерисане каматне стопе МКО

%

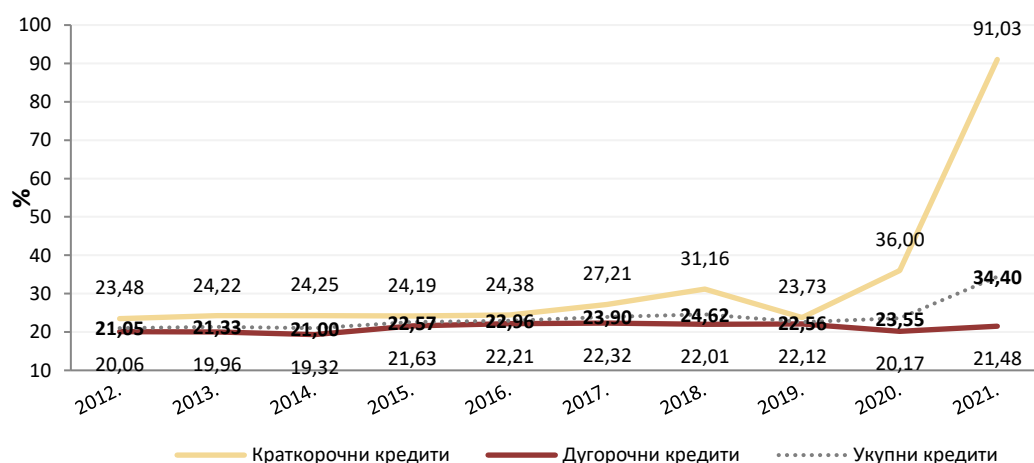
О П И С	2020				2021			
	МКО РС		Јединице МКО ФБиХ у РС		МКО РС		Јединице МКО ФБиХ у РС	
	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС	НКС	ЕКС
1. Краткорочни кредити								
услугне дјелатности	15,41	25,33	21,41	27,52	16,49	28,43	21,28	29,01
трговина	15,99	27,04	21,22	28,20	14,49	25,72	19,15	25,71
пољопривреда	16,45	19,65	20,50	25,60	16,32	19,98	21,32	26,40
производња	14,91	22,21	20,67	26,84	13,50	30,04	20,53	27,81
стамбене потребе	19,83	29,22	20,73	24,94	19,13	28,32	20,97	27,26
остало	14,56	40,27	19,49	30,66	14,85	114,43	19,49	28,48
Пондерисане каматне стопе на краткорочне кредите	14,95	36,00	20,03	28,74	15,18	91,03*	20,02	28,01
2. Дугорочни кредити								
услугне дјелатности	15,53	17,98	18,15	20,66	16,18	18,96	18,22	21,88
трговина	14,70	16,79	18,03	20,93	15,70	18,19	15,45	18,50
пољопривреда	14,64	16,58	17,79	20,39	15,51	17,68	18,01	20,39
производња	14,89	16,93	18,34	20,70	15,63	18,06	17,10	20,29
стамбене потребе	18,59	23,07	19,01	21,87	18,04	22,19	19,15	22,28
остало	18,08	22,51	21,34	26,74	18,08	23,35	20,48	25,45
Пондерисане каматне стопе на дугорочне кредите	16,74	20,17	18,79	21,95	17,26	21,48	19,09	22,63
Пондерисане каматне стопе на укупне кредите	16,36	23,55	18,96	22,92	16,88	34,40*	19,21	23,33

НКС = номиналне каматне стопе

ЕКС = ефективне каматне стопе

* када се из обрачуна просјечне пондерисане ЕКС искључе краткорочни кредити једног МКД са појединачним износом кредита до 400 КМ и са роком отплате до 3 мјесеца, просјечна пондерисана ЕКС на краткорочне кредите износи 23,58%, а просјечна пондерисана ЕКС на укупне кредите износи 21,84%

Графикон 37: Кретање просјечне пондерисане ЕКС МКО Републике Српске (2012 – 2021)

Просјечна пондерисана ЕКС на укупне кредите МКО из Републике Српске у овом извјештајном периоду је већа за 10,85 процентних поена у односу на просјечну пондерисану ЕКС 2020. године. У 2021. години је евидентно значајније повећање просјечне пондерисане ЕКС на укупне краткорочне кредите и то за 55,03 процентних поена у односу на пондерисани просјек 2020. године (утицај значајног повећања просјечне пондерисане ЕКС на краткорочне кредите пласиране за остале намјене код једног МКД за кредите појединачног износа до 400 КМ и са уговореним роком отплате

од 31 дан до 3 мјесеца), а у исто вријеме је повећана и просјечна пондерисана ЕКС на дугорочне кредите и то за 1,31 процентни поен у односу на пондерисани просјек 2020. године.

Организациони дијелови МКО из Федерације БиХ који послују у Републици Српској у 2021. години су повећали просјечну пондерисану ЕКС на укупне кредите за 0,41 процентни поен у односу на пондерисани просјек за 2020. годину.

Просјечна пондерисана ЕКС на укупне кредите код МКО из Републике Српске, у периоду од 01.01. до 31.12.2021. године, код једанаест МКО је била испод просјечне пондерисане ЕКС на укупне кредите МКО из Републике Српске, тако да је код двије МКО иста исказана по стопи од 19,26% и 19,54%, код четири МКО кретала се у распону од 21,52% до 23,63%, код три МКО кретала се у распону по стопи од 26,63% до 29,15%, а двије МКО су исту исказале по стопи од 33,19% и 33,47%. Двије МКО, у овом извјештајном периоду, су исказале просјечну пондерисану ЕКС изнад просјечне пондерисане ЕКС на укупне кредите МКО из Републике Српске, односно једна МКО је исту исказала по стопи од 38,24%, а једна МКО је просјечну пондерисану ЕКС на укупне кредите исказала по стопи од 259,33% (утицај краткорочних кредита појединачног износа до 400 КМ са роком отплате од 31 дан до 3 мјесеца).

Код организационих дијелова МКО из Федерације БиХ који послују у Републици Српској просјечна пондерисана ЕКС на укупне кредите, у овом извјештајном периоду, код четири МКО је била испод просјечне пондерисане ЕКС на укупне кредите ових организационих дијелова, односно иста је код наведених МКО исказана по стопи која се кретала у распону од 20,39% до 22,93%. Пет МКО су исказале просјечну пондерисану ЕКС изнад просјечне пондерисане ЕКС на укупне кредите истих, те је код четири МКО иста исказана по стопи која се кретала у распону од 26,03% до 28,54%, док је једна МКО исту исказала по стопи од 76,77% (утицај кредита просјечног износа до 1.000 КМ са роком отплате до 12 мјесеци).

2.5. Биланс успјеха

Микрокредитни сектор Републике Српске са 31.12.2021. године исказао је позитиван финансијски резултат у износу од 18,5 милиона КМ са растом по стопи од 49% или у износу од 6,1 милион КМ у односу на исти период 2020. године, углавном као резултат значајнијег раста прихода од камата и накнада по основу кредита пласираних од стране МКД у износу од 7,8 милиона КМ или по стопи од 12%, те истовременог смањења трошка регулаторних резерви за кредитне губитке МКД за 2,1 милион КМ или за 27%.

Структура биланса успјеха МКО Републике Српске је приказана у сљедећој табели:

Табела 50: Биланс успјеха МКО сектора Републике Српске									000 КМ
О П И С	2020.				2021.				Индекс 2021/2020
	МКД	МКФ	Укупно	%	МКД	МКФ	Укупно	%	
ПРИХОДИ									
Приходи од камата и слични приходи	63.551	911	64.462	98	71.396	1.044	72.440	98	112
Оперативни приходи	894	64	958	2	1.058	17	1.075	1	112
Ванредни приходи	451	-	451	1	342	268	610	1	135
1. УКУПНИ ПРИХОДИ	64.896	975	65.871	100	72.796	1.329	74.125	100	113
РАСХОДИ									
Расходи по каматама и слични расходи	10.899	224	11.123	22	12.311	199	12.510	24	112
Оперативни расходи	31.359	651	32.010	62	33.677	683	34.360	65	107
Трошак резерви за кредитне и друге губитке	8.073	118	8.191	16	5.936	52	5.988	11	73
Ванредни расходи	172	-	172	-	190	77	267	-	155
2. УКУПНИ РАСХОДИ	50.503	993	51.496	100	52.114	1.011	53.125	100	103
3. ДОБИТ МКД / ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА МКФ ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1.-2.)	14.393	- 18	14.375		20.682	318	21.000		146
4. ПОРЕЗ	1.970	17	1.987		2.501	24	2.525		127
5. НЕТО ДОБИТ МКД / ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА МКФ (3. - 4.)	12.423	- 35	12.388		18.181	294	18.475		149

Према структури прихода од камата и сличних прихода МКО са 31.12.2021. године приходи од камата (60,5 милиона КМ или 82% укупних прихода) су већи за 17,4% или за 8,9 милиона КМ у односу на приходе од камата са 31.12.2020. године (51,6 милиона КМ или 78% укупних прихода).

Остали слични приходи (углавном накнаде за обраду кредитних захтјева) са 31.12.2021. године износили су 11,9 милиона КМ или 16% укупних прихода, те су мањи за 7,6% или за 1 милион КМ у односу на исте приходе са 31.12.2020. године (12,9 милиона КМ или 20% укупних прихода).

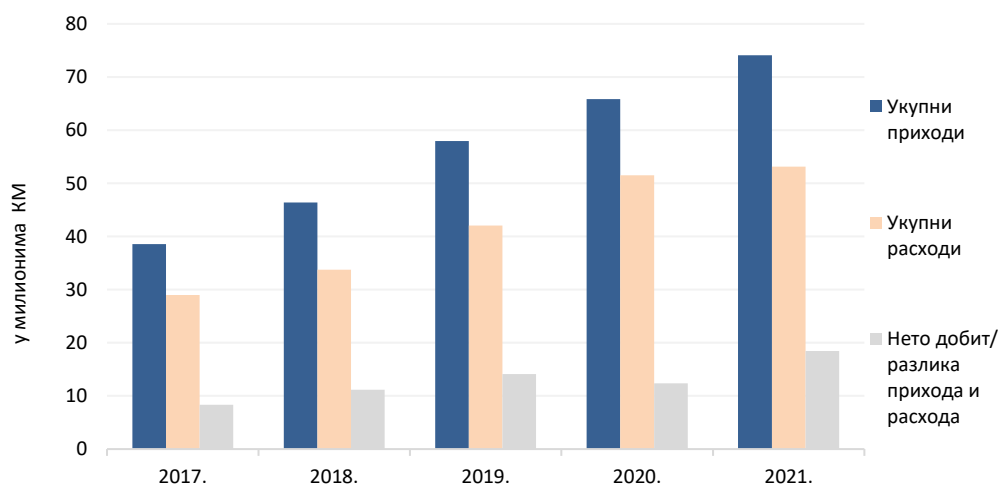
Оперативни приходи МКО (углавном провизије за извршене услуге посредовања у пословима осигурања и друге накнаде из кредитног посла) са 31.12.2021. године већи су за 12% или за 117 хиљада КМ.

Према структури расхода од камата и сличних расхода са стањем на дан 31.12.2021. године, расходи од камата износили су 10,6 милиона КМ или 20% укупних расхода са растом по стопи од 12,6% или у износу од 1,2 милиона КМ у односу на стање са 31.12.2020. године. Остали слични расходи (углавном по основу банкарских накнада) са 31.12.2021. године износили су 1,9 милиона КМ или 4% укупних расхода и већи су за 11,7% или за 204 хиљаде КМ у односу на исти период претходне године.

У структури укупних оперативних расхода са стањем на дан 31.12.2021. године (34,4 милиона КМ или 65% укупних расхода) најзначајније је учешће расхода по основу плата и доприноса (20,1 милион КМ или 38% укупних расхода) са растом по стопи од 11,7% или у износу од 2,1 милион КМ (повећање броја запослених за 59 радника или за 11%) у односу на исти период претходне године. Расходи пословног простора, остале фиксне активе и режија (4,9 милиона КМ или 9% укупних расхода) су већи за 3% или за 166 хиљада КМ, док су остали оперативни расходи износили 9,4 милиона КМ или 18% укупних расхода (учешће два МКД у овим трошковима је 80%) и већи су за 1% а све у односу са стањем истог периода претходне године (трошак маркетинга, софтвера и одржавање информационог система, директни отпис потраживања, трошак закупа, амортизације, судских трошкова по основу рјешавања спорова и сл.).

Трошак резервисања за покриће кредитних губитака (6 милиона КМ или 11% укупних расхода) мањи је за 27% или за 2,2 милиона КМ. Упоредјујући стање наведеног трошка са 31.12.2020. године, евидентно је да је на поменуто смањење утицало укидање, односно смањење регулаторних резерви код три МКД за 1,1 милион КМ, те престанак пословања једног МКД (на захтјев истог одузета дозвола за рад у јануару 2021. године), који је извјештајно исказао резерве са крајем 2020. године у износу од 1 милион КМ.

Графикон 38: Позиције биланса успјеха МКО сектора Републике Српске (2017 – 2021)

На нивоу МКО Републике Српске, са стањем на дан 31.12.2021. године, остварен је позитиван финансијски резултат у укупном износу од 18,5 милиона КМ, који је резултат је исказане нето добити код десет МКД у укупном износу од 20,1 милион КМ, губитка код једног МКД у износу од 1,9 милиона КМ и исказаног нето вишка прихода над расходима МКФ у укупном износу од 294 хиљаде КМ.

2.6. Препоруке за микрокредитни сектор Републике Српске

Показатељи пословања микрокредитног сектора за 2021. годину указују на раст укупне активе, кредита, укупног капитала и броја запослених, а и профитабилност је значајано побољшана.

У циљу унапређења квалитета пословања и одржавања стабилности микрокредитног сектора, потребно је да микрокредитни сектор, у наредном периоду, своје активности додатно усмјери на:

- капитално јачање као основу за одрживост и унапређење пословања;
- контролу нивоа доспјелих потраживања, а посебно кредита са кашњењем у отплати, те додатне активности за ефикаснију наплату и унапређење система раног препознавања погоршања квалитета кредитног портфолиа;
- развој политика и процедура за адекватно управљање ризицима, те унапређење властитих система управљања ризицима, прије свега кредитним ризиком;
- побољшање управљања активом и адекватно издвајање резерви према регулаторном захтјеву, односно трошкова исправки вриједности сходно МРС/МФСЦ;
- припрему и ажурирање планова пословања;
- успостављање адекватних политика и система планирања извора финансирања;
- успостављање ефикасних система унутрашњих контрола и ревизије;
- даље унапређење политика и процедура за спречавање прања новца и финансирања тероризма;
- свеобухватније информисање и адекватну едукацију с циљем боље заштите корисника микрокредита;
- кадровско јачање и стручно оспособљавање радника с циљем квалитетнијег и свеобухватнијег задовољавања потреба клијената микрокредитних организација;
- јачање информационих система и подршке у пословању и извјештавању, уз обезбјеђење сигурности информационих система и развоја нових процедура за електронско пословање и рад са клијентима на даљину;
- континуиране анализе производа који се пружају корисницима микрокредита и њихово прилагођавање тржишним условима и економској одрживости корисника.

Полазећи од основног задатка Агенције на одржавању и јачању стабилности микрокредитног сектора, задаци Агенције у наредном периоду ће бити усмјерени на сљедеће:

- континуирани надзор микрокредитних организација путем непосредног и посредног надзора;
- појачан надзор кредитног ризика, прије свега у смислу адекватности резерви за потенцијалне кредитне губитке, односно адекватности управљања кредитним ризицима;
- активна улога у изради новог законског и подзаконског оквира за пословање и надзор микрокредитног сектора;
- правовремено и адекватно поступање МКО у складу са мјерама Агенције;
- активна улога у надзору и на заштити права корисника микрокредита и у том смислу побољшање транспарентности пословања МКО;
- праћење активности на спречавању прања новца и финансирања тероризма, те у том смислу унапређивати сарадњу са другим надлежним институцијама;
- стручно усавршавање властитих кадрова и јачање капацитета за вршење ефикасног надзора над микрокредитним организацијама;
- активно учешће у раду Комитета за координацију финансијског сектора Републике Српске;
- даље унапређивање сарадње са Агенцијом за банкарство Федерације БиХ са циљем унапређења ефикасног надзора МКО, те наставак и унапређење сарадње са спољним ревизорима;
- континуирано унапређење информационих система.

IV СЕКТОР ДАВАЛАЦА ЛИЗИНГА

У току 2021. године није било регистрованих ДЛ са сједиштем у Републици Српској.

Са 31.12.2021. године дати су подаци о пословању ДЛ са сједиштем у Федерацији БиХ који имају дозволу Агенције за рад у Републици Српској и то за три пословне јединице ДЛ које су у саставу три друштва за послове лизинга са сједиштем у Федерацији БиХ. Такође, подаци о финансијском лизингу укључују и податке организационог дијела једне банке са сједиштем у Федерацији БиХ, који обавља послове финансијског лизинга (ДЛБ). Подаци о пословању ових организационих дијелова укључени су у билансе стања поменутих матичних друштава за послове лизинга (ДЛ) и банке (ДЛБ).

Извјештајну основу за праћење и надзор рада пословних јединица ДЛ са сједиштем у Федерацији БиХ (три пословне јединице ДЛ) и организационог дијела банке који обавља послове финансијског лизинга (ДЛБ) чине 1 мјесечни извјештај и 6 кварталних извјештаја.

У пословним јединицама ДЛ које послују у Републици Српској, а чије је сједиште у Федерацији БиХ, запослено је 7 радника, као и са крајем 2020. године. Од укупног броја запослених, са високом стручном спремом запослено је 5 радника, а по 1 радник са вишом и средњом стручном спремом.

Структура потраживања по основу финансијског и оперативног лизинга пословних јединица ДЛ и по основу финансијског лизинга ДЛБ који послују у Републици Српској се види из сљедећег приказа:

Табела 51: Структура потраживања по основу лизинга

000 КМ

О П И С	2020.					2021.					Индекс 2021./ 2020.
	Лизинг РС		Јединице ДЛ/ДЛБ ФБиХ		Укупно	Лизинг РС		Јединице ДЛ/ДЛБ ФБиХ		Укупно	
	Фин. лиз.	Опер. лиз.	Фин. лиз.	Опер. лиз.		Фин. лиз.	Опер. лиз.	Фин. лиз.	Опер. лиз.		
ПРЕМА ПРЕДМЕТУ ЛИЗИНГА											
Путничка возила	-	-	40.186	7.349	47.535	-	-	48.001	7.821	55.822	117
Возила за обављ. дјелат. (теренска и путничка)	-	-	35.200	5.870	41.070	-	-	37.722	6.095	43.817	107
Машине и опрема	-	-	28.896	85	28.981	-	-	31.752	53	31.805	110
Некретнине	-	-	33	-	33	-	-	23	-	23	70
Шинска возила, пловни и ваздухопловни објекти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Апарати за домаћинство	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Остало	-	-	34	-	34	-	-	24	-	24	71
Укупно	-	-	104.349	13.304	117.653	-	-	117.522	13.969	131.491	112
ПРЕМА ПРИМАОЦУ ЛИЗИНГА											
Правна лица	-	-	97.570	8.751	106.321	-	-	108.286	10.179	118.465	111
Предузетници	-	-	2.802	119	2.921	-	-	4.452	98	4.550	156
Физичка лица	-	-	3.529	77	3.606	-	-	4.279	83	4.362	121
Остало	-	-	448	4.357	4.805	-	-	505	3.609	4.114	86
Укупно	-	-	104.349	13.304	117.653	-	-	117.522	13.969	131.491	112

Потраживања по основу финансијског и оперативног лизинга пословних јединица ДЛ и финансијског лизинга ДЛБ са 31.12.2021. године укупно износе 131,5 милиона КМ са стопом раста од 11,8% или у износу од 13,8 милиона КМ у односу на крај 2020. године.

Потраживања по основу финансијског лизинга (ДЛ и ДЛБ) износе 117,5 милиона КМ или 89% укупног лизинга са растом по стопи од 12,6% или у износу од 13,2 милиона КМ. Потраживања по основу оперативног лизинга ДЛ (14 милиона КМ или 11% укупног лизинга) повећана су за 5% или за 0,7 милиона КМ, а све у односу на стање са 31.12.2020. године.

Према предмету финансијског лизинга највећа потраживања се односе на финансирање путничких возила (37% укупног лизинга) са растом по стопи од 19% или у износу од 7,8 милиона КМ, затим слиједи финансирање возила за обављање дјелатности (29% укупног лизинга) које је веће за 2,5 милиона КМ или за 7%, те финансирање машина и опреме (24% укупног лизинга) са растом по стопи од 10% или у износу од 2,5 милиона КМ, а све у односу на стање са 31.12.2020. године.

Потраживања финансијског лизинга према примаоцу лизинга од правних лица (108,3 милиона КМ или 82% укупног лизинга) су значајно заступљена и биљеже раст по стопи од 11% или у износу од 10,7 милиона КМ, затим потраживања од физичких лица (4,4 милиона КМ или 3% укупног лизинга) која су већа за 59% или за 1,6 милиона КМ, те потраживања од предузетника (4,3 милиона КМ или 3% укупног лизинга) са растом по стопи од 21% или у износу од 0,7 милиона КМ, а све у односу на стање са крајем претходне године.

Према предмету оперативног лизинга (ДЛ) евидентан је раст потраживања по основу путничких возила (6% укупног лизинга) по стопи од 6% или у износу од 0,5 милиона КМ, као и потраживања по основу возила за обављање дјелатности (5% укупног лизинга) која су већа за 4% или за 0,2 милиона КМ од стања истих са крајем 2020. године. Оперативни лизинг према примаоцу лизинга значајније је присутан код правних лица (10,2 милиона КМ или 8% укупног лизинга) са растом по стопи од 16% и код осталих корисника (3% укупног лизинга) са падом по стопи од 25% или у износу од 0,7 милиона КМ.

Просјечне пондерисане номиналне каматне стопе и ефективне каматне стопе лизинг накнаде по основу финансијског лизинга за 2020. годину и 2021. годину за организационе дијелове ДЛ и ДЛБ које послују у Републици Српској, а чије је сједиште у Федерацији БиХ дате су у следећој табели:

Табела 52: Просјечне пондерисане каматне стопе лизинг накнаде

%

О П И С	2020.		2021.	
	НКС	ЕЛИН	НКС	ЕЛИН
1. Према предмету лизинга				
Путничка возила	4,36	12,63	4,28	11,37
Возила за обављање дјелатности	4,00	10,69	3,83	10,12
Машине и опрема	3,18	4,53	3,74	6,76
Некретнине	-	-	-	-
Шинска возила, пловни и ваздухпл.објекти	-	-	-	-
Апарати за домаћинство	-	-	-	-
Остало	-	-	-	-
2. Према примаоцу лизинга				
Правна лица	3,79	8,89	3,82	8,92
Предузетници	5,44	11,76	4,67	9,61
Физичка лица	4,88	22,35	4,82	19,22
Остало	2,13	2,98	-	-
Укупно пондерисане каматне стопе	3,87	9,50	3,91	9,32

НКС = номинална каматна стопа; ЕЛИН = ефективна стопа лизинг накнаде

Просјечна пондерисана ефективна каматна стопа лизинг накнаде (ЕЛИН) пословних јединица ДЛ и ДЛБ у овом извјештајном периоду је мања за 0,18 процентних поена упоређујући је са истом у 2020. години.

V СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИСТИЧКИХ АКТИВНОСТИ

У складу са Законом о Агенцији за банкарство Републике Српске, Агенција надзире усклађеност пословања банака и микрокредитних организација са минималним стандардима спречавања прања новца и финансирања терористичких активности. Такође, Законом о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", број 47/14 и 46/16), прописано је да надзор над провођењем истог у банкама и микрокредитним организацијама врши Агенција.

Током 2021. године Агенција је, путем посредног и непосредног надзора, вршила надзор усклађености пословања банака и микрокредитних организација са стандардима спречавања прања новца и финансирања терористичких активности. Надзор је обављен уз досљедну примјену приручника за надзор усклађености банака и микрокредитних организација са минималним стандардима спречавања прања новца и финансирања терористичких активности.

Надзором банака је утврђено да су банке донијеле политике о прихватљивости клијента, дефинисале који клијенти су прихватљиви за банку, да примјењују приступ клијенту који се заснива на анализи ризика који клијент може имати за банку, те да су успоставиле регистре профила клијента за правна и физичка лица. Такође, банке су усвојиле и политике о идентификацији клијента, као основни елемент стандарда „Упознај свог клијента“ и исте их примјењују код успостављања пословних односа са клијентима, као и током трајања пословног односа. У свом пословању банке примјењују и политике о сталном праћењу рачуна и трансакција клијената банке, на основу којих су успоставиле лимите трансакција по одређеним врстама рачуна и трансакција, а уз примјену информационог система омогућена је и адекватна примјена успостављених лимита у праћењу рачуна и трансакција. Надзором је код три банке утврђено да исте нису у потпуности и на адекватан начин примјењивале минималне стандарде спречавања прања новца и финансирања терористичких активности (у посконтролном поступку издата су рјешења за отклањање утврђених неусклађености, а банке су писмено обавијестиле Агенцију о отклањању истих).

Такође, микрокредитне организације су донијеле Програме за спровођење активности на спречавању прања новца и финансирања терористичких активности који садрже: политике о прихватљивости клијента којим је дефинисано који клијенти су прихватљиви за микрокредитну организацију, као и начин успостављања регистра профила клијента за физичка и правна лица; политике о идентификацији и праћењу активности клијента које се примјењују код успостављања пословних односа са клијентима, као и током трајања пословног односа са истим и политике о управљању ризиком од прања новца и финансирања терористичких активности којим су дефинисане одговорности органа микрокредитних организација и извјештавање према надлежним органима. Надзором је код четири микрокредитне организације утврђено да исте нису у потпуности и на адекватан начин примјењивале минималне стандарде спречавања прања новца и финансирања терористичких активности (у постконтролном поступку издата су рјешења за отклањање утврђених неусклађености, а микрокредитне организације су писмено обавијестиле Агенцију о отклањању истих).

На основу извршеног надзора, те стања банака и микрокредитних организација у претходном супервизорском циклусу, може се закључити да су исте у великој мјери усклађене са стандардима спречавања прања новца и финансирања терористичких активности. Управљање ризицима, који се у пословању могу појавити као посљедица прања новца и финансирања терористичких активности (оперативни ризик, ризик репутације, ризик концентрације, правни ризик) је на задовољавајућем нивоу.

На основу достављених извјештаја о готовинским трансакцијама од 30 хиљада КМ или више, повезаним готовинским трансакцијама од 30 хиљада КМ или више и сумњивим трансакцијама, банке су у 2021. години пријавиле Агенцији за истраге и заштиту БиХ - Финансијско обавјештајном одјељењу укупно 94.883 трансакције у вриједности од 8 милијарди КМ (у односу на исти период 2020. године повећан је број пријављених трансакција за 50%, а укупна вриједност пријављених трансакција је повећана за 73%).

Банке су у 2021. години пријавиле укупно 41 сумњиву трансакцију на прање новца у укупном износу од 11,7 милиона КМ (у односу 2020. годину број пријављених трансакција је већи за 2,5%, док је

укупна вриједност пријављених трансакција већа за 37,6%) и 110 сумњивих клијената на прање новца (33 сумњива клијента више у односу на 2020. годину).

И у овом периоду није било пријављених сумњивих трансакција, нити сумњивих клијената за финансирање терористичких активности.

Упоредни преглед броја и вриједности пријављених трансакција, пријављених сумњивих трансакција и клијената сумњивих на прање новца од стране банака у 2020. и 2021. години дат је у следећим табелама:

Табела 53: Пријављене трансакције мил.КМ				
Врста трансакција	12/2020.		12/2021.	
	Број	Вриједност	Број	Вриједност
Трансакције пријављене прије извршења	7	1,5	5	5,5
Трансакције пријављене у року од 3 дана	63.188	4.625,3	94.822	8.006,9
Трансакције пријављене после рока од 3 дана	74	7,8	56	4,5
УКУПНО	63.269	4.634,6	94.883	8.016,9

Табела 54: Пријављене сумњиве трансакције мил. КМ				
Врста трансакција	12/2020.		12/2021.	
	Број	Вриједност	Број	Вриједност
Трансакције пријављене прије извршења	7	1,5	5	5,5
Трансакције пријављене у року од 3 дана	23	2,2	29	4,6
Трансакције пријављене после рока од 3 дана	10	4,8	7	1,6
УКУПНО	40	8,5	41	11,7

Табела 55: Пријављени сумњиви клијенти						
Врста сумње на клијента	12/2020.			12/2021.		
	Број пријављених сумњивих клијената	за које је ФОО тражио додатне податке	за које ФОО није тражио додатне податке	Број пријављених сумњивих клијената	за које је ФОО тражио додатне податке	за које ФОО није тражио додатне податке
Клијенти сумњиви на прање новца	77	15	62	110	3	107
Клијенти сумњиви на фин. тер. активности	0	0	0	0	0	0
УКУПНО (1+2)	77	15	62	110	3	107

У 2021. години микрокредитне организације нису имале пријављених готовинских трансакција, сумњивих трансакција, нити пријављених клијената сумњивих на прање новца или финансирање терористичких активности.

Извјештавање Агенције о трансакцијама за које је прописано извјештавање било је на задовољавајућем нивоу, а банке и микрокредитне организације су извјештавање обављале сходно законској регулативи.

П Р И Л О З И

БАНКАРСКИ СЕКТОР

- Основни подаци о банкама
- Секторска структура укупних кредита

СЕКТОР МКО

- Основни подаци о МКО

Прилог 1: Основни подаци о банкама				мил. КМ				
БАНКА	СЈЕДИШТЕ	АДРЕСА	ПРЕДСЈЕДНИК УПРАВЕ	2021.				
				Нето актива	Укупни капитал	Укупни кредити	Депозити	Број запослених
"Нова банка" а.д. Бања Лука	Бања Лука	Краља Алфонса 13 бр 37А	Синиша Аџић	2.663,3	215,4	1.533,5	2.068,7	686
"НЛБ Банка" а.д. Бања Лука	Бања Лука	Милана Тепића 4	Горан Бабић	1.820,3	189,6	955,0	1.485,4	479
"UniCredit Bank" а.д. Бања Лука	Бања Лука	Марије Бурсаћ 7	Гордан Пехар	1.682,0	256,6	1.073,7	1.309,3	437
"Sberbank" а.д. Бања Лука	Бања Лука	Јеврејска 71	Александар Кесић	1.087,1	141,6	683,3	863,1	386
"Addiko Bank" а.д. Бања Лука	Бања Лука	Алеја Светог Саве 13	Срђан Кондић	946,0	158,0	616,6	727,7	351
"МФ банка" а.д. Бања Лука	Бања Лука	Алеја Светог Саве 61	Бојан Лубурић	601,7	77,9	454,6	452,8	261
"Комерцијална банка" а.д. Бања Лука	Бања Лука	Јеврејска 69	Бошко Мекињић	507,8	56,6	270,7	393,1	140
"Наша банка" а.д. Бијељина	Бања Лука	Патријарха Павла 3	Дејан Вуклишевић	243,0	20,8	117,7	198,4	188
			УКУПНО	9.551,3	1.116,5	5.705,1	7.498,6	2.928

Прилог 2: Секторска структура укупних кредита									мил. КМ и %	
Опис	Ниво кредитног ризика			Укупни кредити	ECL			Укупно ECL	Стопа NPL	Стопа покр. NPL
	1	2	3		1	2	3			
Укупни кредити правна лица	2.364,4	431,1	116,5	2.912,1	30,9	48,3	92,3	171,5	4,0	79,2
A - Пољопривреда, шумарство и риболов	77,2	8,2	6,9	92,4	1,1	1,2	5,5	7,8	7,5	79,7
B - Вађење руда и камена	28,1	12,4	0,6	41,1	0,5	1,1	0,5	2,1	1,4	82,9
C - Прерађивачка индустрија	353,3	99,3	32,3	484,9	5,9	12,0	27,9	45,7	6,7	86,3
D - Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	104,5	27,5	0,1	132,1	1,1	2,6	0,1	3,8	0,1	93,5
E - Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	15,7	11,3	0,9	27,9	0,2	0,9	0,8	1,9	3,1	91,6
F - Грађевинарство	193,6	60,4	10,2	264,1	2,6	6,1	6,0	14,7	3,8	58,7
G - Трговина на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала	504,0	82,9	49,9	636,8	6,7	8,7	41,0	56,4	7,8	82,2
H - Саобраћај и складиштење	95,6	28,7	3,4	127,7	1,4	3,3	2,9	7,6	2,7	84,0
I - Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	37,4	35,4	6,1	78,9	0,3	5,2	2,0	7,5	7,8	33,3
J - Информације и комуникације	110,0	19,4	0,1	129,6	0,7	2,2	0,1	3,0	0,1	86,9
K - Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	96,6	6,5	0,4	103,6	0,9	1,8	0,4	3,1	0,4	100,0
L - Пословање некретнинама	20,1	5,1	0,0	25,3	0,2	0,5	0,0	0,7	0,2	93,3
M - Стручне, научне и техничке дјелатности	59,6	13,7	2,8	76,0	0,6	1,2	2,6	4,5	3,7	94,7
N - Административне и помоћне услужне дјелатности	16,1	3,7	1,2	21,1	0,3	0,5	1,1	1,8	5,7	89,9
O - Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	556,5	8,9	0,5	566,0	7,6	0,7	0,5	8,8	0,1	99,6
P - Образовање	0,4	2,8	0,6	3,8	0,0	0,1	0,6	0,7	16,9	85,2
Q - Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	79,9	2,0	0,2	82,2	0,6	0,2	0,1	0,9	0,3	62,3
R - Умјетност, забава и рекреација	10,4	1,6	0,0	12,1	0,2	0,1	0,0	0,3	0,1	93,8
S - Остале услужне дјелатности	5,3	1,2	0,1	6,6	0,1	0,1	0,1	0,4	2,1	100,0
T - Дјелатности домаћинства као послодаваца; дјелатности домаћинства која производе различиту робу и обављају различите услуге за сопствену употребу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
U - Дјелатности екстериторијалних организација и органа	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Укупни кредити становништва	2.405,9	276,8	110,3	2.793,1	29,7	28,6	92,7	151,0	3,9	84,1
Општа потрошња	1.491,1	202,2	81,4	1.774,8	22,9	20,7	70,6	114,2	4,6	86,7
Стамбена изградња	758,5	43,9	14,1	816,5	4,4	4,4	11,2	19,9	1,7	79,3
Обављање дјелатности	156,3	30,7	14,7	201,8	2,5	3,5	10,9	16,9	7,3	74,2
Укупни кредити	4.770,4	708,0	226,8	5.705,1	60,6	76,8	185,0	322,5	4,0	81,6

Прилог 3: Основни подаци о МКО

000 KM

МИКРОКРЕДИТНА ОРГАНИЗАЦИЈА	СЈЕДИШТЕ	АДРЕСА	ДИРЕКТОР	12/2021.				
				Бруто актива	Бруто кредити	Укупни капитал МКД/ Улог МКФ	Нето добит/губитак МКД и Нето вишак/мањак прихода над расходима МКФ	Број запослених
МКД "Микрофин" д.о.о. Бања Лука	Бања Лука	Васе Пелагића 22	Младен Боснић	344.578	287.879	124.712	13.568	353
МКД "FinCredit" д.о.о. Бања Лука	Бања Лука	Николе Пашића 1	Слађан Будиша	51.383	43.877	10.740	3.175	67
"Прво пензионерско микрокредитно друштво" а.д. Бања Лука	Бања Лука	Краља Петра I Карађорђевића 66	Весна Тодоровић	15.332	11.757	2.042	1.492	12
МКД "Credis " а.д. Бања Лука	Бања Лука	Књаза Милоша 3а	Драган Катана	10.349	8.067	2.067	277	33
"Брчко гас пензионерско микрокредитно друштво" а.д. Бања Лука	Бања Лука	Краља Петра I Карађорђевића 119	Бојана Теодоровић Кукрика	10.154	9.848	5.199	883	19
МКД "Здраво" д.о.о. Бања Лука	Бања Лука	Булевар војводе Степе Степановића 175 Б	Јелица Галић	5.583	4.976	2.606	71	13
МКД "Auris" а.д. Бања Лука	Бања Лука	Вељка Млађеновића 7д	в.д. Раденко Вујић	5.582	4.043	2.044	28	11
МКД "Про фин" Источно Сарајево	Источно Сарајево	Спасовданска бб	Гордана Ђорговић	5.497	5.027	940	327	19
МКД "Привредник" д.о.о. Бијељина	Бијељина	Стефана Дечанског 125	Давор Пејић	4.813	4.545	1.170	155	8
МКД "Taurus" д.о.о. Бања Лука	Бања Лука	Радослава Лакића 40	Милорад Деспотовић	2.995	2.785	817	95	6
МКФ "Про фин" Источно Сарајево	Источно Сарајево	Спасовданска бб	Јелена Лучић	2.492	2.076	1.111	104	12
МКФ "Prodest" Бања Лука	Бања Лука	Досидеја Обрадовића 1	Драган Остојић	1.342	1.147	311	190	3
МКД "Digital Finance International" д.о.о. Бања Лука	Бања Лука	Светозара Марковића 5/11	Драган Данојевић	16.018	13.206	-395	-1.890	59
				476.118	399.233	153.364	18.475	615

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Ул. Владике Платона 11/А
78000 Бања Лука

+387 51 224 079
+387 51 224 070
office@abrs.ba
www.abrs.ba